

J. S. Chichester.

Wahialune waikib . . .

Kriminaal romaan.



„Birumaa Teataja“ kirjastus. Naktvere 1933

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATILOGU

i^o 136 20538 X

„Ühistrükifoda Raameres”.

Esimene peatükk.

Wilistades kõige uuemat lõõklaulu, astus Barton Clark oma sõbra Maxwell Sandersoni tuppa. Nende ühine korter, millesse nad vast eile olid kolinud, lubas oletada, et meestel rahast polnud puudust.

Naeratades seisatas Barton Clark sõbra ees.

„Bean ikka jälle mahtima oma pangaraamatuid,“ ütles ta sigaretilt raputades tuhka. „Kui imelik, et see kõik toimub ilmsi!“

Kolm toredasti sifustatud ruumi kallis Chicago lufjushotellis erinesid tõepoolest teravalt tollest wilestjast urkast kangel linna põhjapoolsemas osas, kus nad elasid senini. Kuude wiisi oli jaatus neid narrinud, ilujamad lootused olid lõhkenud jeebimullidena.

Ent wiimaks ka neile naeratas õnn, foodus wool kandis nad üles ja — peab tõele au andma — üsna kõrgele! Tšhekiraamat, millist Barton Clark nüüd lehitjes, oli nimelt ainult üks neljast ja ta tõendas, et pankra jookswale arwele oli makstud kakskümmend tuhat dollarit. Runa Clark oli kofkuhoidlikum ja rahaasjus üldse ettevaatlikum kui ta seltsimees, oli wiimane temale usaldanud oma ühise, ebaseaduslikul teel gitud waranduse waldamise. Sanderson oli oma nimele kandnud ainult wiidiku terwest summast — raiskamiseks, nagu Clark muiates oli tähendanud. Nad wõisid tõesti olla uhked, sest sadatuhat dollarit kapitali poidud wäike asi!

Sellepärast Barton Clark oligi nii roosilises tujus.

Sejoni pärlid olid läinud küll wett wedama, aga selle eest Sanderjoni oli kelmilt kuldsepat kättemaksuks wõtnud mitte üksi Kanadast salakaubana toodud teemantide raha, waid ka teemandid ije! Nii oli neil nüüd peale saja tuhande dollari jularahas ka weel ilus foku kalliskive. Kui need altkäe poole hinnaga maha müüa, wõis kindlasti saada wiiskümmend tuhat dollarit — wast koguni tšipake rohkem.

Ka Maxwell Sanderjoni oli muidugi oluforraga wäga rahul, kuid tal polnud kombeks awaldata oma tundeid. Ta ainult naeratas jõbra poisikliku rõõmu üle.

„Lõesti“, arwas Clark tšhekiramatut tasku pistes, suuremat õnne ei wõi inimestel juhtuda! Kuna sina aga oled tuntud pillaja, jääb minu iülesandeks walwata selle järgi, et me siit kõrgustikult järstu alla kuristikku ei libise. Sjegi kui Sefkowitz mängib fitšipunga — wiiskümmend tuhat ta ifka peab andma me särawate kiviķeste eest! Oh — filme ees lööb mustaks, kui mõtlen neile hiigla armudele!”

„Sgatahes on päris hea natuke aega puhata, kuid kui ja arwad, et jään nüüd oma loorberitele lebama, effid rängasti!”

„Kas ja ifka weel ihaldad seiklusi? Wiimajeil kuil oli meil ärewust rohkem kui teistel terwel eluajal, ja nüüd räägid ja jälle juba tööst? Kuid, kullo sõber, mina seeford sinuga kaasa ei tule... Oh, meil oleks hea elada, kui ja jälle...”

„Ära ärritu, wanapois,“ naeris Sanderjoni. „Uju, asjatult ma riskima ei hakka, kuid warsti muutub ka sulle tegewusetus piinaks. Kes korra on õppinud tundma hädaohu ahwatlewat mängu, see —“

Koputus ufsele katkestas ta jutu. Barton Clarki rahu kadus filmapilksest, ta näole tekkis pinew ilme ning tahtmatult wõttis ta kaitsejõhundi. Libistanud

pangaraamatuid lauvalt kiire liigutusega tasku, jäi ta seisma keset tuba, üksikilmi wahtides uksele.

Mingi ebamäärane pilt politseiametnikest, kes ootavad koridoris, kerkis ta silme ette. Kas alistauda mõi surra? Selle küsimuse peaksid nad siis sekundi tselstel lahendada.

Ent Sandersoni näol ei liikunud qinuski muskel. Rahulikult sammus ta ukse poole, irooniliselt naeratahes öeldes sõbrale:

„Kuule, wanapoiss, ja peaksid ometi kord harjuma sellega, et miisakad inimesed alati kobutavad uksele! Armatavasti tuuakse telegramm, mida ootan juba hommikust jaadik.“

Maxwell Sandersonil oli õigus. Koridoris seisis hotelli boi hallis mundris, telegramm käes. Sanderson wõttis selle ning ulatas siis wafaku käega hea jootraha poisile, kes rõõmuft punastas.

Kergendusohkega lastus Clark tugitooli.

„Ma pole tõesti argpüks, Max — aga närwid siiski mängiwad, kui kuulen koputust. Kujutlen nii selgesti, kuidas ja rahulikel sammel lähened uksele, selle awad ja seisad siis wastamisi —“

„Dori! Just selline alaline pinemus teebki elu huwitawaks.“

Sanderson awas kollase ümbriku, heitis pilgu telegrammile ja ulatas selle siis Clarkile.

„Muidugi Deslowigilt,“ lõnas ta ükskõiksest. „Ta kirjutab alla küll teisiti. Waesel mehel on alati surmahirm, et paberilipakas ta õige nimega wõiks jätta politsei kätte!“

Barton Clark, kes teadis, et asi puutus teemantide müügisse, tahtis kiiresti tutwuda Deslowiği ettepanekutega. Ta luges:

„Kiri käes. Olen walmis maksma sularaha, kui kaup reedeks jõuab pärrale. Sõidan pühapäewal

Euroopasse. Soovitan kohtamist New-Yorgi lähedal. Dotan Sufferni jaamas New-York — Chicago liinil. Palun vastust. Ballantine."

"Kummalise warjunime on ta endale walinud," naeratas Clark teadet teistkordselt lugedes. "Ta ettepanek on üpris mõistlik. Nähtawasti kardab ta, et sina New-Yorki sõites wõid sattuda hädaohtu."

"Minu saatus ei humwita teda põrmugi, ehk olgu waid niipalju, kui see puudutab ka teda. Tal on hirm, et mind jälgitakse ja wast koguni tema korteris wangistatakse. Kujutle, milline skandaal see oleks! Kuid — lõpuks pole ju minu asi, millest on tingitud ettewaatuse abinõud. Lefkowiž muide on ausamaid ja targemaid warguse wastuwõtjaid, keda olen kohanud. Ettewaatus ei tee kunagi paha, olen küll ja küll näinud, kui kergesti need mehed, kes poole hinnaga ostawad meiejugustelt wäärtasju, langewad lõksu ja siis oma naha päästmiseks kõik jala-dused wälja lohisewad. Lefkowiž on hoopis teist laadi mees, teda pole nii lihtne tabada."

Clark juütas sigareti ning ütles siis, suitsupilwi õhku puhudes:

"Sgatahes on mul hea meel, et sa ei tarwitse sõita New-Yorki. Nagu mäletan, asub Sufferni jaam umbes nelikümmend kilomeetrit siinpool New-Yorki New-Jersey poolsel Gudsoni kaldal."

"Sigus! Sinu maateaduslikud teadmised on eeskujulikud."

"Miks walis ta kohtamispaigaks just Sufferni?"

"Oled naljakas, Bart," Sanderjoni häälest kostis kannatamatust. "Mingisuguse lähema jaama pidi ta ju walima! Kas talle lihtsalt meeldis Sufferni nimi wõi tegi ta jeda mõningail alateadlikel kaalutlusil..."

"Ära otji psühholoogilisi jeletusi!" katkestas teda Clark. "Küüsin sinult waid, kas Lefkowiž on küllalt

ujalduswäärne. Me wiimane kogemus tegi mu hel-
laks, kahtlustan nüüd igat sellist tüüpi. Muidugi
— tooford lõppes asi veel hästi — tänu sinu leid-
likkusele... Tont mõtaks, see oli ikka tõesti tore
number — wiletja pärlikee ajemele, mille hind wae-
walt kolmkümmend tuhat dollarit, saada teemante
saja tuhande väärtuses ja sadatuhat dollarit jula-
rahas weel pealekauba!

Marwell Sanderjonil oli harjumuseks osta alati
kõige uuemaid raudtee sõiduplaane, harjumus, mis
talle jageli oli toonud juurt kasu. Ka nüüd astus
ta laua äärde ja wõttis laekast sõiduplaanide kuh-
jast — ühendriikides polnud wist ainust sõiduplaani,
millist poleks leidnud Sanderjoni kogus — wajaliku
eksemplari. Kärmeesti lehitjes ta raamatukest.

„See on ju juurepärane,“ ütles ta rahulolles.
„Tunni ja kolmweerandi pärast läheb kiirrong —
postironge ma ei kannata, — nii jatkub parajasti
aega kohwri pakkimiseks, pangast raha toomiseks ja
lõunatamiseks. Homme hommikul kell kümme olen
Suffernis, lõunaks on asjad Lefkowitziga joones,
kell kolm täpselt astun rongile ning tunahomme lõu-
naks olen Chicagos tagasi. Tuled ja kaasa, Bart?
Dleksin wäga rõõmus, kui ja seda teeksid!“

Clark raputas eitawalt pead.

„Sa tead ju, et ma rongil ei saa magada! Pea-
legi — milleks wõtata sada dollarit tuulde? Aga
kui ja kawatjed külastada New-Yorki —“

„Ei, Bart! Milleks õnne asjatult proowile
panna? Ma ei mõtlegi New-Yorki sõita.“

„Seda parem — siis jään ma siia. Uju, olen
tõesti rõõmus, et õhtul saan heita mugawasse süngi
ega tarwitse kuulata waguni rataste monotoonset
müra ega kaasreisijate laste nuttu. Muuseas, luba-
sin homme minna hambaarsti juure.“

Kuigi Clarki keeldumine Sanderjonile walmistas pettumuse, ei wäljendanud ta oma tundeid ainjagi liigutusega. Alles weidi aja pärast ütles ta:

„See küll, nagu joowid! Aga vähemalt einele tuled ja minuga koos ja pärast jaadad jaama? Eks ole?“

Nad istusid autosse ja sõitsid eeskõige panka, kus Sanderjonil oli isiklik jooksew arwe. Ta wõttis wiisjada dollarit. „Sellest wist aitab!“ lausus ta sõbrale, kes tõsijelt pead raputas. Siis läksid nad einele toredasse restorani, mil'e hallis asus reisibüroo kiosk. Siin jelgus, et kõik alumised magamismaguni woodid olid juba müüdnud. Sanderjonil tuli kas leppida ülemise magamisasemega wõi wõtta luksuskuppe. Muidugi eelistas ta wiimast — ja see asjaolu muutuski talle jaatuslikuks.

Kui sõbrad olid lõpetanud söömise, jäi neil weel faksklümmend wiis minutit aega rongi äraminekuni. Järsku tõmbas Sanderjon taskust oma tšefiraamatu ja kirjutas tšefi terwele pangas olewale summale.

„Mis see tähendab?“ küsis Clark imestades.

Tšeff oli määratud J. Rodgersile, millise nime all nad olid oma raha paigutanud panka.

„Ära ärritu, kulla sõber,“ seletas Sanderjon. „See on ainult lihtne ettewaatuse abinõu. Kui minuga äkki midagi juhtub, on vähemalt kindel, et raha satub õigetesse kätesse.“

„Järelikult,“ wastas Barton Clark süngelt, „ja arwestad wõimalusega, et — sind takistatakse tagasi tulema!“

Teine peatükk.

On imelik, kui juurt oja mängib inimelus juhus ja kui sageli see paiskab segi kõige hoolsamalt läbi mõeldud kawatšujed.

Kui Maxwell Sanderjõn oleks sõitnud teise rongiga, kui naerumäärse weduri riffe tõttu rong poleks seisnud Youngstowni jaamas tund ja kakskümmend minutit, kui Sanderjõn ainult paar minutit warem või hiljem oleks wäljunud restoranwagunist, poleks ta sattunud Clevelandi magamiswagunit läbima just sel hetkel, kui härra Peter Blodgett parajasti sorides ajalehte juhuslikult, tõstis pea — kõik oleks läinud hoopis teisiti. Siis oleks kahtlemata teostunud teemantide müük ja nii Sanderjõn kui ka Leskowiõz oleks rahuldatus wõinud pöörata koju tagasi. Nüüd aga juhtus hoopis midagi muud.

Peter Blodgett, endine kriminaalkomisjar, keda „Buldoggi“ nime all tundsid sõbrad ja waenlased, oli peale pensjonile minekut hakanud tegutsema era-salapolitseinikuna. Muuseas oli temale mitmekordne miljonär Adam Decker, kes wihtas Maxwell Sanderjõni kui oma kurjemat waenlast, teinud ülesandeks jälgida toda kardetud „rahaõapi eriteadlast“. Ta tahtis nimelt tõestada oma armsatele kaaskõdanikele, et elegantne, parimas jeltõkonnas liikuw härra Maxwell Sanderjõn oli ametilt juurwaras.

Senini oli Sanderjõnil alati õnnestunud Blodgetti meeste kõest pääseda. Leidlike manõõwrite abil oli ta ikka wiimisel silmapilgul ilusti põgenenud. Kõrd oli ta kõguni juba sipelnud püüinises, aga siiski õtte imeõõmbel jälle saanud wabadusesse. Igatahes ei sõõndanud ta peale sellise kõgemuse enam jääda New-Yorki, waid sõitis Chicagosse. Põgenemise õskas ta lawastada nii õõawasti, et waenlased kaotasid ta silmist.

Blodgett lohutas end teadmiseõga, et „rahaõapi eriteadlaste“ tegewusala oli wõhemalt ajutiselt kaõtud New-Yorgist cemale.

„Wareõ wõi hiljem ma selle peene linnu ikka

taban, sest lõplikult ei pääse keegi Blodgeti füüjist," armastas ta kiidelda. Tal oli nimelt palju juurem ust oma võimetesje kui Adam Deckeril, kes viimasele kohtamisel ta põhjalikult oli läbi jõimanud ja lubanud pöörata mõne osavama jalapolitseiniku poole.

Peter Blodgett tuli nüüd Pennsylvaniaist, kus ta oli käinud oma onu matusele. Minult Sanderjoni rongi hilinemise tõttu sattus ta sellele, muidu oleks ta alles järgmise jõiduga edasi reisinud.

Blodgett, kelle tüse laiaõlgne kaju ja inetu ette-tükkiva lõuaga nagu tõepoolest meenutasid tagedat bulldoggi, oli kohe wagunisje astudes avanud ajalehe ja süvenenud selle lugemisse.

Teel restoran-wagunist oma erakupeesje riivas Maxwell Sanderjon peaaegu Blodgeti põlvi. Aga kui nüüd oleks veel kõik läinud hästi, kui Sanderjon, viisaka kawalerina, nagu ta oli, poleks seisatanud, teed andes daamile, kes tuli talle vastu. Samal hetkel tõstis Peter Blodgett pilgu.

Ta filmas sohva käsipuule toetumat kätt ja jah-matas. See mehekäsi, millest hoovas jõudu ja energiat, oli ometi naiselikult õrn ja ilus. Blodgetile näis käsi tuttavana.

Blodgett peitis näo kähku ajalehe taha ja piilus siis ettevaatlikult üle weere. Ta pilk libises hästi õmmeldud ülikonda mööda üles: polnud mingit kahtlust — see karakterliku näoga härra oli Maxwell Sanderjon!

Rahulikult jatkas Maxwell Sanderjon teed. Ta oli oma kupeest lahkunud ainult sööma minekuks ja nüüdki ei tahtnud ta jääda aega meetma suitsetamis-wagunisje, vaid eelistas üljindust kaasreisijate igamatele juttudele.

Blodgett ei mõelnudki püüsti karata ja Sanderjonile otsekohe järgneda. Wedur jõitis wiiekümne-miilise

tunnikiirusega ja järgmise jaamani oli tublisti pool tundi aega. Järelikult oli tal aega küllalt ning polnud põhjust kiirustamiseks.

Kohwis oli tal automaatpistol ja paar käeraudu. Värisemisel sõrmil joris ta nüüd pesu seas. Kestis hull aega enne, kui ta leidis vajalikud asjad ja need libistas tasku. Sanderjoni ootamata esinemine oli jstiski teda weidi ärritanud.

„Täna ja minu käest ei pääse,“ pomises ta tasa omaette ja naeratas võiduröömsalt.

Kuna ta aga tundis Sanderjoni haruldaselt osavust, otjustas ta seejärel toimida väga ettevaatlikult ja kaalutult. Ta oli weendunud, et „rahakapi eriteadlasel“ oli taskus revolwer. Sellepärast hoidsid ta sõrmed kramplikult pistoli pärast kinni, kui ta ükskõiksel ilmel väljus oma wagunist.

Naaberkupees ei leidunud otstitawat, ka suitsetamismiswagunis polnud teda näha.

Kui ta kõik wagunid oli läbinud, waldas teda rahutus. Kas tõesti eksis ta? Ei, see oli võimatu. Arwatawasti istub Sanderjon erakupees. Sellisest nooblist härrast, kui ta on, võib jeda oletada.

Ent võib olla ta tundis Blodgeti ära? Siis ta kindlasti lufustas enda pejemisruumi ja hüppab järgmisel peatusel rongilt maha. Muidugi jäin ma jälle hiljaks! kirus jalapolitseinik wihaselt.

Kaswama ärewusega mõtles ta Sanderjoni trikkidele. „Rahakapi eriteadlane“ oli meister oma wälismuse moonutamises. Arwatawasti polnud sel mähel, kes praegu piilus kuskil nurgas, oodates võimalust rongilt kaduda, mingit jarnadust Maxwell Sanderjoniga, jeda ta oli näinud kümme minutit tagasi.

„Olen igawene tõbras,“ sõimas end Blodgeti. „Oleksin ta köhe pidanud wangistama!“

Grafupeede konduktor, kelle nägu läikis kui poleeritud eebenipuu, tuli parajasti koridori. Salapolitseinik, kes tundis keelt, mida mõistavad kõik firrongide konduktorid, mõttis taskust viiedollarlise pangatähe. Väiksem sedel oleks muidugi sama hästi täitnud ülesande, ent Blodgett polnud fitfi jääraстал puhkudel.

„Kuulge teie,“ hiiüdis ta naeratawale neegrile. „Astuge lähemale. Saate jelle raha endale, kui annate mulle wajasikke teateid.“

Viiedollarlise näitamine mõjus.

„Olen te teenistujes, härra,“ wastas neeger ahnete pilkudega õgides raha. Njegi neil majandusliku elu õitjeaastatel olid nii suured jootrahad haruldased.

Nüüd kirjeldas salapolitseinik paari lausega Maxwell Sanderjoni wälimust.

„See mees peab ajuma jelles rongis,“ lõpetas Blodgett, „mõne minuti eest oli ta igatahes weel fiin.“

„Tunnen teda, härra! Tunnen teda!“ seletas neeger rõõmsalt. Praegu tuli ta restoran-wagunist ja läks oma fupeesje.“

Konduktor haaras pangatähe ja tahtis kaduda, kuid Blodgett käs kis teda weel wiivitada.

„Tähendab, härra sõidab erafupees?“ küsis ta. „Palju reisijaid seal üldje on?“

Oma juurimaks üllatusjeks kuulis ta, et Sanderjon sõidab üksi fupees. See oli harilikule jurelikule liiga kall is lõbu, ent „rahakapi eriteadlasele“ muidugi ainult naljaasi. Pealegi tema juugusel ametmehel oli alati kindlam reisi da üffi nda.

„Kust see härra peale tuli?“ jatkas salapolitseinik küsimist.

„Chicagos, armuline härra.“

„Gärra Peter Blodgett, kui ma ei effi?“ küsis ta taja. „Tõepoolest õnnestunud üllatus, pean ütleva! Muide: rewolwriga ei tarwitse te nii ägedalt mehel-
da, mul pole relva taskus. Waht oleksite nii hea, Blodgett, ja julgeksite ukse. Siis võiksite ka istet wõtta. Teie dramaatiline poos tuletab kängesti fino meelde, ja pealegi nõuab ta asjatut energia kulu.“

„Olete te aga pagana külmawereline“, ütles jalapoliitseiniik imetledes. Selliseid terasest närwe polnud küll kellegil teisel. „Kuid ärge lootke, et Jee-
ford meel pääsjete terve nahaga! Mul on kōik trumbid käes!“

„Rahtle mata on teil head kaardid, aga kas te nendega ka mängida oskate?“ wastas „rahakapi eriteadlane“ temale omaie jalapäraste naeratusjega.

„Noh, eiks hakkame peale — jaame warsti näha, kumb wõidab partii,“ ütles Peter Blodgett irwitades.

Rewolwrit langetamata tõmbas ta waja ku käega taskust käerauad. Läbi laia akna wagunisse woolawad päikeje kiired helkijid nikeldatud terasel.

„Säärast käewõru pole te warem kandnud — eiks ole, Sanderjon?“

„Rahakapi eriteadlane,“ käed ikka meel ristamisi rinnal, juitsetas rahulikult sigarit. Ent ta aju töötas tawalikul selgusel ja kiirusel.

Rahtle mata — nii meeleheitlikus seisukorras polnud ta olnud warem! Oli waewalt mõtet aega wõita ja oodata õnnelikku juhust.

„Kas jaan teist õieti aru, Blodgett?“ küsis ta fiiski. „Peab see tähendama, et soowite mind wangistada?“

„Tuhat ja tuline — teie häbematusel pole piiri! Kas soowin teid wangistada? Kindlasti! Aga nüüd annan teile head nõu: jätke rumalad naljad. Lep-

pige juba oma saatusega — olete kaotanud mängu. Sirutage käed välja — siis on ametlik oja läbi ja me võime mugavalt reisu jätkata, sest isiklikult pole mul teie vastu midagi. Ei, koguni wastupidi — pean teist lugu, ent kahjuks me erialad ei sobi ühte."

Sanderson otsis põhjust läbirääkimiste pikendamiseks. Kui läikivad rauad sulguvad ta käte ümber — on ta kadunud mees! Kui Blodgett leiab ta kuue põuetaaskust väikse karbikese, millesse hoolikalt pakitud teemante saja tuhande dollari väärtuses, ja leiu üle annab vastavatele võimudele, ei päästa teda enam midagi!

Politsei on väga umbuslik, keegi ei kahtleks selles, et ta need järelevaldavad kalliskivid omandas marguse mõie koguni röövimise teel. Chicago kuldsepp tapeti hiljuti, samuti leiti oma toast furnuuna rikas Montreali marguse vastuvõtja — kas poleks põhjust küllalt teda jüüdistada mõrtjuatöös? Kuidas siis lõendada oma jüütust? Ükski kohtunik ei usuks, et kuulus „rahakapi eriteadlane" pole veel kunagi vabanud inimese verd.

„Niipalju kui tean, armas Blodgett, pole teie enam politsei teenistuses," vastas ta rahulikult Blodgeti nõudmisele. „Gra-salapolitseibüroo juhatajana ei ole teil õigust vangistada ei mind ega ka kedagi teist."

Peter Blodgett punastas. Kasvane juutäis ähvardas ta nina eest ära lipjata! Viimaks pidi ta Maxwell Sanderjoni vangistamise au jagama mõne teisega!

„Urge tehke end naeruväärseks," ütles ta vihasel häälel. „Mis puutub see teisse, et ma pole enam riigiametnik!? Kas teate, mis juhtub, kui te ei laje käsi raudu panna?"

„Dlen tõesti uudishimulik."

„Ärge tehke end nii rumalaks,“ kähistas Blodgett. „Teate ju väga hästi, et niipea kui fölistan, ilmub jüia konduktor. Palun teda kutsuda rongijühi, kellele jutustan, et olete tagaotsitud murdwaras, kolme ofariigi kohtute poolt jälgitud kuulus „rahakapi eriteadlane“ Maxwell Sanderson! Wöite ju proowida oma õiget nime jalata, minusse jee ei puutu. Olen weendunud, et mind kui endist New-Yorgi kriminaalkomisjari ujaldatakse rohkem kui teid. Siis lufustan teid jüia kupeesse ja järgmises jaamas annan raudteepolitsei korraldusse. Dö peate weetna mõnes pimedas kongis. Homme hommikul tulen wangistamiskäyuga ja toimetan teid edasi New-Yorki. Näete, kallis sõber, asi on üsna lihtne.“

Maxwell Sanderson kaalutles. Seisuford oli tõesti meeleheitlik. Seni kui ta käed polnud weel randus, jälgis Blodgett igat ta liigutust. Kui ta oga wabatahtlikult ei alistu jalapolitseinikule, jüis wangistawad ta lähemas jaamas ametiwõimud ning toimetawad tugewa walwe all New-Yorgi eelmurimismanglasse. Ei — mõistlikum on jüiski Blodgettiga kokku leppida.

Jüika weel hoidis ta käji ristamisi rinnal. Pikkamisi ja ettewaatlikult, niij et ta liigutust ei märganud isegi Blodgeti walwas pilk, libistas ta parema käe jörmed kuue rewääri alla ja sealt edasi põue. Suurima pingutusjega lükkas ta lameda karbi käijesse. See nõudis äärmist osawust ja kannatust.

Wahepeal oli ta sigar põlenud lühikeseks otjaks. Ta mõttis jelle juust ja wiskas kiirel litgutusel, mis jündis Blodgett: framplikult juruma pistolit pihus, afnaist wälja. Sigariotjaga koos lükkus käijest ka äraandlik pakike, põrkas wastu raudtee tammi, rullus jüis järsku kallakut alla ja kadus kraami umbrohtu. Hetke wähtis Sanderson mööda wugi-

sewat maastikku, et meeles pidada iseloomustamaid jooni. Siia tahtis ta weel kord tagasi tulla teemante otsima.

Sadatuhat dollarit aknast wälja heita! Sanderjoni näol peegeldus kahjatus, kuid juba ta ulatas naeratades jalapolitseinikule käed.

„Olge head, täitke oma kohust,“ ütles ta rahulikult. „Teil oli õnne, mu armas Blodgett, üsna palju õnne. Saatuje tujud on muutlikud, kord on üks all, kord teine.“

Salapolitseinik kummardus, terawa metallise kõlaga langes luff finni — ja esimest korda oma kogemusrikkas elus tundis „rahaõnne eriteadlane“, mis tähendas kanda raudu.

Kolmas peatükk.

„Noh, maadake, jee oli teist mõistlik,“ ütles Peter Blodgett fergendatult ohates.

Nüüd pistis ta revolwri tasku ja laskus muga-wale johwale, toetades pea polstrile.

„Päästite meid mõlemaid asjatuisst jefelduisst,“ lausus ta rahul olles.

Sanderjoni naeratas waid irooniliselt.

„Aga wast on siiski parem, kui otsin teid läbi? Siis on rahulikum juttu wasta.“

„Kas armate, et leiate minult revolwri? Ma ju ütlesin teile, et mul pole relwa? Kas jellest ei aita?“

„Ei, armas poisju!“ wastas jalapolitseinik pikkawal naeratuseel. „Oleksin ju püsti hull, kui annaksin teile võimaluse parajal filmapilgul kihutada mulle kuuli ferre!“

„Doomulikult, teil on õigus. Ei pane te ette-waatusst pahaks, kuid uskuge, ma ei waleta.“

„Wõi te ei waleta? Tore!“ kihistas Blodgett mõidurõõmjat naeru. „Aga igaks juhuks otsin siiski

te taskud läbi. Selline möllaroog, kui teie, ei reisi emeti relwata."

"Muidugi mitte. Käsitohwrist leiata rewolvri."

"Wõib olla leian sealt veel mõne humitawa asja?"

"Waewalt küll. Mul on seal waid pesu."

"Noh, eks me näe!"

Sanderjõn tõusis büsti ja piinliku hoolega otfis jalapolitseinik kõi ta taskud läbi. Midagi ei jäänud tal tähelepanemata, iga pijsama asja wõttis ta piisku ja waatles juurimal huwil. Kuid kulduur, kullast figari!õikaja, toos wäga häid figareid, linane taskurätt, raudtee sõiduplaan, täitesulepea ja kahelateist senti raha olid esemed, mis leiduwad iga mehe taskus. Üllataw oli waid asjaolu, et härra, kes sõidab luksustupees, polnud kaasa wõtnud isegi terwet dollarit sularaha ega ka tshékiraamatut.

Lõepoolest Sanderjõn praegusel hetkel oli waene mees, sest wiis tuluuut sajadollarlist pangatähete olid koos briljantidega lennanud kraawi. Kuna nad olid pakitud kiwidega ühte karpi, oli Sanderjõnil wõimatu neid sealt wälja wõtta.

"Kaunis wähe," muigas Blodgett münte peepesal kaaludes. "Teie seisuford ei näi olewat kuigi hiilgaw?"

"Hiilgaw? Muidugi mitte — need kahelateist senti on terwe mu warandus. Muide, kas lubate mulle weel ühe figari?"

"Kahelateist senti?" imestas jalapolitseinik. "Sellepärast te riskisitegi sõita New-Yorki? Tahtsite wiist tegemuskapitali hankida?"

Wastujeks kehitas Maxwell Sanderjõn õlgu. "Arwatu tee lambapea mis soowib!"

Ta istus johwale ja sirutas käe tikkude wõtmiseks. Oh, need neetud rauad takistajid tunduwalt

liikumismabadust. Kui abituks nad tegid inimesele!

Raua ja tähelepanelikult silmitses Peter Blodgett oma wangi. Mitu korda raputas ta mõttlikult pead, lõi siis äkki laia kämbelaga põlvedele ja ütles:

„Noh, tehke mis tahate, — mina küll ei uju, et need paar niklit on terve teie warandus! Pagana päralt, „rahakapi eriteadlasel“ pole rohkem raha! Ärge pidage mind narriks. Politsei andmete põhjal peab teil vähemalt pool miljonit dollarit olema kindlas kohas.“

„Kas loodate mind nii kohmakate abinõudega lobijema panna?“ küsis Sanderson kõrgilt. „Rahjaks lubavad Ameerika seadused wangi ülekuulamisest waid advokaadi juuresolekul.“

„Dlete kahtlemata kõige intelligentsem kurjategija, keda kunagi olen kohanud,“ tunnistas Blodgett. „Kui te rahakappide lahtimuukimise asemel oleksite õppinud õigusteadust, siis oleksite praegu wististi otstitamamaid advokaate ühendriikides.“

„Mis ei ole, võib weel tulla.“

Salapolitseinik naeris.

„Armas sõber, mõtke mu nõu kuulda ja palgake endale nüüd parim New-Yorgi advokaat, jest, oniwahel öeldud, olete päris pigis. Härra Decker ei lepi nii kergesti. Ta saadaks teid isegi meeleldi elektritoolile, kui tal oleks jelleks wõim. See advokaat aga juudab kindlasti teile kaubelda wäiksema karistuse.“

„Tänan. Dlete väga kena. Teile isiklikult toob wist tänane päew üsna ilusa jummakese?“

„Muidugi — see lõbu läheb härra Deckerile üsna kalliks maksma,“ wastas Blodgett. „Temale ma loomulikult ei seleta, et ainult õnnelik juhus toimetas teid minu kätte. Kui rong poleks hilinenud poolteise tunni wõrra —“

„Ja nii see on. Me waejed jurelikud oleme ainult mængufannideks saatusjale.“

„Aga kuhu jäi teie noor sõber?“ küsis Blodgett peale lühikest waikust. „See noormees nimelt, kelle ma Connecticutis finni wõtsin ja kelle teie siis hiljem wabastasite.“

„Teate ju ise, armas Blodgett, et selliseid küsimusi on mõttetu esitada,“ ütles Sanderjon järjul toonil.

„Nagu soowite,“ naeris Blodgett. „Kuid ma tean ju niikuinii, et ta jäi Chicagosse, kuna teil puudus sõiduraha kahele mehele.“

Rivistunud ilmel wahtis Sanderjon jalapolitseiniku luurawasse näkku.

„Teie järeldused põhjenuwad üpris kindlatel endemetel: ma istun praegu Chicagost tulewal rongil tähendab — ma elasin seal wiimased kuud. Oletasin, et teie terawmeelsus küünib kaugemale.“

„Mis me waidleme!“ muigas jalapolitseinik. „See noormees ei huwita mind tegelikult põraugi. Oletsin teda waid kasutanud söödaks — sest teie olete ju kala, keda kaua juba olen õngitsenud. Pealegi — ei tee ta üksi mingit kurja. Teie abita ei jõanda ta rahakappe awama minna. Keegi ei kahtle selles, et teie leidlikkus ja osawus mængib te ühistes ettemötetes suurimat osa. Olen sageli murdmud pead küsimuse kallal, mis põhjused õieti juudisid teiesugust tarka meest walima endale jääraja karde-tawa ala?“

„Olen meelitatud teie heast arwamisest,“ Sanderjon kummardus pilkawalt, „kuid — wõin teile ainult soowitada peamurdmist jatkata.“

Siis waatas ta ükskõiksel ilmel aknast wälja.

Wälimuse järgi otjustades oleks wõinud teda pidada reisijaks, kes wäsinud ja tüdinud pikast sõidust.

Kuid jeesmiiselt polnud ta sugugi nii rahulik, just vastuoksa — ta aju töötas pöörasel kiirusel, püüdes leida pääseteed raskest olukorrast. Tähelepanelikult jälgis jalapolitseinik ta liigutusi ning märgates, et Sanderjoni tõmbus kuidagi kõssi ning waju mõtiskellu, naeratas ta omaette.

Jah, isegi külmawerelisem kurjategija kaotab julguse, kui tunneb oma kaelas pigistawat filmust. Sanderjoni olgu rõõmus, kui ta eluaegse wangistuse ajemele, mille ta ausalt teeninud, saab ainult kakskümmend aastat sunnitööd.

Rong wuras sihile lähemale. Bastamiisi istumad mehed waikisid. Blodgeti nägu punetas. Täna oli haruldane päew! Niipea kui julgub wangia uks „rahakapi eriteadlase“ taga, maksab Adam Decker ralle wiiskümmend tuhat dollarit — ja see pole wäike raha.

Sanderjoni meeleolu halvenes üha. Kui ta üldse waewaks wõttis wastata jalapolitseiniku küsimustele, tegi ta jeda pahuralt ja järjult.

Mõni minut peale kaheteistkümnne jaabus rong Binghamptoni, kell üks läbis ta Sisquehanna. Kuigi Blodgett oli omas asjas väga kindel, ei andnud ta jüiski wangile wäiksematki võimalust põgenemiseks. Ta oli liig heas arwamises Maxwell Sanderjoni wõimetest, et jätta ta filmapilgukski walweta. Iga ford kui rong, lähenedes jaamale, liikus aeglasemalt, astus jalapolitseinik ukse ette ja haaras pihku rewolwri.

Pool neli peatus rong Middletownis ja kaks tundi hiljem jaabus ta Sufferni, kus ootas Sari Leskowi kümnend tuhande dollariga. Kuid teemandid wedelesid raudtee ääres kraawis ja Maxwell Sanderjoni ise istus raudus käsi wangina oma luksuskupees.

Kuigi Sanderjonil oli olnud kawatjus Suffernis lahkuda rongist, oli ta ometi ettevaatusest võtnud pileti New-Yorgini. Juba muras rong jälle edasi. Isjand, seal oli juba New Jersey! Siis Paterson! Warsti jõidavad nad üle silla ja mõni minut hiljem ongi jaamas. Siis viib auto ta süngesse hoonesse, mille trellitatud akende tagant ta pääseb vabadusse alles paljude pikkade aastate järgi — fehaliselt ja waimsel murtud mehena. Kõle! Aga mis aitas halisemine? Ta oli ju teadnud, et kord saabub see päew. Võpuks ükskõik — kas warem või hiljem!

Sanderjon näis alistumat oma jaatusele. Weendunud, et põgenemiseks polnud mingit võimalu't leppis ta oluforraga. Waikides istus ta paigal, filmad läiketa, juu ümber fibedusjoon, pilk juunatud põrandale.

Blodgeti näolt ei kadunud õnnis naeratus. Juba kümnendat korda kujutles ta filmapilku, mil astub telefoni juure ja kõlistab Adam Deckerile. „Nüüd on ta mul pihus, härra Decker! Loomulikult tema — Sanderjon. Tulge kohe eeluurimiswangelasse, siis näete teda. Võite tiheti ka kohe ühes tuua!“

Ja siis tuleksid ajalehed. Muidugi puhuks nad asja hiigla suureks. Lollipikkuste tähtedega kuulutaksid nad kõmulist uudist: „Maxwell Sanderjon, tuntud New-Yorgi kõrgema seltskonna liige, keda terve linn pidas miljonäriks, wangistati pärlide warguse pärast.“ Võidu püüaksid lehed kirjeldada kuulja „rahakapi eriteadlase“ kinniwõtmist. Milline reklaam Peter Blodgetile „era-detektiimbüroo geniaalsele juhatajale“.

„Jätfin oma pakid teise wagunisse,“ ütles nüüd Blodgett püsti tõustes. „Tulge, Sanderjon, wõtke oma seitse asja... Pange mantel üle käte, siis rahwas ei märka teie käewõru...“

Salapolitseiniku parem käsi libises tasku ja klammerdus revolwri pära ümber.

„Ärge tehke mingit rumalust,“ ütles ta ähwardawalt. „Wäiksemagi kahtlase liigutuse korral lajenna ma!“

„Seda ma arwan,“ porises Sanderjoni ja ajas end aeglaselt jalule.

Runa wedur parajasti wähendas firrust, rappus wagun ja Sanderjoni kaotas tasakaalu. Ta ei olnud löidetud käte abil end sirgena hoida, taarus sekundi sinna-tänna, komistas ja ajetas siis jala raskest — Blodgetti laiale peaaegu nelinurksele kingale.

Salapolitseiniku wõimjast rinnast tungis walukarjatus. Kuigi ta muidu oli julge mees — walu ei suutnud ta kannatada. Lahtmatult tõmbas ta käe taskust ja haaras mõlemi käega jalast finni. Esi- mesel filmapilgul ei suutnud ta koguni rääkida, oigas ainult.

„Wäga kahju,“ ütles Sanderjoni andekspaluwalt ja kummardas ettepoole. „Kas astusin konnafilma peale?“

„Eiii — otse juurele warbale,“ ägas salapolitseinik. „Küll te olete kohmakas —“

Laujet ei suutnud ta lõpetada, sest Maxwell Sanderjoni wirutas talle äkki tugewa hoobi wastu pead. Kõrku pigistatud hammastel oli ta terve oma kehajõu pannud sellesse liigutusesse, teades, et mängul oli wabadus. Siilgawalt sooritas ta ülesande: rafjudes tabas raudwõru salapolitseiniku kõige tundelikumast kohast — otse kõrwa tagant...

Põssimeistergi oleks wõinud teda jääraie löögi pärast kadestada. Peter Blodgett ei olnud pärast, kui ta jälle tuli teadwusele, seletada, mis õieti oli juhtunud. Nüüd aga wajus ta häaletult põrandale maha.

Reljas peatüff.

Zuba terve tunni oli Sanderjon oodanud filmapilku, mil ta wõis wälja mängida oma wiimase trumbi. Minult jellepärast oli ta teeselnud meeleheitest murtud meest, kes ei looda enam pääsemisele, ja tal tõesti oli õnnestunud weenda jalapolitseinikku oma täielikus lootusetuses. Märgates, kuid jalapolitseinik walust krimpjutas nägu, kui ta kogemata jala lõi vastu sohwa jalga, taipas ta, et Peter Blodgetil olid kas konnafilmad wõi liig kitsad kingad. Sellele ehitaski Sanderjon oma kawa.

Kong jõitis üle tammide — järelifult jaam oli üsna ligidal. Polnud enam aega wiivitamiseks. Iga filmapilk wõis konduktor koputada uksele.

Rähku lufustas Sanderjon ukse ja hakkas siis pöörasel kiirusel jorima jalapolitseiniku taskutes.

„Bole midagi parata!“ pomises ta endamisi Blodgeti mahukat rahamappi filmitjedes. „Raheskateist senti on liig tilluke tegewuskapital minusugusele mehele!“ ja ta pistis mapi põuetasku.

Ent tingimata tahtis ta leida käeraudade wõtit. Selleks ta tegelikult läbiotsimist toimetaski. Wiimaks sattus tal pihku wõtmekimp. „Sumal täna tud!“ lausus ta fergendatult hingates. Nüüd oli waba mehena wagunist lahkumine waid paari minuti fiijimus. Ta kaob kohe lähema allmaa raudtee jaama ning jõidab kuskile wäiksesse hotelli. Seal riie tub ta teise ülikonda, paneb näole weidi minki, seab habeme ette, lükkab ninale laiad jarwprillid — ja keegi ei tunne teda enam! Wajalikud esemed olid tal kõik kaasas — kohwri kahelordies põhjas, mis nii hästi oli seatud, et isegi Peter Blodgett jeda ei märganud. Weel täna jaadab ta Barton Clarfile

telegrammi ja homme, kui saabub raha, algab ta reisu kodulinna tagasi.

Nii mõtiskles Maxwell Sanderjon, üht wõtit teise järgi proowides. Kuid ükski neist ei sobinud raudade luffu! „Neetud!“ pomises ta meeleheites. Ikka ja ikka jälle wõttis ta kõige pisema wõtme hammaste wahel, et juruda seda lukawatwauhesse, aga asjatult! Weel kord proowis ta kõik teised enam-wähem juurufelt wastawad wõtmed läbi, kuid tagajärjeta. Ükski wõti ei feeranud. Wäärtuslikud minutid kulufid. Wõis tõesti wihast hulluda!

Metsikul rutul otsis ta uuesti kõik jalapolitseiniku taskud läbi. Aga wõtit ei leidnud. Näis uskumatu, et seda ei olnud, kuid — koridorist kostsid konduktori lähenewad sammud.

Ta tõmbas oma halli mantli warnast ja asetasse selle nii kättele, et rauad wälja ei paistnud. Siis liikkas ta kohwri ukfeni, awas selle ja fulges siis uuesti, jäädes oma kohwri kõrwale seisma. Ta ei aimanud, et wäike wõti, mis oleks talle kohe toonud wabaduse, oli jalapolitseiniku karkisest taskust libisenud kuue woodri wahel.

Õnneks polnud hetkel, kui ta astus koridori, konduktori seal. Wististi oli ta astunud kõrwalkupeesje. Aga minut hiljem ilmus ta juba nähtawale, naeratades hea jootraha lootuses.

„Braegu tahtsin teie juure tulla, armuline härra!“ ütles ta teenistuswalmilt. „Kas teil on weel teiji paffe kupees?“

„Ei,“ wastas Sanderjon ja libistas mehe pihku kõik peenikese raha, mille oli wõtnud Blodgeti piikstaskust. Konduktori must nägu lõi järema. „Tänan, härra!“ lausus ta rõõmsalt, wõttis siis kohwri ja sammus ukse poole.

Niipea kui konduktor oli kadunud silmapiirilt, pööras Sanderjoni ümber ja jammus rongi teise otsa. Mida kaugemale ta eemaldus oma kupeest, jeda rahulikumaks ta muutus.

Ükski reisija ei pööranud talle tähelepanu. Kõigil oli waewa oma pakside korraldamisega, jäeti kiirelt üksteisega jumalaga, wahetati aadresse ja räägiti lähemast kawatusist.

Platwormile oli kogunenud palju rahwast. Sõiduplaani kohaselt pidi rong jaabuma kell kolm, kuid nüüd oli juba pool wiis ja teine fiirrongi lähemas.

Esimesena hüppas weel liikuwalt rongilt Maxwell Sanderjoni ja kadus kähku allmaa raudtee jaama.

Gudjoni jaamas pidi Sanderjoni ümber istuma. Ta astus perrooni pimedamasse nurka, et taskust wälja tirida Peter Blodgeti rahamappi. Kõidetud kättega polnud see toiming jugugi lihtne.

Ent täna näis jaatus teda otse pööraselt narriwat: kuidas ta ka ei otsinud — mavis ei leidunud jentigi raha, oli waid hulk mitmesuguseid pabereid. Blodgett oli eelmisel nädalal faks korda langenud osawate taskuwaraste ohwriks ning sellepärast oli ta nüüd oma raha peitnud käsitohwrisse pesu wahele.

Kuigi Maxwell Sanderjoni oluford oli tõesti äärmiselt raske, naeratas ta siiski. Seal ta nüüd seisjis ära karanud wangina, käed raudus, kolm senti taskus! Tema ja New-Yorgi wahel lainetas jõgi ning tal puudus wõimalus künne senti eest osta piletit!

„Laewane ija — olen ma wast pigis!“ ohkas ta taja omaette. „Oleks ma igawene lambapea ometi faks kümme wiis senti wähem andnud konduktorile!“

Tal oli taskus kulduur, jelle eest oleks iga pandimaja rahulikult maksnud viiskümmend dollarit, ent ta ei saanud ju raudus kätel kirjutada lepingule alla. Samal põhjusel ei võinud ta minna ka hotelli, meenus talle äkki. Ta oleks ju kohe pidanud kirjutama oma nime mõrasteraamatusse, sest oldi ju pakkideta jaabuvate külaliste vastu alati umbusklik.

Maxwell Sanderjon pingutas oma aju: mis nüüd teha? Edasi sõita oli võimata, piletitä ei lasta allmaa rongile. Siia kauaks seisma jääda ei tohtinud, sest teda silmitseti juba uudishimulikult.

Kiirelt otsustades pööras ta ringi ja astus reisirajate jekka, kes parajasti tormasid ettesõitva rongi poole.

Milline pöörane tung! Keegi oleks peaaegu mantli ta kätelt maha tõmmanud.

Ent rahvamurrus ei märganud teda pileтите kontrolör ja nii õnnestus tal koos teistega astuda rongile, mis sõitis tagasi jamasje juunda, kust ta kümne minuti eest jaabunud.

Miks wahib see mees teda nii tähelepanelikult?

Jumal tänatud — ongi jaam. Sanderjon wäljus ja jammus tunglewa rahwamasfiga kaasa. Warsti seisis ta jälle päewawalgel.

Ta waatas ringi. Tont wõtaks! Uuesti oli ta endises paigas. Sealjamas — ainult kümmefond jammu eemal, teise sõidu taga — peatus Chicago rong, millest ta äsja oli lahkunud.

Ta kuulatas: ärritusest kähisew hää, mis kostis siiani, tundus talle üsna tuttavana. See oli Peter Blodgett, kes seal kurjustas!

Keegi rongi teenijast oli leidnud jalapolitseiniku lufjuskuppee põrandalt. Glustamiskatsed andsid kohe häid tagajärgi ja nüüd ta seisis, järgiwäl ja elawalt kättega weheldes, raudteemetnife keskelt, jeletades

neile pikalt ja laialt Sanderjoni põgenemisest. Ta uudishimulik politseinik oli lähenenud wäiksele riihmale.

„See oli kardetaw pärlide waras — kuulus sisse-murdja ja pangaröowel“, kirjutas ta wihajelt. „Kuidas ta põgenes, jeda ma ei tea! Konduktor räägib, et rongist väljudes olnud tal mantel laotatud käeraudadele.“

Sanderjon taipas, et siit lähedusest pidi ta ilmtingimata loo kaduma. Rõõhlemata hetkegi renis ta lähemasse rongi rullele punaste tähtedega oli kirjutatud: „Englewoodi ja Nyacki.“ Need olid naabruses asuvad alevikud.

Arama iseloomuga mees poleks kunagi julgenud minna jellesse rongi, kuna oli väga kardetaw sõit: piletitä ja rahata. Kuid Sanderjon tundis waid rõõmu, et oli pääsenud Peter Blodgeti rühtlikust lähedusest.

Pealegi otijid politseinikud ja juhuslikult jaa-mas wiibijad, kes jattunud kuulama Peter Blodgeti juttu, nüüd suurima hoolega pikka jaledat meest hallis ülifonnas, kes hoidis mantlit ristis kätel. See oli „eriline tunnusmärk“, mis isegi rumalamale andis wõimaluse „rahakapi eriteadlast“ tabada.

Wagunid täitusid kiiresti. Sanderjon oli ajunud rongi keskele, kuna teadis fogemustest, et jellistel kohalikel rongidel oli alati faks pileтите kontrolöri, kes oma ringkäiku alustasid kumbki erioftast. Ta istus daami kõrwale, kes oli jüwenenud ajalehe lugemisse. Ta walik langes jellele kohale mitte daami jüles lebawa punase käefoti pärast, millist ta märkas alles hiljem, waid täitja juhuslikult.

Trooniline naeratus mängles ta juunurgis. Naifelt warastada rahakott, ütles ta endale. Tont wõ-

taks, — ma poleks ialgi uskunud, et langen ford nii jüगतvale!

Ta meeleheitlik seisuford aga ei lubanud kõhelda. Ettevaatlikult liikkas ta mõlemad käsivarred daamile lähemale ja õngitses sõrmedega punast ejet. Warsti oli jee tal pihus. Pehmest samelist tundusid läbi mõned metallrahad, nende seas waid üksainus kümne jendine ja tüükife pappi — nähtawasti pileet.

„Sõidupileetid, palun!“

Konduktor hüüdis neid sõnu naabertwaguni uksele. Daam, kes istus Sandersoni weeres, haaras, filmi lehelst tõstmata, oma koti järgi. Kuna jeda enam süles ei olnud, kirjutas ta ehmunult:

„Mu rahakott on kadunud! Praegu alles oli ta mul süles!“

Kaasreisijad waatasid talle otsa.

„Wast on kott maha kukkunud, armuline proua,“ ütles Sanderson naeratades. Ta oli selle nimelt ommu juba lastnud põrandale libiseda ja siis jalaga weidi kaugemale liikunud.

„Tõepoolest — jeal ta ongi!“ sõnas daam rõõmsalt ja kummardus kotti üles tõstmata. „Palju tänu! Selles on minu pileet. On waga rumal järsku jattuda pileetita reisijaks, on ju?“

„Muidugi,“ wastas Sanderson. „Salwemat asja on raske kujutleda.“

Tema hääles oli eriline mahedus, mis alati meeldis naistele. Ka tema naabrinna, arwatawasti mõni müüjanna wõi majinapreili, waatles teda kaswawal huwile, ja näis pinewusega ootawat kõneluse jatkamist.

Konduktori sammud lähenesid — iga filmapilk wõis ta ilmuda uksele ja lahkel näol küsida sõidupileteid.

Mitte jelles, et ta rongilt maha aetakse, ei peitunud Sanderjonile hädaoht, waid jelles, et ta ei saanud oma käsi wabalt liigutada. Riipea kui teda üldse märgati, oli ta kadunud.

Viies peatükk.

Sanderjon kuulatas.

Rõrwalwagunist kostis ärritatud hää. Keegi wäitis, et oli oma kuupileti unustanud töökuue tasaku ning keeldus sellepärast ostmast uut piletit. Kuna palju New-Yorgis elutsemaid ametnikke ja töölisi elas Englewoodis, tundus tema seletus täiesti ujutawana. Ent konduktor oli halastamatu.

„Mul on väga kahju,“ ütles ta wiisakalt, „kuid olen teotud määrustega.“

„Pagana päralt!“ karjus wihane mees, „ütlesin teile ju, et olen raudteeseletsi abidirektoriga hea tuttan.“

Müüid segasid end ka teised reisijad waidlusesse. Mõned ühinesid konduktori seisukohaga, teised toetasid piletitäitjät. Ka Sanderjoni wagunis tunti huwi asja vastu. Mitu härrad astusid waheläiku, et seal awaldada oma arwamist. Rahulikult tõusis ka Sanderjon ja järgnes neile.

„Palun esitage pileti wõi makske hind jularahas,“ ütles konduktor ikka weel imetlemiswäärsel rahul.

„Aga kui ma keeldun?“ karjus reisija õhetawal näol.

„Siis ei jää mul üle muud kui — “

Ta wiipas käega hädapidurile.

Sanderjon kasutas üldist segadust ja lipsas konduktori selja tagant teise wagunisse, milles juba kontroll oli käinud. Hetkel, kui ta astus üle läwe, libises mantel ta kätelt, ent õnneks kaks härrat, kes

istujid jamas, olid nii jüwenenud börsiteadete lugemisesse, et nad uustulnufat ei märganudki.

„Sumal tänatud — seeford jälle päästetud!“ pomises Sanderson ja lastus ohates pingile.

Riikas herra, kes ütles enda olevat abidirektori sõbra, näis olevat taşunud piletiraha, sest rong wuras endisel kiirusel edasi.

Sanderson arutles, mida nüüd ette wõtta. Kui wiletşas oluforras polnud ta küll warem olnud kunagi! Kui ta waid wabaneks neetud raudadest, siis oleks kõif hea — raha hankimine ei tekitaks talle mingit muret. Oli ju tarwis waid telegrafeerida Barton Clarkile — aga kuidas ja kirjutad telegrammi föidetud kätel?

Weel mõni minut, ja siis peab ta lahkuma ka sellest rongist, et minna jaanta, kus tal polnud ainustki tuttawat inimest. Mingil tingimisel ei tohtinud konduktor teda teist korda näha, sest siis wõis temas ärgata kahtlus.

Alm pimenes, rasked tumedad pilwed ennustasid wihma.

Kuid ainjagi liigutusega ei awaldanud Maxwell Sanderson hirmu. Temale omase rahuga toetas ta pea seljapadjale ja igauks, kes teda nägi, pidas teda ärimeheks, kes kortsutatud fulmudel nähtawasti mõtles oma äritehingutele.

Teine konduktor hüüdis wahikäigu uksest, et paari minuti pärast rong peatub Englewoodi jaamas.

See küll, kiirastame kord jälle Englewoodi ja tuletame wanu häid aegu meelde. Ta tundis jeda aedlinna, oli siin weetnud mõnegi lõbuja nädallõpu tuttawas perekonnas. Tol korral polnud ta küll weel kardetud „rahakapi eriteadlane“, waid jõukas noormees lugupeetud perekonnast, kel tööd ei olnud, kuid raha ja waba aega jelle eest laialt. Alles hull

aega hiljem oli ta siirdunud oma praegusele tegevusalale.

Tema sõbrad mõtaksid ta ka täna veel lahkeit vastu, sest ainult vähejed, Peter Blodgett, Adam Decker ja mõni politseinik teadsid, et Maxwell Sanderson oli kuulus sissemurdja. Teised pidasid teda elegantseks gentlemaniks, kes oskas huvitavalt vestelda ja juurepäraselt tennist mängida.

Bedur tasandas käiku. Reijjad panid käest ajalehed ja haarasid oma pakid. Rõrwal wagunis lõpetasid neli härrat parajasti kaardimängu, kui Sanderson neist möödus, rutates välisukse poole. Etimefena hüppas ta perroonile.

Wihm, mis ammu juba oli ähwardanud, hakkas nüüd raskete piiskadena rabijsma. Rõik, kel olid kaasas wihmatarjud, awasid need. Teised tõmbasid endile mantlid selga, kuid Sanderson sammus aeglaselt edasi, mantel köidetud kätel. Jälle need neetud rauad!

Saama ees ootas hulk toredaid autosid. Ühes neist istus ilus tütarlaps, kes üllatunult üles waatas, kui Sanderson jõudis helgiheitjate walgusesse. See oli Myra Stone, kellega ta aastat neli tagasi oli flirtinud. Kuigi ta nüüd oli kahetümne kahe aastane daam, kes ammu juba unustanud plikalikud unistused, tundis ta ometi kummalist südamepõksumist, kui filmas Maxwell Sandersoni. Ta ei suutnud kiufatusele vastu panna ja hüüdis kõlawal häälel:

„Hallo — härra Sanderson!“

Maxwell mõpatas, kuid sammus kiiresti edasi. Tütarlaps hüppas autost välja ja jooksis talle järele.

„Hallo — härra Sanderson!“ hüüdis ta weel kord.

„Kahakapi eriteadlajel“ hakkas palata. See waht oli rumal juhust! Ta ei saanud kiibaratki fergitada, kõnelemata kae andmisest. Kui Myra Stone märkas ahelad, siis... Ei, parem mitte mõtelda.

Uga noore neiu sammud lähenejad üha. Niiid ei jäänud Sanderjonil muud üle kui moonutada oma nägu. Ta liikkas lõua tagasi, tõmbas ülemise huule laiaks ja nägi kobe fakskümmend aastat wanem wälja, jah, tundus koguni hoopis wõõra inimesena. Sageli oli ta kasutanud seda trikki ja omanud otse meisterliku osawuse näomuskrite liigutamises. Kord ijegi Barton Clark oli temast uulitsal möödunud, pidades teda wõõraks meheks.

Niiid oli Myra Stone ta selja taga.

„Miks põgenete mu eest, wana sõber?“ küsis ta weidi pahasel toonil, haarates finni ta käsiwarrest. „Kas teie ei kuulnud, et...“

Ta wahtis hämmastunult kui Sanderjon waatas talle näkku.

„Kas tahtsite minuga kõnelda?“

Sanderjoni hääl kähises karedalt.

„Wabandage,“ kogeles Myra Stone, „wahetasin teid kellegi tuttawaga ära.“

„Ah nii,“ pomises Sanderjon pahuralt ja läks kärnesti edasi.

Ubitult jäi tütarlaps kehet uulitsat seisma.

„On see mõimalik?“ küsis ta pead raputades endalt. „Dleffin mõinud wanduda, et see oli Maxwell Sanderjon.“

Tagasi waatamata ruttas Maxwell Sanderjon piki peauulitsat edasi ja pööras siis waiksesse kõrwal-tänawasse. Weendunud, et keegi teda ei jälgi, seisatas ta ja pani suure waewaga mantli lahtiselt õlgadele, sest jadas rasket wihma.

Raunis. ehamugaw ilm — ent parata polnud midagi.

Mistawa naeratusega huultel jatkas ta teekonda.

Kuues peatükk.

Sanderjon oli jõudnud maanteele, mis wiis aedlinnast põhja poole. Ruhu nüüd? Ta seisatas hetke mõtiskledes. Ikka edasi rühkida — puudus ju tagasi-pööramise võimalus.

Tükk aega kõndis ta wihmast libedat teed mööda, wahtides mõlemale poole, igatsemal pilgul otjides warjupaika.

Majad muutusid ikka harwemaks, ainult põllud ja aasad laiutasid ümberringi.

Oli juba üsna pime kui ta seisatas üksiku maja ees. See oli kolmekordne wana ehitis, nähtawasti praegusel hetkel tühi, sest aknad olid walgustamata. Tuul paiskas wastu ta jalgu ajalehe. Tõepoolest, see oli awamata, kuid kandis tunaeilist kuupäewa. Sanderjon astus lähemale. Trepil lebas terve kahi päewalehti.

Elanikud on wist ära sõitnud ning unustanud ajalehekontorile teatamata oma uue aadressi, mõtles Sanderjon. Wast on see mulle õnnelik. Ehk leiab majast wiili wõi mõne taolise riistapuu, mille abil wõib lahti urgitseda ahelate luku.

Ta kõlistas. On alati kasulik olla ettewaatlik. Ent ükski inimene ei ilmuud awama ust. Siis lähenes ta alumise korra akendele. Need olid tsest korralt riiwitatud.

Wäg'waldselt majja tungida poleks olnud mingi wägitegu, ent ta ei tahtnud riskida. Mõni juhuslik nõõduja wõis kuulda klaaside klirinat ja astuda lähemale. Ahelais meest ei wõida keegi.

Tasa hiilis ta teise e poje maja, kus kaemasid kerged puud. Siin oli pimedam ja järelisult ka ohutum.

Lähelepanelisult uuris ta köögiust — ka see oli riivitatud. Kuid õnneks olid ukselavad pehkinud ja hinged roostetanud. Leidnud õnneks tugeva kangi, pistis ta selle hingede wahel — raudus kätega põinud see ferge toiming, — murdis weidi aega, tõukas forra terwest jõust ja uks awaneski.

Kuid juba tuli ebameeldim üllatus. Waewalt oli ta liikunud ukse eest, kui kojast nähtawale ilmus poolnälginud hundikoer, kes urisedes paljastas oma kol-laseid fihwu.

„Ole tasa, wanapois,“ sosistas Maxwell Sanderson, ettemaatlikult silitades koera pead. Loom waltis teda weidi aega umbuslikult, nagu kartes lööki, kuid rahunes siis, tasa wingudes.

„Waene elajas — oled wist üsna nälgas. Tubli tükk liha kuluks sulle ära! Noh, oota, wast leiame midagi.“

Ta patjutas looma pead, tõmbas siis ukse jälle finni ja kobas pimedas edasi. Ta käsi puudutas klaasust, mis samuti oli lukus. Terwe oma keharaaskusega surus ta end wastu ust, raputas lingist, tõukas, kuid lukk ei andnud järgi.

„Nähtawasti tahab saatus, et ma siiski purustaksin ruudu,“ pomises ta ja mässis mantli käte ümber. Ettemaatlikult muljus ta klaasi, kuid see oli liig paks. Põlnud parata — ta pidi wirutama tugewa hoobi. Müüid wast kuffusid killud klirisedes põrandale.

Ta kuulatas hinge finni pidades. Kõik jäi vaikseks.

Kõrwaldanud terawad klaasi ferdwad, mis fiti fülge fleepunud, pistis ta käed läbi teffinud awanise

ja liikkas riivi eest. Siis tegi ta ukse lahti ja astus pimedasse tuppa.

Ejifusse jäetud koer hakkas winguma. Maxwell viivitas hetke, kuid siis avas ta ukse uuesti ning hüüdis taha:

„Noh, tule siisse!“

Sundikoer ei lahkunud jeda kaks korda öelda. Rõõmsalt haukudes jõostis ta tuppa.

„Rahu! Ära tee fiija!“

Ragu mõistes lõnade tähendust, laffas koer kohe haukumast.

Sanderson pidi veel avama kolmanda ukse enne kui jõudis kööki. Koer ei lahkunud ta kõrvalt.

Sanderson leidis elektrilüliti, tahtis süüdata valguse, kuid otjustas siis teist. Tõmbas tikust tuld, võttis laualt tüki ajalehe paberit ja mähkis selle elektripirni ümber. Siig hele valgus oleks fergesti võinud äratada naabrite tähelepanu, kes teadsid, et majarahvast polnud kodus.

Alles nüüd lülitas ta elektri.

„Mii kaugel oleme siis kahekefi,“ naeratas Sanderson koerale. „Wähemalt ei saja fiin vihma. Kuid ja wilets elajas oled ju nälga suremas! Waatame, ehk leiame midagi jõõdatvat!“

Koer, kes teda pinewal huwil kuulanud, liputas nüüd rõõmsalt saba.

Sanderson avas kõik kapi ja lauualaekad, otsides toidupoolist, kuid köögist ei leidnud ta midagi. Wast sahwri riulilt sai ta juure konserveitoosi suitsetatud lõhet, purgi marmelaadi, karbi kuivanud biskviite ja väikeste paki kohwi.

Lõhe walas ta juurde kausi, murendas jellesse ka biskviite ja pani siis maitswa toidu koera ette põrandale.

„Oled halvemas seisukorras kui mina,“ ütles ta. „Pealegi eelistan marmelaadi kalale.“

Kuid esialgu ei mõtelnud ta veel jõögile — tema juurimaks mureks oli viimaks ometi wabaneda ahelast. Sõegi kui ta leiaks terawa wiili, nõuaks jee hulk tublit tööd.

Kuna hundikoer ahnelt neelas toitu, otjäs Sanderson wiili. Kuid siin majas nähtawasti jelliseid asju ei tarwitatud. Minult wäikse wafara leidis ta kapi pealt.

„Sellest pole minul mingit kasu,“ ütles Sanderson koerale. kes nüüd nüihkis oma pead ta põlwele wastu. „Enn on mulle pööranud selja! Arwatawasti on jee ainus maja Englewoodis, kus pole wiili. Aga mis jee nutt arwab — peab leppima oluforraga.“

Ka koer näis olemat samal arwamisel, jüst ta haugatas lihidalt ja terawalt. Ehmunult käskis Sanderson teda wafida.

Koer liputas jaba ja jäi kohe wait.

„Nii on hea, mu sõber! Peame nüüd nõu. Mil-lal ju hoolimatu pererahwas tuleb tagasi on meile mõlemale saladuseks. Wast saabuvad nad juba täna ööjel, wast alles homme — kes jeda teab? Sgatahes on parem aegjasti kaduda. Ah, jeal on telefoni traat. Tore! Nüüd helistan Sam Lefkowitzile ja kui teda ei taba, siis Barton Clarkile. Tule, mu poju, vaatame, kus asub aparaat!“

Läbi jõögitoa astus ta kabinetti. Mõlemad ruumikad toad olid sifustatud wanamoodselt, niipalju nägi ta tifu wilkumal walgusel. Naabrite pärast ei jõandanud ta ka siin jüüdata elektrivalguist.

Sundikoer, kes terve aja käirud ta kannul, läks nüüd temast ette ja seisatas äkki turris karwal, wihaselt urijedes.

„Kas oled kofe wait!“ pahandas Sanderson.

Kuid seeford ei kuulnud koer käsku, rahutult fargles ta edasi-tagasi, aeg-ajalt hirmunult haugatas. Mis see tähendas?

Sanderson jüütas uue tiku ja walgustas tuba. Sumbutatud karjatus tungis ta huulilt ja tahtmatult taandus ta ukse poole.

Toa kaugemas nurgas nahkjohwal lebas inimkeha. Parema käsi rippus lõdvalt alla ja frampunud sõrmed peaaegu puudutasid põrandale kukkunud rewolwrit. Tardunud filmad olid pärani lahti.

Seitsmes peatükk.

Polnud kahtlust: mees oli jurnud. Reha ajendist, relvast waibal ja püssirohust mustenewast haawast paremal meelekohal ilmnes, et siin oli tegemist enesetapmisega. Laip oli juba täiesti kangestunud.

Liikumatuselt seisis Maxwell Sanderson paigal. Alles kui kirstuwa tiku süü põletas ta sõrmi, wõpatas ta ehmunult ja wiskas tiku põrandale. Taas walitses pilkane pimedus. Sundikoer wingus kaeblikult.

„Tasa!“ kätatas Sanderson, kuid jaawatutas nüüd jälle enesewalitsuse. Kohades lähenes ta seinale, millel ennist oli märganud elektri lüüti. Koer, kes nähtawasti haistis jurnu lähedust, käis tal kannul ja ulus hirmunult.

Wiimaks löid kõik lambid põlema. Särawas walguses awanes talle nüüd weel selgemalt kohutaw pilt.

„Waene mees eelistas surma elule,“ sõjistas Sanderson liigutatult. „Kord pean minagi minema jeda teed...“

Mõne sammuga faugufelt waatles ta furnu nägu. Omal ajal wõis ta olla päris ilus, kuid praegu moonutasid ta ilmet juured kotid filme all — nähtawasti alkoholi liigse tarwituse tagajärg. Ta allapoole kiskuwais juunurgis ja pehmes lõuas oli midagi lapselikku ja tahtejõuetut.

Sanderfon waatas ringi. Wäiksel laual, milled wedelesid sigareti otsad ja tuha hunnikud, seisis tühi whisky pudel. Toas praegugi weel tundus wastikut wiina lehta.

„Siin on wist jelle mõistatuse lahendus,“ ütles Sanderfon pudeli alt wõttes sedeli, millele oli närwiliku käega wisatud mõni rida. Pool-waljusti lausutud sõnad kostsid kummaltihena ta enda kõrwus ja Sanderfoni waldas jubedustunne.

Arglikult silmitses ta paberit. Wöödus mõni minut enne kui ta awas jelle ja luges:

„Dlen ükfi jüüidi oma õnnetuses — olin nõrk ja wilets. Kui inimene korra hakkab langema ja end ise aidata ei juuda ega taha, siis on ka teised wõimetud teda päästma. Raotasin kõik — oma naise, raha ja lugupidamise... Willeks peaksin weel elama?“

Kindlamal käel, kui teised read, oli kirjutatud allkiri: Kasper Tillinghast.

Laual lebas ka weel teine kiri, wihaste sõrmede poolt kortsutatud pisikejeks palliks. Soolikalt silistas Sanderfon jelle ja luges siis tähelepanelikult. Kiri oli proua Tillinghastilt ja kõlas järgmiselt:

„Kasper!

Ma ei talu jellist elu enam. Kaks korda juba olen tulnud Sinu juure tagasi, lootes, et parandad oma eluwiije. Kaks korda pettusin ja nüüd lähen igawesejeks. Ära püüa mind tagasi kutsuda, peaksin siis oma sugulastele jutustama, kui õnnetu olin Sinu juures. Sa tead ju, kuidas John mind hoiab,

findlasti pehks ta Su ratsapiitsjaga läbi, kui ta kuuleb, et walmistajid mulle niipalju kannatuji.

Ei taha Sind enam iialgi näha...

Dora."

Kuupäewast nähtus, et firi oli kirjutatud mitu päewa tagasi.

See polnud ainult uudishimu, mis jundis Sanderjoni lugema lauale jäetud firju, ei, teda huvitas palju rohkem küsimus, kuu ta tohib peatuda siin majas. Kuigi koosolu furnuga polnud kuigi meeldiw, oli siin jüiski findlam wiibida kui maanteel. Nüüd peab kohe telefonima Lefkowitzile. Loodetawasti ei keela ta oma abi, waid sõidab kohe siia ning toob kaasa wiili. Sada dollarit laenab ta ka findlasti, kuigi pärlide müüf jeeford ei teostu.

Ent järsku meenus Sanderjonile, et Lefkowitz sõidab järgmisel päewal Euroopasse. Siiski tahtis ta temaga kõnelda, sest Barton Clark kõige parema tahtmise juures ei jõua Chicagost enne kahekümne nelja tunni möödumist kohale.

Kirjutuslaual seisis telefoni aparaat. Koer tahtis Sanderjonile laua juure järgneda, kuid ta käskis teda rahulikult põrandale heita. Loom, kel nähtawasti oli heameel omada jälle peremeest, kuulas sõna.

Aparaadi kõrwal poleeritud laual wedeles hulf sigareti otji. Nähtawasti tahtis jurnud Rasper Lillinghast enne, kui laskis endale kuuli pähe, telefonida kellegile, kuid ühenduse saamine wiibis.

"Halb märk!" pomises Sanderjon ja tõstis kuuldetoru. Selkõige helistas ta Lefkowitzi büroosse. Telefoni raamatut ta ei wajanud, sest kõik tuttawate numbrid olid tal meeles.

Kestis terve igawik enne kui kessjaamast wastati:
"See number ei wasta."

Rahju! Nüüd nõudis ta Lefkowitzi forterit. Kuid ta sealt ei saanud ta wastust.

Pettunult pani ta kuuldetoru kahwile tagasi. Tasa klirijesid ahelad.

„Kumalus!“ pomises ta endamisi. „Sellepärast ei tarmitse weel meelt heita! Wististi taipas Lefkowitz, et asjad on halbasti ja kadus Suffernist kärmesti. Kartes, et politsei teda tuleb üle kuulama, jäi ta ööseks hotelli, et wältida igasuguseid sefeldusi, mis wõisid ta kistada ta sõitu Euroopasse.“

Lefkowitzilt polnud järelikult loota enam mingit abi — jäi ainult weel Barton Clark. Aga kolmkümmend tundi weeta siin laibaga ühes ruumis? Pealegi wõisid siia tulla inimesed. .. Kas polnud siiski mõistlikum ühendusesse astuda New-Yorgiga? Aga mis teha rahata? Arwatamasti oli Peter Blodgett juba kriminaalpolitseist hankinud wangistamiskäsu ja ootas nüüd kannatamatult filmapilku, mil sai seda tegelikult kajutada.

Kuna ta nii mõtiskles, kerkis äkki ta waimusilma ette üksik wana wõdrastemaja keset metsa, wähe käidawa tee weeres. Sinna oli Englewoodist umbes wiisteist miili ja harwa sattus sinna mõni wõdras.

Raks aastat tagasi olid nad West Pointist tulles autorikke tõttu sunnitud olnud seal peatuma. Neile oli antud kole wiletsat toitu, nõutud selle eest aga hingehinda. Wõdrastemaja omanikust, ahnest räpasest mehest wõis iga inimtundja esimesel pilgul öelda, et ta raha eest oli walmis tegema kõik.“

„Säärase iijku juures leian ma warju kergemini kui mujal“, arutles Sanderson, „sest raha paneb teda waikima. Harilikes oludes ma muidugi ei jõandaks temalt abi nuruda, kuid nüüd pole teist walikut!“

Djüstawalt tõstis ta jälle kuuldetoru ja nõudis telegraafi kontorit. Kui sealt wastati, ütles ta moonutatud häälel, kuid väga rahulikult:

„Siin Englewood kolmkümmendviis — kuuskümmendkahesa — Tillinghast... Kiirtelegramm James Bartonile, Alton-hotell, Chicago.“

„James Barton“ oli Barton Clarki warjunimi, mille all ta elas Chicagos. Telegraafi preili kordas nime ja aadressi. Siis rääkis Sanderson edasi:

„Äritehing nurjus. Tule kiiresti wanasse wõõrastemajja Nyaki lähedal West Pointi ja New-Yorgi tee weeres. Wõta juurem summa raha kaasa.“

Telegrammi saatis ta ettevaatusest, sest oli üsna wõimalik, et mingid tungivad asjaolud sunnivad ta enne lahkuma majast kui teostub tellitud kõne. Aukõõned wõtawad tavalikult palju aega ja pealegi wõis juhtuda, et Barton Clark just sel hetkel ei wiibi hotellis.

„Dodate, ma helistan“, oli öelnud keskjaama preili. Nüüd oli aega. Maxwell Sanderson waatas taas ringi. Ei, siin jurnu seltskonnas polnud tõesti mugaw istuda. Parema minna kööki...

Ta sammus ukse poole ja truult järgnes talle koer. Oli nii hea omada hädas sõpra, kuigi see oli waid loom.

Rahetas peatükk.

Koer lebas oma uue isanda jalge ees maas. Ta juured truud filmad wahtisid usaldawalt mehele näkku. Zgaford, kui Sanderson looma pead silitas, haustus ta rõõmsalt.

„Rahju, et pean sinust warsti lahkuma,“ ütles Sanderson hellalt. „Wõtaksin ju meeledsi kaasa, aga — ma ei tohi. Sumal teab, kas pääsen seekord weel terve nahaga, wõi panewad nad mu pimedasse kongi — meelt parandama...“

Sanderson ohkas. Rohutawa aeglujega wenisid minutid. Ükki helises telefon. Wälkkiirelt kargas

Sanderjoni püsti ja jooksis kabinetti. Valeühendus! Bettunult tuli ta kööki tagasi ja hakkas jälle kõnelema loeraga, kes tähelepanelikult kuulas, nagu saaks ta aru igast sõnast.

Uuesti tegi telefoni kõlin piinavale ootusele lõpu.

"Hallo!" ütles Maxwell Sanderjoni moonutatud häälel.

Ärritatud närviline häälel küsis:

"Kas seal on Englewood kolmkümmendviis — kuuskümmendkaksikümmend?"

Sanderjoni käsi värises weidi. Rahtlemata oli kõneleja daam. Kes võis ta olla? Viimati ehk proua Tillinghast?

Hästi rahulikult vastas ta:

"Jah, Englewood kolmkümmendviis — kuuskümmendkaksikümmend kuuleb."

"Kas seal kõneleb?" küsis häälel veel juurema ärritusega. "Kas midagi on juhtunud?"

See õnne peale küsis Sanderjoni:

"Kas proua Tillinghast on telefonil?"

"Jah, palun öelge mulle kiiresti, mis —"

"Tõelkõige rahustuge, armuline proua! Minu nimi on Maxwell, olen siin teie abikaasa külalisena —"

Süügan fergendussohe — siis küsis proua Tillinghast:

"Tähendab Rasperiga on kõik korras?"

Maxwell Sanderjoni ijeloomu omaduste hulka kuulus otsekohesus. Ta ei walestanud meeleldi. Kui ta üldametunnistuse piinata võis awada rikaste rahakappe, oli ta ometi mitu korda elu kaalule pannud, et pidada oma lubadust. Antud sõna oli püha ja jelle murdmine kuritegu. Kuna teised harilikud jurelikud igapäewases elus tihti kasutavad hädawalet püüdis Sanderjoni alati õigust kõnelda.

Sellepärast ütles ta ka nüüd põiklemalt:

"Ma ei so. teda praegu segada."

„Kas ta magab?“

„Jah, armuline proua, härra Tillinghast magab.“

See polnud wale, härra Tillinghast magas tõesti — igawest und.

Sette näis proua Tillinghast kõhklewat, kuid siis kõneles ta edasi:

„Olete nähtawasti minu mehe sõber, härra Maxwell, kuigi ma ei mäleta, et oleksin jeda nime warem kuulnud. Ent teie hääle kõla ütleb mulle, et olete mees, kelle sõprus Kasperile ainult võib tulla kasuks.“

„Wäga meelitan, armuline proua, tänan!“

Sanderson tundis suurt piinlikkust.

Dühikese pausi järgi jatkas daam:

„Sgatahes olen jüdamest rõõmus, et midagi pole juhtunud. Mul oli juba õudne hirm, et... Tõhin teie wastu olla otsekohene, härra Maxwell?“

„Aga muidugi, armuline proua!“

Ta ei saanud ju öelda muud.

„Kui te olete Kasperiga sõber, siis ei tarwitse ma teile wist seletada, mikspärast tekkisid lahkhelid me wahel?“

„Ei, armuline proua“, wastas Sanderson tõstjelt. „Ma tean kõik.“

„Täna peale lõunat“, jatkas proua Tillinghast tajajel häälel, „helistas Kasper mulle. Egan nüüd nimelt Long Islandis oma wenna juures. Kasper ähwardas end lasta maha, kui ma wiibimata tagasi ei tule. Seda on ta lubanud jageli ja ma ei pööranud ka nüüd mingit tähelepanu ta sõnadele. Kuid õhtu eel waldas mind kummaline tunne — mul hakkas hirm. Sellepärast olingi nii rõõmus, kui kuulsin, et midagi pole juhtunud.“

„Mõistan teid täiesti, armuline proua,“ wastas Sanderson weendunult.

„Mis te arwate, kas poleks parem, kui sõidaksin otsekohse koju? Ma küll kirjutasin talle, et ei tule

enam iialgi tagasi, kuid seekord olin ärritatud ja vihane. Ent lõpuks on ta ju minu mees, ja aastate eest olime nii õnnelikud..."

Bisarad lämmatasid ta hääle.

"Ma ei soovitaks täna õhtul enam siia tulla, armuline proua. Esiteks on aeg väga hiline, ja teiseks — Kasperi kohus on ju teilt andeks paluda ja teile järele sõita."

Sanderison oli otsustanud teha kõik proua sõidu takistamiseks.

Proua Tillinghast näis tema soovitusi kaaluvat.

"Lõepoolest, teil on õigus, härra Maxwell", ütles ta weidi aja pärast. "Pealegi kardan, et Kasperiga täna üldse vist kõnelda ei saa."

"Nii see kahjuks on, armuline proua. Sätke ta rahul. Malt minu hoolde. Kui lubate, helistan teile homme hommikul ja teatan, kuidas siin asjad arenevad. Uskuge mind, see on kõige mõistlikum."

Proua Tillinghast tänas sõnaderohkelt, soovis head ööd ja lõpetas kõne.

Sanderison hingas kergendatult, kui pani kuulde-toru käest. Sumal tänatud, täna öösel vähemalt polnud karta segamist. Siis heitis ta argliku pilgu laibale johval.

"Klujaks mu talitusviisi küll nimetada ei saa", ütles ta ohtes, "kuid teist teed mul ei olnud. Waene proua kuuleb niikuinii liig vara juhtunud õnnetusest. Das ta magab vähemalt jellegi öö weel rahulikult!"

Ta läks jälle tagasi kööki, saadetud oma uuesti ärrast hundikoerast.

Umbes kella üheteistkümnene paiku helises telefon uuesti. Seekord teatas kaugejaama preeri:

"Kõnelege Chicagoga!"

Mugul kuulis Sanderison ainult seaga suminat, kuid siis kõlas Barton Clarki hele hääl nii selgesti, kui viibiks ta kõrwaltoas.

„Hallo, Bart“, ütles Maxwell Sanderjon. „Kõne-
len Englewoodist, New-Jersey osariigis.“

Clark oli väga ärritatud.

„Viie minuti eest saabus ju telegramm. Sumala-
päraft, mis on juhtunud? Kas asjad on väga hal-
wasti?“

„Telefoni teel ei saa sulle edasi anda kõiki täpsusi.
Sattusin rongis Blodgetiga wastamisi.“

„Ah nii? Noh, nüüd ma taipan weidi.“

„Sellepäraft oli mul ka wõimatu Leskowitziga koh-
tama minna.“

„Aga ja suutsid siiski Blodgetist õnnelikult wa-
baneda?“

„Jah, aga...“

Ta ei tohtinud selgemini kõnelda.

„Kas meil poleks parem kohata Philadelphias wõi
fuskil mujal?“ küsis Barton Clark.

„Ei, armas sõber. Mul on, sõna tõsisest mõttes,
käed jeotud.“

Barton Clarki juust tungis sumbutatud karjatus.
Ta mõistis, mida sõber tahtis öelda.

„See on väga halb“, ütles ta mõtlikult.

„Luidugi, kallid Barton. Kaudne paratamatus
junnib mind —“

Barton Clark teadis nüüd, et ta sõpra waritses
hädakoht. Sellepäraft küsis ta kohe asjalikult, millist
teed kaudu ta kõige kiiremini jõuab wäikese wõõraste-
majani. Maxwell Sanderjon andis talle wajalikke
seletusi.

„Dota weidi“, ütles Barton Clark. „Waatamisi
duplaanist, millal läheb järgmine rong. Tore! Poole
tunni päraft wäljub kiirrong, järelikult saabun New-
Yorki homme õhtul kell kümme. Aga ja tahtsid raha?
Peaksin siis homseni wiibima.“

„Ei, sõida parem täna. Palju sul on raha?“

„Umber nelijada dollarit. Paarijada wõiksin wõt-
ta hotelli üfkehoidjalt.“

„Nus — siis sõida tingimata weel täna ööfel.
Aga New-Yorgist siia ja muidugi ei tule rongis, waid
autoga. Rõige parem üüri endale sõiduf Sajawie-
kümnennda uulitsa nurgalt. Sa wist tunned sealse ga-
raaži omanikku?“

„Sa arwad härra Wiilmäge?“

„Noh, minu pärast wõid ka auto sealt wõtta. Iffit-
likult soowitan sulle küll pöörata Saag ja Ro poole.“

„Hea küll. Lähen siis sinna.“

Barton mõistis, et peab kaasa tooma terasjae, mille
abil Maxwell juudaks wabaneda ahelaißt.

„Noh, nägemiseni — homme ööfel.“

„Nägemiseni, Max! Üra asjatult muretse.“

Kui Maxwell Sanderson enam ei kuulnud sõbra
häält, waldas teda pöörane üffildustunne.

Nagu taibates mehe kurbust, lähenes talle koer ja
jurus oma koonu ta põlmede wastu.

„Ah sina hea loom“, lausus Sanderson liigutatult
ja silitas koera pead.

„Tule, läheme otsime endile nüüd mugawad ma-
gamisafemed, sest homme ootab meid raske päew.“

Sanderson astus trepist üles teisele korrale, kus
asusid magamistoad. Wõtnud saapad jalast heitis ta
furnud peremehe jängi pikali ja sulges filmad. Ta
oli pööraselt wäsinud. Temwe eilse öö oli ta meetnud
uneta, sest rongis ei saanud ta, nagu Barton Clarkki,
kunagi magada, ja möödunud päewa feiklusjed olid
isegi tema tahtejõule esitanud kohutawalt juuri
nõudmisi.

Ta uinus kohe, kuid koer, kes oli heitnud jängi ette
waibale, walwas hoolkalt. Nähtawasti ütles talle
instinkt, et ta uut peremeest waritjes mingi tundmatu
hädaoht. Sga wäikese krabina puhul tõusis ta jalule

ja hiilis pimedasse eifusse, mille uffe Sanderson oli jätnud lahti.

Möödus fejköö. Kell kabineti kaminajimfil löi üks, löi pool kaks. Jffa harvemini kostis maanteelt auto müriinat. Sanderson lebas sügawas unes, ainult hundikoer ei leidnud rahu...

üheljas pentüff.

Kafskümmend minutit enne kahte fihutas pööra-
jel kiirujel New-Yorgi numbrit kandew auto Rasper
Tillinghasti maja eest mööda.

„Oleme kohal“, hüüatas daam, kes istus autojuhi
kõrwal. „Pea finni, John!“

Mees wajutas piduritele ja auto tawandas käiku. Neil tuli tsipake maad tagasi sõita enne kui masin se-
jatas maja ees.

„See oli ju päris hullumeelsus südaööl siia sõita“,
porijes mees wihafelt. „Ma ei saa aru, mis sind sun-
dis juft täna...“

„Ah, jäta“, katkestas daam teda närwilikult.
„Mimdufed ei peta mind kunagi. Ma ei saanud tei-
fiti, pidin tingimata tulema...“

Wärijewal käel wöttis daam taskust wõtmefimbu
ja ruttas trepist üles. Pahuralt järgnes talle mees,
kelle näol selgesti peegeldus wastumeelsus jellele seif-
lusele. Kuid naine oli furnufahwatu ja ta juured sil-
mad wahfifid hirmunud pilgul.

Wõti klirijes lufuangus ja hundikoer, kes lebas
Marwell Sandersoni jängi ees maas, hakkas urisema.
Ta tõstis pea, teritas kõrwu ja kuulatas tähelepaneli-
kult. Mlt kostis jamme ja tawast kõnelust. Doom kar-
gas üles ja urijes waljemini. Nüüd ärkas ka San-
derfon.

Kas oli juhtunud midagi? imestab ta nähes koera
turris karmul jöõstwat uffe poole ning wihafelt hau-

kuwat. Uniselt ja jegaselt waatas Sanderson ringi. Waemu leidjid ta aheldatud käed öölaualt elektrilambi lüüti. Ta süüitas tule.

„Mis on juhtunud, wana sõber?“ küsis ta tasa koera silmitsedes. Samal hetkel kuulis ta alt samme ja tajaist kõnelust.

„Ole taja“, hüüdis ta koerale. Nüüd wast taipas ta, et oli lambi süütamisega teinud juure wea. Kuna magamistoas uks esikusse oli lahti, paistis sealt walguskirna alla halli.

„Mina olen — Dora Tillinghast“, ütles sealt naise hääl waljusti.

Sanderson haaras kohe oma ringad, tõmbas nad jalga, kuid ei hakanud asjatult raiskama aega paelte kinni panemisele. Ülemisel korral on ainult üks trepp! wilkatas tal mõte läbi pea. Mul tuleb minna halli kaudu!

Nüüd kuulis ta alt ka mehe häält, kuid ei saanud pahases toonis öeldud sõnadest aru.

„Silmapiilk tulen alla, armuline proua!“ hüüdis Sanderson rahulikul häälel, jaawutis, mille üle ta isegi imestas.

Waewarikka pingutussega õngitses ta taskust uuri. Kui proua Tillinghast ennist kõneles Dõng Islandist, siis jõudis ta nii kiiresti siia waid autos. Tähendab — see masin ootab ukse ees. Rahtlemata ei aimanud ta weel juhtunud õnnetust, sest muidu poleks ta kõnelenud nii igapäewasel toonil. Tawalikult satuwad naised ikka hüsteerikasse, kui wiibiwad oma lähemate inimeste laipade juures. Kui proua Tillinghast näeb oma mehe jurnukeha, siis ütlewad ta närwid kindlasti üles. Sellele oletusele rajas nüüd Sanderson oma plaani.

„Ta ruttas esikusse ja hüüdis alla:

„Balun, ärge minge kabinetti!“

Olles weendunud, et proua tingimata talitab wastupidiselt tema soowitusele, kordas ta weel tungiwamalt:

„Palun, ärge tehke seda, armuline proua!“ ja astudes trepi ülemisele astmele, lijas ta jelgituseks: „On nimelt juhtunud midagi kohutawat!“

Magu ta lootnud, süüdati all tuled ja proua jõostis kabinetti. Kohe kõlas sealt üdini tungiw hirmu-karjatus. Silmates oma mehe kangekõnnud laipa diivanil, taandus proua siljatades ja langes siis mines-tunult oma wenna käte wahesele. Kuid ka tema oli fiwistunult jäänud seisma, wapustatud õudsest pildist.

Maxwell Sanderson oli wahepeal õnnelikult jõudnud wälisukse ni, mille proua Lillinghast ennist oli jätanud lukustamata. Sette seisatas ta seal ja hüüdis üle öla tупpa:

„Toon kohe arsti. Kui teil pole midagi selle wastu, wõtan teie auto.“

Kuna keegi ei wästanud, jooksis ta trepile ja sealt otse alla autoni.

„Seeford wedas mul ometi“, pomises ta tassa. „Aga naised on tõepoolest kummalised olendid!“

Terwe pealelõunase aja oli Dora Lillinghast olnud rahutu, aga peale kõneluse wõõra härraga, kes oli õelnud, et kõik on korras, oli ta heas tujus heitnud magama. Suitunud umbes weerand tundi, oli ta järsku ärganud, wallatud pöörasest hirmust. Talle näis, kui kutsuks teda keegi, kui sunniks teda nähtamatu wõim weel täna õõjel sõitma Englewoodi. Wida rohkem ta püüdis end weenda ettewõtte mõttetuses, jeda painawamaks muutus sifemine sundus.

Wimaks ei juutnud ta enam kannatada teadmatusst. Kesköö paiku tõusis ta jängist, riietus kiiresti ja ajas oma wenna üles.

„John,“ ütles ta temale, „pean sõitma koju. Tean

küll, mis ja tahad öelda, kuid, usu — ma pean nüüd minema.“

„Ära tee end naeruväärseks,“ vihastas wend. „Tund aega tagasi sulle ju öeldi, et Kasperiga pole midagi juhtunud.“

„Sinu wastuwäited ei awita, — ma pean minema.“

Kui wend lõpuks taipas, et Dora Tillinghast kindlasti oli otjutanud weel täna öösel sõita, riie- tus ta käreosti ja ruttas autofuuri.

„On ju ükskõik, kas klopim ju mehe läbi täna, wõi homme,“ ütles ta öele, kui nad kihutasid Engle- woodi juunas. „Kord peab talle niikuinii näitama, et jelline oluford ei wõi enam edasi kesta.“

Ent kui nad saabusid, langes jälle John Kincaidi tuju. Wastumeelselt läks ta majja ja kui ülalt wõõras mehehäääl palus proua Tillinghasti mitte minna kabinetti, haaras ta öe käest finni, püüdes te- da takistada edasi tormamast. Kuid proua Dora Tillinghast ei lasknud end finni hoida, waid jõostis otjekohe tuppa, kus lebas furnu.

Nüüd lamas ta minestanult wenna käte wahel. Kuigi John Kincaid oma demehest oli hoolinud wä- he, wapustas teda siiski ta ootamatu surm. Sulf aega seisus ta liikumatult paigal, suutmata selgelt mõelda.

Mis nüüd teha?

Wäljaji kostis mootori põrinat. Ah ja, — mees, kes eunnist oli jooksnud trepist alla, lubas sõita arsti juure. Kasperile polnud teda küll enam waja, kuid Dorale oli teda hädasti tarwis.

John Kincaid kandis oma öe halli ja asetask ta põrandale, lükkas padja, mille wõttis tugitoolilt, talle pea alla ja ruttas siis kabinetti tagasi.

„Smelik“, pomises ta endamisi, „et aimdus ta jundis tulema siia. Waene tüdruk! See õnnetus pani ta kannatustele krooni pähe.“

John Kincaid astus furnule üsna lähedale ja waatles tähelepanelikult väikest mustenemat haawa meelekohal.

„Seeford oli tal vähemalt tahtejõudu“, ütles ta kummardudes furnu kohale. „Rask oli filmapilkselt surmatu.“

John Kincaid oli enne poliitika alale siirdumist olnud ajalehe kohtureporteriks. Selletõttu oli tal jageli olnud juhuft wiibida laipade juures, kuid täna ei saanud ta jääda nii ükskõikseks kui tavalikult. Õestis hulk aega, enne kui ta jõandas puudutada tardunud furnukeha. Ent nüüd ta weendus, et Rasper oli heitnud hinge juba mitu tundi tagasi, sest ta luud-liikmed olid täiesti kangeestunud. Kas see mees, kes nii kiiresti majast lahkus, ei teadnud seda?

Smelik oli ka, et ta ise ruttas arsti tooma, kuna telefon ajus siinjasamas. Pealegi oleks ta arsti wõinud kutsuda ju kohe peale õnnetuse toimumist. Miks ta wiimistas seni?

„See härra näib üsna kahtlasena,“ pomises John Kincaid omaette. „Miks ta tahtis Dorat keelata koju sõitmast? Kes ta on? Dorale oli Maxwelli nimi täiesti tundmatu...“

Ruigi ta ei uskunud, et siin tegemist mõrtsuka-tööga, helistas ta siiski politsei-aoskonda. Aga weel enne ametiwõimude saabumist leidis ta Rasper Tillinghasti wiimse kirja. Järelikult oli selge, et ta wabatahtlikult oli lahkunud elust. Ent mispärast põgenes siis härra Maxwell?

Kümnes peatükk.

Ragu hullumeelne oli Maxwell Sanderson jööstnud auto juure, kuna ta taipas, et pidi kaduma juurimal kiirusel.

„Baewalt weerand tundi on mul ettejõudmiseks aega,“ ütles ta endale. „Siis on politsei kannul ja nii warasel hommiku tunnil, mil maanteil ei liigu ainustki sõidukit, on tagaajamine üpris lihtne.“

Kuna ta mõlemaid käsi ainult korraga sai tartwitada, kujunes mootori käimapanel raskeks tööks. Põgenemise tuhinas oli ta täiesti unustanud koera, kes nüüd, auto liikuma hakates, juuril hüpetel maja poolt lähenes. Kuigi Sandersonil oli pöörane rutt, peatas ta ometi masina ja avas ukse:

„Kui ja tingimata tahad kaasa tulla — siis hüppa sisse! On mulgi wähe seltsim.“

Koer istus ta kõrwale ja metjif sõit algas.

Sandersonil oli wäga raske roolida, ahelad takistasid teda rohkem kui ta oli arwanud, ent siiski juurendas ta aina kiirust. „Weel terve päewa ja pool ööd pean kandma raudu“, ütles ta libedalt. „Aga kui Barton Clark ei jõudnud õigeks ajaks rongile?“ Ei, edasi ei tahtnud ta mõelda.

Rõigile õnnetustele liisaks oli ta oma mantli maha unustanud ja nüüd polnud tal midagi, millega warjata ahelaid. Kiipea kui ilm lähed walgeks, peab ta end peitma kuskile metsa tukka. Rõige parem oleks, kui ta koiduajaks jõuaks Nyacki wõõraste majja. Aga kas nõustub ahne peremees teda warjama, kui tal pole kaasas raha? Kas usub ta, et Barton Clark õõsel saabub mitmeaja dollariga? Kuid teist pääjeteed ei olnud — pidi otsima abi tollelt kõriloikajalt.

Sanderjon tundis teed hästi. Dumont, Crestill ja Closter olid juba seljataga, mõni minut veel ja ta jõuab New-Yorgi ja New-Jersey osariikide piirile.

Järsku tuli talle meelde, et wahapeal Dora Tillinghasti wend kindlasti oli autowargusest teatanud politseile ja et nüüd iga korrawalwur hoolikalt filmitjes möödumate sõidukite numbraid. Piiril seisis alati politseinik. Maxwell Sanderjon taipas, kui hädasohtlikuks wõis kujuneda kohtamine temaga ja jellepärast ta hetke faalutles, kas mitte pöörata mõnele kõrwalteele ja metjas oodata öö jaabumist.

Kuid siis otjustas ta süiski otjeteed edasi sõita. „Mida enam ma rabelen, jeda jügawamale ma wajun rappa,“ ütles ta koerale, kes waikejelt istus ta kõrwal. „Kui ma jeeford veel pääjen terve nahaga, siis pean end juba isegi kangelaseks!“

Kiirelt läbis ta Norwoodi küla ja lähenes üha piirile. Äkki ilmus kääna ku tagant nähtawale politseiniku ähwardaw fuju, kes seisis keset maanteed helgiheitjate walgujes. Sekundi kahtles Maxwell Sanderjon. See wõis tähendada üsna igapäewast asja, näiteks tahtis politseinik wõib olla ta tähelepanu juhtida asjaolule, et tee parandamise töttu ei tohi sõita kiiresti, wõi tahtis teda hoiatada mõne wana silla eest. Sellisel juhul pidi ta tingimata perutama auto, jest wastasel korral oleks ta asjata äratanud korrawalwuris kahtluse.

Ent kahjuks asi polnud jugugi nii lihtne! Proua Tillinghasti wend oli tegutsenud reporteri harjunud wäledusel, kes teab, et edu oleneb sagegi ainjast minutist. Selle asemel, et autowargusest teatada politsei keskwalitjusele, oli ta kohe telefooinud igale jaoskonna konstaablile ja palunud filmas pidada kahtlast masinat. See inimtundjana oli ta ühtlasi määranud autajuks wiiskümmend dollarit jellele po-

litseinikule, kes tabab warga. Kuigi John Kincaid ei kahelnud, et tundmatu mees on täiesti süütu Rasper Tillinghasti surmas, huwitas teda ometi lema isik, ja ta tahtis teada, mis põhjused sundisid teda nii kiiresti kaduma.

Sanderjon wajutas pidurile ja tasandas masina käiku, kuid ei peatanud, kuna tahtis enne weenduda, kas politseinikul pole halbu kawatsusi. Ent niipea kui ta märkas ametniku käes wälkuwat rewolwrit, lülitas ta kõhklemata kolmanda käigu ja fihutas pöörajel kiirusel edasi. Näiud teadis ta, et oli tagaotjitatw.

Rahthemata sõidab politseinik talle järgi — maantee weeres seisib ju korwiga mootorratas. Sõegi tugewaim auto ei tohtinud loota, et pääseb politsei mootorratta eest põgenema, sest see sõiduk wõis kerge waewaga saawutada saja neljakümne kilomeetrilise sõidukiiruse. Kuid niikaua kui oli weel lootust wabaduse jäilitamiseks, ei andnud Maxwell Sanderjon alla!

Getkel, kui Sanderjoni auto möödus kärmesti tagasi astuwast politseinikust, kõlasid kaks pauku. Üks kuulidest, tungides läbi auto metallukse, rebis augu Sanderjoni pükijäärde — jeda märkas ta aga alles hiljem.

„Seida pikali!“ käskis Sanderjon koera, kes istus ta kõrwal. „Rohe pikali! Kas sa ei kuule?“

Roer kuulas sõna ja ka Sanderjon tõmbus kõwerasse rooli kohale, et mitte muutuda laskudele sihtlauaks.

Kiirusemõõtja näitas kaheljakümne kilomeetrit tunnis, tõusis siis kaheljakümne wiiele, üheksakümnele — üheksakümne wiiele.. Lühk aega püsis ta jessel arwul, langes ajuti wähe ja ronis siis pikkami sajale..

Sanderjon jõudis tagaajajast hulk maad ette, kuna politseinik kaotas mitu minutit, tühjendades kõik oma kuulid põgenikule ja siis uuesti laadides rewolvrit, enne kui istus rattale. Ka viimase käimapanek võttis temalt mõne väärtusliku minuti. Kuid ta ei kaotanud julgust.

„See hernehirmutis tahab wiist, et kihutan talle kuuli ferre,“ porises ta ijeteadwalt. „Noh, minugi pärast... ega ma kade ei ole... Säärane lambapea — arwab, et pääseb minu käest!“

Mootorratta mõlemad tsilindrid hakkasid võimjalt tööle, politseinik hüppas sadulasse, lülitas kuppelungi ja andis gaasi. Kohe liikus ratas müürinal paigast. Politseinik ei kahelnud minutitki, et ta retk õnnestub, olles weendunud, et piüiab põgeniku finni — kas wõi teiselpool New-Yorgi osariigi piire, kuhu ametlikult tema wõim küll ei ulatanud. Aga ta lootis, et kurjategija tabamine loetakse talle teeneks ja otsekohejed ülemused ei tõsta piiri ületamise küsimust.

Kihutades põrgulikul kiirusel edasi pingutas Sanderjon oma aju, otsides pääsu wõimalust. Ent abi polnud kuskilt loota. Beeglis enda ees nägi ta mootorratta terawat walguskuma aina lähenemas. Jah — nüüd langeb ta lõksu!

Kui kaugus põgeniku ja politseiniku wahel wähenes wiiekümnele meetrile, hakkas wiimane jälle tulistama. Ta ei saanud muidugi hästi sihtida, kuid neljast, hea õnne peale lastud kuulist, tabas üks ometi bensjini tanki.

Alles kui masina kiirus aeglustus, märkas Maxwell Sanderjon juhtunud õnnetust. Arwatawasti oli tankis juba enne wähje bensjini, sest nii lühike aja jooksul ta ei wõinud ju tühjaks joosta. Waewu ronis masin mäenõlwakust üles ja sõitis siis tasa

alla nõgukse. Sanderson mõötis filmadega kaugust — jah — teelahkmeni jõuab weel.

„Mäib, fui tuleks nüüd lõpp,“ ütles ta oma karwajele sõbrale. „Rahjuks on ilm juba nii walge, et põgenemine üle wäljade muutub asjatuks enese ohwerdamiseks. Jah, kallid kutsu, nüüd me oleme — nagu kärbsed liimil!“

Üheteistkümnes peatükk.

Sel ööl ei kuisanud saatus mitte ainult Maxwell Sandersoni, waid sundis ka Barton Clarki muutma oma kawatset.

Lõpetanud telefonikõne sõbraga weendus Barton Clark, et tal oli weel täpselt kolmkümmend miis minutit aega New-Yorgi rongi äraõiduni. Kui midagi erafordset ei juhtunud, jatkus sellest lähedalt kõigiks wajalikeks korraldusiks.

Kärmesti palkis ta hädatarwilikumad asjad käsi-kohturisse, sõitis töstetoolis alla hotelli halli ja wõttis ussehoidjalt kolmsada dollarit, andes talle wastu tšheki, ning ruttas alla uulitsale.

Teades, et trammil jõuab kiiremini peajaama kui autol, hüppas ta parajasti hotelli ees peatuwasse wagunisse. „Olen weerandtundi enne New-Yorgi sõidu minekut kohal,“ rõõmustas ta istudes kohale.

Ent järsku seisatas tramm; „Mis on juhtunud?“ küüsiwad reisijad imestunult, kuna järgmise peatujeni oli weel hulk maad.

„Teine rong seisab meie ees,“ seletas konduktor.

Warsti selguski peatumise põhjus: keegi elustüdinenu oli heitnud enda eelmise trammiga alla ja nüüd seisis liiklus seni, kuni laip politsei ja haigeweo auto poolt koristati.

Barton Clarkil polnud aega odada. Rähku fargas ta trammilt maha ja ruttas esimese autode seiskoha poole, mis, õnnetuseks, ajus üsna kaugel.

„Peajaama! Nii kiiresti kui võimalik!“ käskis ta autojuhti, kes algas kohe sõitu. Kuid uulitsa nurgal tuli paar minutit kannatada enne kui politseinik andis loa edasi liikumiseks. Sama lugu kordus veel teistel ristteedel.

Kui Barton Clark viimaks hingeldades jõudis platvormile, nägi ta kaugelt waid kiirrongi punaseid tulejid.

„Keetud!“ wihastas Barton Clark eemaldumale rongile näidates rusikat. „Kuskil Englewoodi urkas istub waene Max, käed raudus ja tasku tühi, ning mina pean jääma Chicagosse homme lõunani!... Küll on rumal! Oleks ma, tobe, ometi kohe wõtnud auto!“

Ent midagi ei olnud enam teha. Tal tuli pöörata tagasi hotelli ja kannatlikult oodata järgmist rongi.

Waene Sanderson! mõtles ta nukralt kodu poole lonkides. Hilinemine paiskas kõik ta kawatšused segi. Sanderson oli soowitanud rohkem raha kaasa wõtta. Wististi pidas ta wajalikuks Chicagost pikemaks ajaks eemale jääda, sest kindlasti nuusib nüüd Peter Blodgett ta sealse elukoha üles.

„Wõtan homme kõik raha pangast wälja,“ arutles Barton Clark, kui oli weidi rahunenud. „Siis wõime otsida endile teise peatuspaiga.“

Tund aega hiljem jängi heites oli ta juba päris rahulik. „Kes teab, milleks see oli hea?“ mõtles ta veel kord möödunud seiklusi meelde tuletades.

Ta uinus warsti ja magas rahulikult mõne tunni. Kuid hommikueelsel ööl hakkasid teda waewana paimajalikud unenäod. Talle näis, kui oleksid nad

Sanderjoniga mõlemad pimedas kongis, mille ust nad ei leidnud, kuna samal ajal walgus põrandale wett, mis ähwardas neid uputada.

Üleni higijena ärkas ta wara ja waatas kobe padja alla: kõik wiis tšhefiraamatut olid õnneks weel alles!

Kiiresti riietus ta, einetas toas, pakkis siis oma waranduse kohwrisse, tasus arwe ja sõitis linna, sest ta ei tahtnud enam hotelli tagasi tulla.

Kõigepealt läks ta Rahwuslikku pank, kus tal oli jooksew arwe Richard Bartoni nimele. Ta kirjutas tšhefi terwele jummale ja astus siis kassa nr. 1 ette.

Megi sellises juures ettewõttes, kui on Rahwuslik pank Chicagos, koheldakse isikut, kel kakskümmend tuhat dollarit jularaha, äärmise wiisakusega. Laekahoidja kõnetas teda lahkelt, sest Bartonil tuli oodata jeni, kuni pearaamatupidaja wõrdles ta allkirja tšhefil sellega pangaraamatus, ja arwaldas lootust, et härra Barton ka edaspidi kasutab panga abi oma hoiusummade paigutamisel. Kui lõpuks toodi tšheff, palus Clark raha wälja maksta tuhandedollarlistes pangatähtedes.

Kui Barton Clark hetkel, kui ta luges tuliuusi rahasid, oleks üles waadanud, ta kahtlemata oleks märganud mõne sammu kaugusel hallis ülikonnas härrat, kes wajakus käes hoidis kollaseid rootsinahast kindaid ja toredat suldkäepidemega jalutuskoppi. See härra, keda pangas tunti Rufus Webbi nime all, oli tolle juure rahaajutise paremaid kliente. Just paar minutit tagasi oli ta oma jookswale arwele maksnud kakstuhat wiisjada dollarit ja seisjis nüüd keset ruumi säärasel ilmel, nagu ootaks ta kedagi. Pangas tunti teda hästi. Tuba aasta otja oli tal siin jooksew arwe ja alati oli ta jeda forralikult täiendanud.

Ametnikud, kel Webbiga oli tegemist, pidasid teda joliidjeks jõbralikuks härraks, kes armastas lobijeda ja naljatada.

Pea igapäew tuli ta panka, kas tuues mõi mõttes raha, ja wiibis siin tavalikult kauem kui teised klijendid, kes kohe peale arwete diendamist ikka lahkusid.

Kuna see härra Rufus Webb omas jookswaid arweid ka teistes pankades ja seal jamuti käitles, oleks teda mõinud pidada mõneks era-salapolitseinikuks, kes, seistes pankade ühingu teenistuses, hooljalt walwas rahaasutistes liikuwaid isikuid.

Särra Rufus Webb pilutas oma terashalle filmi, kui märkas mahukat rahasedelite kimpu, mille laekur ulatas Barton Clarkile. Hoolimata üsna kaugest maast seletas ta fulli pilk ometi rahade juuruse.

Clark ehk härra Barton, nagu teda siin nimetati, pani pangatähed kallisse rahamappi, pistis jelle pöuetasku ja nõõpis kuue hoolikalt finni. Siis wäljus ta pangast ja hiiüdis auto.

Ta ei aimanud, et Rufus Webb talle järgnes trepile, jamuti mõttis auto ja juhti käskis esimest masinat filmas pidada.

Ta ei teadnud ka, et Rufus Webb, keda San Francisco politsei oli oma kurjema waenlasena jälginud, umbes aasta eest oli asunud Chicagosse, kus ta jatkas oma tulujat tegewust. Tal oli nimelt harjumuseks külastada kõiki suuremaid pangamaju, tähelepanelikult waadelda isikuid, kes mõttsid wälja raha, neile siis wäikjelt järgneda ja foodjal filmapilgul kallale tungida. Kuna ükji jäärase ülesandega oli raske toime tulla, oli ta astunud hästi organiseeritud warastejõugu „Rahakullide“ liikmeks, kus ta tänu oma leidlikkusele ja osawusele oli warsti tõusnud juhtiwaks tegelaseks.

Viigutawa kannatusjega järgnes Rufus Webb oma uuele ohvrile pangast pank. Kui too viimaks terve oma varanduse — sadatuhat dollarit — ilusti oli peitnud tasku, järasid Rufus Webbi filmad nagu lapsel jõuluööl.

„Sadatuhat dollari!“ ohkas ta õnnelikult. „Noor-
mees — ja oled lihtsalt tore!“

Raheteistkümnes peatükk.

„Silmapiilk peatuda!“ karjus politseinik lähene-
des Maxwell Sandersonile. „Kui te ei kuula käsku,
lasen ma!“

Kuna benjiin oli lõppemas, oli auto seisumajää-
mine vaid mõne minuti küsimus. Ent tee viis alla-
mäge ja sellepärast libises masin ifka weel mõne kilo-
meetrilisel tunnikirrusel edasi.

„Kui mul vaid oleks revolver!“ mõtles Max-
well Sanderson pidurile wajuatades. „Siis pääseksin
seeford weel! Aga ükskõik — raudus kätel pole ka
relwaga midagi teha. Wast oleksin koguni kardeta-
walt haawanud waeft politseinikku!“

Tuba fihutas mootorratas auto kõrwale. Piff
pistoli toru sihtis Sandersonile ja politseinik hüüdis
karmilt:

„Kõnige kobe wälja!“

Sanderson tõstis naeratades oma aheldatud käed
ja ütles:

„Nagu näete, härra konstaabel, ei saa ma nende
kämõrude tõttu teile teha mingijuguseid jekeldusi.
Teil on minuga üsna wähe waewa.“

„Tuhat ja tuline!“ pahwatas politseinik laginal
naerma. „See wast on nali! Tähendab — te kar-
gasite ära mu ametwenna käest? Tore! Müüid te
enam ei pääse!“

„Selles olen ma weendunud,“ vastas Maxwell Sanderjon rahulikult. „Minult ühe küsimuse veel jooviksin teile esitada, härra konstaabel: milles süüdistatakse mind?“

„Sätke oma rumalad naljad!“ käratas politseinik jälle tõsinedes. „Nagu te ei teaks, mispärast ma teid kaskisin finni pidada!“

„Niipalju kui tean, on ameerika seadustes ette nähtud, et inimesele, keda tahetakse vangistada, öeldakse kohe, millisel põhjusel jeda tehakse,“ vastas Sanderjon viisakal toonil. „Mina pole väiklane, aga siiski rõhutan veel korra — “

„Dlete mul alles mõllaroog!“ katkestas teda politseinik furjalt. „Noh — vangistan teid autovarguse ja politseivõimuse vastuhakkamise pärast — kas sellest aitab? Aga nüüd lähku! Ronige minnaast filmapilk välja — tahan teid lähemalt jilmitseda!“

Gundikoer, kes oli tõusnud jalule, hakkas ähwardamalt urisema, kuid korraldus ei pööranud talle tähelepanu.

„Kas teie ei näe, et mul võimatu on avada ujt?“ küsis Sanderjon jõbralikult naeratades ja kõlistades ahelaid.

„Hoidke käed kõrgel!“ kaskis politseinik, lähenees siis lastevalmis revolvriga ja avas ettevaatlikult ukse. „Noh — tulge nüüd välja!“

Sanderjon ajetas ühe jala porilauale, kuna teise tõstis kõrgemale. Ent ta kavatjus, jalaga virutada hoop politseinikule kõhtu, nurjus, kuna ametnik lähku astus sammude kaugemale ja siis jäi seisma, wangile vihahelt otja waadates.

„Nähtavasti olete üsna kardetanv kaabakas!“ ütles ta toorelt. „Kui teil elu on kallis, siis ärge teh-

Te katsetki põgenemiseks! Edasi! Pöörake selg auto
voole! Nii! Küll te olete kohmakas!"

Ja ta tõukas wangi rusikaga.

Kui politseiniku toon oleks wiisakam olnud ja kui
ta Sandersoni poleks puudutanud, — terve see lugu
oleks lõppenud teisiti! Kuid ametnik oli ärritatud
ja hirmunud, wäga hirmunud isegi, ja sellepärast ta
esineski nii iseteadwalt ja toorelt.

Hundikoer autoistmel märkas nähtawasti, kui
politseinik hakkas pahempidi pöörama Sandersoni
taskest, et ta uut peremeeft ähwardab hädaoht. Ta
paljastas oma walgeid kihwu ja urises kurjakuulu-
tawalt, nagu tahaks ta hoiatada wöörast meest.

Kuna see ei katkestanud oma tegewust, pingutas
loom muskleid, tõmbas pea õlanukkide wahel ja kar-
gas siis politseiniku kallale. See kõik toimus kuhu-
tawal kiirusel.

Dotamatu rünnak sundis konstaabli paari sammu
wörra taganema ja kui koer uuel jõul jõostis ta
kallale, taarus ta, kaotas tasakaalu ja kukkus seljali
maha.

Politseinik karjatas ehmunult, tagus rusikatega
loomale wastu pead ja püüdis wajutada rewolwri
päästikule. Ta tegewiisist ilmnes, et ta põrmugi ei
tundnud koeri, sest oleks ta rahulikult jäänud leba-
ma, hundikoer poleks talle teinud kurja.

Lõpuks õnnestus tal siiski lasta paugu. Kuid
see ei heidutanud koera, kes oma terawad hambad
nüüd jurus mehe kätte, mis hoidis relwa.

Kõik see juhtus paari sekundi wältel. Politsei-
niku hirmuhüüid sundis Sandersoni ümber pöörama,
ja hetkegi ei wiitwanud ta oluforda kasutada.
Isegi aheldatud kätel polnud tal raske politseinikult,
kes wäänles pool-minestanuna, wötta rewolwrit.

Jälle oli Maxwell Sanderjon seijuforra peremees. Pool-lämbunud häälel palus nüüd konstaabel ära kutsuda koera, kes juba urisedes lähenes ta kõrile.

„Tagasi!“ käskis Sanderjon karmilt. „Kas ja ei kuule! Silmapilk minu juure!“

Ärritatud looma on raske sundida oma ohvrit rahule jätna, kuid hundikoer kuulas käsku, kuigi vastumeelselt. Ta roomas wingudes mõne samm eemale, werejanulisi silmil jälgides waenlase liigutusi, ning walmis iga filmapilk jälle ta kallale tungima.

„Jääge rahulikult lebama!“ hoiatas Sanderjon politseiniku. „Muidu ei wõi ma wastutada teie elu eest. Kui teie ei täida täpselt mu käsku, olete kadunud! Mina pole ijeloomult jugugi werejanuline, kuid lõpuks — igauks on endale ikka kõige lähem. Kui te ennast ei liiguta, ei juhtu teile midagi halba!“

Konstaabel wandus meeleheitlikus vihas ja ähwardas Sanderjoni jellise kohtlemise pärast elektri-tooliga, kuid ta ei teinud katjetki püüsti tõusta.

„Nüüd andke mulle oma käeraudade wõti!“ sõnas Sanderjon käskival toonil. „Aga kiiresti. Mul pole aega oodata!“

„Kurat mind wõtku, kui ma need annan teile!“ kiristas politseinik hambaid.

„Kui teie veel wiitwitate, siis tuleb tõesti kurat teile järele!“ wastas Sanderjon sapijelt ja tõstis ähwardawalt rewoltwri. „Olge mõistlik — wõtmed jaan ma ju igal juhul.“

Politseinik unustas hämmastusest juu lahti.

„Noh, kas annate?“ küsis Sanderjon kannatamatult.

Politseinik oigas.

„Ma protestin,“ kähistas ta. „See on ju...“

„Mind ei huvita teie arvamised põrmugi — joo-
win waid fiires forras wõtmeid.“

„See küll — alistun wägimallale.“

„See on teist wäga mõistlik,“ ütles Sanderson, wõttis ulatatud wõtmekimbu ja astus paar sammu laugemale. Siis eraldas ta kimbust kõige pisema wõtme — ainult see wõis sobida ahelate lufule — ja pani selle hammaste wahele, püüdes teda wajutada lufuawajusse.

Politseinik naeris kahjurdõmsalt, kui märkas, et wõti polnud paras. Sanderson tegi weel ford katset, kuid loobus siis. Samahästi oleks ta hambaorgiga wõinud awada rahakapi.

Ronstaabel naeris pilkawalt.

„Teile näib see asi wist üpris naljakana,“ ütles Sanderson wõtmeid tasku pistes. „Saab näha, kas naerate ka siis, kui olete samajuguses olukorras. Aheldan teid nimelt teie oma käewõruga, kulla mees!“

Politseinik wahtis Sandersonile ehmunult otja, kuid taibates, et ta kõneles tõsiselt, tõmbas ta taskust käerauad ja ulatas need, hambaid firistades ja wi-
hast wälkuwail silmil, oma waenlasele.

Pistnud käerauad tasku, ütles Sanderson kaski-
walt:

„Tõuske üles!“

„Mis te minuga teha kawatsete?“ küsis politsei-
nik teeseldud hirmul, sest nüüd ta oli jälle saawuta-
nud enesewalitsuse ja ootas ainult soodjat kättemak-
su wõimalust.

Kuid Sanderson ei jätnud teda filmapiilgukski walweta ja koer ootas waid parajat juhust, et talle uuesti kallale tormata.

Üine pimetus oli maad andnud kahwatule aowal-
guhese. Pool tundi weel — ja siis on ilm täiesti

walge. Sanderson mõistis, et tal polnud enam aega wiivitada.

„Astuge minu ees!“ ütles ta tõstes revolwri. „Kas näete heledat silti teeweerjes hekis? Seal — juure puu kõrwal? Nii. Waadake, sinna peate minema!“

„Ei, ialgi!“ karjus politseinik wihaselt. „Mis te arus on?“

„Mõtlesin praegu, et teil wististi on naine ja lapsed, kes jätuwad hätta, kui olen sunnitud tarwitusele wõtma karmimad abinõud!“

Ja ähwardawalt tõstis ta relwa kõrgemale.

Politseinik, lootuses, et mõni juhuslik mööda-käija ta päästab kurjategija küüsisst, wiitwas, seistes liikumatus paigal. Tõepoolest tabas Sandersoni teraw kõrw kaugele lähenewa auto müürinat. Kõhe munitis ta tooni.

„Palun — otjustage kiiresti. Kas täidate käju wõi — ma lasen!“

Karmil häälel öeldud sõnad murdsid politseiniku wastupanu. Ta taipas, et wõõras ei kawatfenud mängida.

Wihast wärisedes sammus konstaabel kohale, mille Sanderson talle oli näidanud. Sanderson ise sammus ta järel.

„Seda te weel kahjatsete,“ firistas politseinik hambaid. „Kaugele te nii-kui-nii ei jõua! Teil on käed raudus ja autol puudub benjiin!“

„Wast jõuan siiski kaugeemale, kui arwate,“ wastas Sanderson lahkest. „Teie juurepärase mootoriga olen kahe tunni pärast kaaskjada kilomeetrit siit eemal — ja sellest jatkub mulle alguseks.“

See oli muidugi ainult Maxwell Sandersoni strateegiline wõte sundida politseinikku uskuma, et

ta kawatjes wõimalikult kaugele põgeneda. Tegelikult oli wana wõdrastemajani, mille ta oli määranud kohtamispaigaks Barton Clarkile, waewalt wiis kilomeetrit maad.

Kolmeteistkümnes peatükk.

Sanderjoni käsul sammus politseinik metja. Niipea kui nad nad jõudsid paigale, kujs maanteed enam ei paistnud, kästis ta oma wangi peatuda, sest ta ei tahnud teda wiia liiga kaugele. Polnud mõtet waest meest asjatult kaua lasta waewelda!

Siis waatas Maxwell Sanderjon uuriwalt ringi. Ta pilk langes kõrgele, mitte wäga tugewale puule.

„Wõtke müts peast ja tõmmake kuub seljast,“ ütles ta rahulikult.

„Mis te nendega teete?“ küjis politseinik wihaselt.

Kuigi Sanderjonil tavalikult polnud kombeks pikalt oma kawatjusi jeletada, ütles ta nüüd ometi:

„Niipalju peastite ju ise taipama, et mees, kes kannab politseiniku kuube ja mütsi, wõib takistamatult ühendriikide maanteel kihutada. Keegi ei sunni teid seda peatuma. Kas teie minu asemel oleksite talitanud teisiti? Nii siis, olge head, lubage oma asjad!“

Kuigi politseinik tundis oma seisukorra häbistawat alandust, täitis ta süski käsu. Sanderjoni sõbralikust toonist kohtunud ähwardus awaldas selgesti, et see mees ei pörka millegi eest tagasi, kui küsimuses on ta tulewik.

„Nüüd pange käed ümber puu!“ jatkas Sanderjon endisel lahkel häälel. „Loodetawasti leitakse teid juba paari tunni pärast. Nii tuleb teil ainult natuke aega kannatada ebanugawust. Kuid, uskuge, see

jeismine fiin ei mõju teile halwasti. Oleksin wõinud asja palju lihtsamini lahendada," Sanderjoni heitis paljutähendawa pilgu rewolwriale, „aga, omawahel öeldud, — ma ei armasta näha werd."

Politseinik, kellele wahpeal oli selgunud, et wastane, hoolimata oma lahkujest, oli tugew ja energiline mees, kes endaga ei lastnud mängida, otjus-tas nüüd tarwitusele wõtta uue tattika. Mõte, et ta fiin metjas peab mitu tundi konutama, ajas talle hirmu peale.

„Kui jätate mu wabadusesse," ütles ta nii sõbralikult, kui wähegi juutis, „siis teatan kohtamisest teiega wastawatele wõimudele alles tunni aja pärast. Wahpeal olete jõudnud juba kaugele. Mul on kodus naine ja lapsed. Kui suren fiin metsapõhjas nälga, satuwad nad wiletusesse ja hätta. Annan teile oma aujõna —"

„Kardan, et praegustes oludes teie oma aujõna ei pea," katkestas teda Sanderjon. „Kas usufjite minu aujõna?"

„See on ju hoopis midagi muud, — teie olete kurjategija!"

„Lore! Aga teie olete politseinik! Sellepärast oleks narrus pidada oma lubamist. Kas pole nii?"

Jälle mõtiskles politseinik. Ta oli tõesti räbalas seijukorras! Waewalt kostawad ta appihüüded maanteele, sest autod kihutajid siit alati pöörasel kiirusei mööda ning masina müra sumbutab kõik teised hääled. Pealegi polnud kellelgi aega ega wiitfimust kehet metsa peatuda, et kuulatada, kust poolt kõlawad abipalwed.

Sellepärast palus ta Sanderjoni weel kord kaaluda oma otsust. Sanderjon, kelle iseloomus polnud julmust, sai politseiniku tunnetest hästi aru. Lõpuks pidas ta siiski paremaks oma kawa weidi muuta.

„On teil taskunuga kaajas?“ küsis ta järsku.
„Korralik, tugew nuga?“

„Sgatahes,“ vastas politseinik hämmastunult.

„Plus,“ tähendas nüüd Sanderjon naeratades.
„Seega on raskused kõrvaldatud. Röidan teid peenema puutüve külge ja annan teile noa pihku. Kui juhtub, et niipea teie appihüüideid ei kuulda, võite ise ajuda enda vabastamisele. Võite pikkamisi noaga uuristada tüvesse nire ja seda seni süvendada, kuni jõuate puu maha murda. Rohkem ma teie heaks küll ei suuda teha! Aga, lõpetame nüüd läbirääkimised ja hakkame tööle.“

„Aga kui ma keeldun täitmast te käsku?“ küsis politseinik sõjakalt.

„Mina teie asemel ei kõhkleks enam,“ vastas Sanderjon nii külmalt, et politseinik hirmust kahwatas.

„Pange käed selle puu ümber!“

Politseinik kuulas hambaid kiristades sõna. Puutüvi oli parajasti nii jäme, et ta käed wabalt ulatajid ristamisi. Njawal liigutusel sulges nüüd Sanderjon ahelad ümber mehe randmete. Siis pistis ta temale pihku awatud noa.

Seeford oli ta jälle päästetud! Saaranud sülle politseiniku mütsi ja kuue, jooksis ta maanteele tagasi. Alles nüüd märkas ta, et ta otsmikult tilkus higi. Pingutus oli siiski olnud kohutawalt suur ja ainult tänu konstaabli kohmakusele, kes õigel ajal ei osanud ta kätest tõmmata pistolit, oli ta suutnud teostada oma ohtliku ettevõtte.

Politseiniku mütsi ja kuue kaasawõtmine oli Sanderjoni poolt jällegi ainult taktiline mõte. Ta arwestas nii: kui ametnik ootamatult kiiresti wabastatakse, hakatakse teda muudugi wiivitamata jälgima. Sgasse ilmakaarde saadetakse siis käsk wangistada

mees, kes kannab politseiniku mundrit ja sõidab politset mootorrattal. Tärelikult ei ärata ta mingit tähelepanu, kui põgeneb oma igapäevastes riietes. Pealegi oli ta sihtkohani ainult viis kilomeetrit maad.

Sanderjon ja hundikoer olid wahapeal jõudnud maanteele. Tarvitamiskõlbmatuks muutunud auto kõrwal seisis seal mootorratas, mille paagis leidus veel küllaldaselt bensiini. Maxwell Sanderjon mis- kas politseinikult mõetud asjad küljekorwi ja hüüdis koera.

„Koni sisse, kulla sõber!“ ütles ta peaaegu õr- nalt. „Oleks minuist tänamatu, kui jätaaksin su nüüd maha! Teist jellist truud kaaslast on raske leida. Kannata, pojuke, ostan sulle veel kord kullast kaela- rihma!“

Ta tõmbas paitawal liigutusel käega üle koera koonu ja hüppas siis sadulasse, wajutas tugewasti kangile ja mootor hakkas tööle. Mürinal libises sõiduk mäest alla. Ühelt tõstis hundikoer pea ja waatas ringi.

„Õnn, et sel riistapuul on kolm ratast!“ ohkas Sanderjon wiimu pärast, sest aheldatud kätel oli tõesti raske korralikult juhtida mototsikletti. „Muidu poleks ma suutnud tasakaalus püsida! Südne en ikka, kui sa ei saa oma käsi korralikult liigutada!“

Teel kihutasid vastu mõned weoautod, kuid nad ei pööranud tähelepanu ratturile. Ammu oli ta ületanud New Jersey ojarigi piirid. Sealtsai paistsid juba Piermonti kiila esimesed majad! Müüd pidi Sanderjon otsustama, kas ta sõidab otseteed edasi või kääneb mäekallakuist üles.

Mõlemal juhul polnud ta wäljawaated kuigi hiil- gawad, sest igalpool wõis ta kohata inimesi, kelle pilk kogemata langeb ta käeraudadele, sest oli juba

päris walge. Pealegi ei olnud jugugi kindel, et ta leiab warju wanast wõõrastemajast. Kui tal oleks taskus tuhat dollarit, jah, siis oleks lugu hoopts teine.

Siiski ta pidas paremaks kitsamat, märke tõuswat teed, kuna seal oli liiklus mäiksem kui all. Ta sõitis üle rahulikult woolawa jõe silla, möödus weel uinuwaißt juwilaißt ja suundus siis metsja, kus kaswasid kõrged põlised puud. Siin-seal juubus teele kitsaid radaid, milliseid omal ajal kajutatud puude meoks. Nüüd ei tarwitanud neid keegi enam.

Ühe sellise teekese juures peatas Sanderson ratta ja waatas uuriwalt ringi.

Muto siit kindlasti edasi ei pääseks, aga tsikliga wõib teha proowi, arutas ta endamisi, ning pööras siis kitsjale looklewale rajale.

Ent warsti pidi ta sadulast astuma maha ja ratast tagant liikkama, kuna tõus märke oli liiga järsk, ning maapind kive ja puujuurtest läbi põimitud. Enneks ei jätnud rattakummid filmapaißt-waid jälgi, ainult terasel waatlemisel wõis märgata juigawamaid jooni okaste ja riuga kaetud mullal. Kuid puud olid siin tihedad, warjuküllased, all walitfes isegi päewal widewit, ja sellepärast waewalt keegi teadis siia tulla jälgi otsima. Ükski politseinik poleks ju oletanud, et ta jäi nii lähedasse naabruskonda ega kihutanud otsejoones sissemaa poole.

Kui ta ratast enam parimal tahtmiselgi kõrge-male ei suutnud liikata, seisatas ta hingeldades. Siit oli kindlasti kolmweerand miili teeni, ja kui ei juhtunud midagi erakordset, wõis siin rahulikult oodata öö saabumist.

Kuna ta eelmistel öödel oli väga wähe maganud, waldas Sandersoni nüüd pöörane wäsimus. Wihmast oli maapind alles märja ja sellepärast ronis

ta ratta korni, pani politseiniku kuue padjaks pea alla ja uinus kohe. Aga koer, kes heitis kuiwanud lehtede hunnikule, walwas erkjalt. Sga wäiksemgi rakjatus tundis teda tõsima pead ja tähelepanelikult kuulatama.

Lõunapalku kattus taewas tinarakete hallide pilwedega ja hakkas tibutama peent seenewihma. Mõgul langes ainult ühikuid piisku Sanderjoni näole ja ta magas rahulikult edasi. Kuid paari tunni pärast tugewnes jadu ja walgus ojadena läbi tiheda lehestiku.

Sanderjon ärkas, wärijedes külmas. Jäised weejoad nirišsid ta kraewahelt alla, käed ja õlad walutasid. Ühtlasi tundis ta ka pöörast nälga. Ta aewastas. Jah, terwijele jelline hulkuri elu küll hästi ei mõjunud.

„On ikka teine asi, kas oled wabatahtlik erak,“ ütles ta koerale, kes jurus oma pea ta põlwele wastu, „wõi junnitakse sind inimeste eest pagema! Ssand, kui nii kohutawalt ometi ei jajak!“

Ta lõdijes terwest kehast. „Tule, teeme endile sooja!“ hüüdis ta koerale ja tormas metsa sügawusesse. Kuid mõne sammu järgi peatus ta: oli wõimatu joosta raudus kätel. Ent siiski liitudes ei tunnud külma nii terawalt kui paigal püšides, ja jellepärast ta hakkas luusima metsa mööda, ikka lõõris ümber ratta, et mitte kaotada seda silmalt.

Sanderjon ei mäletanud, et tal kunagi aeg oleks näinud nii pööraselt pikana, kui tol wihmasel pealelõunal. Sga paari minuti takka waatas ta kella, kuid igawikuna wenijid tunnid.

Wiimaks ometi saabus õhtu. Kell jai kahetja, ühetja ja wiimaks isegi künne. Sanderjoni ärwus kaswas ning ühtlasi halvenes ka ta enesetunne. Tal hõõgus pea ja aeg-ajalt raputasid teda tuge-

wad palawiku hood, kõrwad kumiseid ja kõri walutas.

Poole üheteistkümnne ajal läts ta teele. Kui Barton Clark üldse tuleb, siis jõuab ta wõõraste-majja kesköö paiku. Milleks oodata siin? Parem minna talle maantee weerde wastu ja kuskil maja lähedal toonutada.

Roidunult, läbimärjalt sammus ta mäest alla, aheldatud käed surutud wastu rindu. Saba jorus järgnes talle koer.

Peale pooletunnilist matka nägi ta puie wahelt wana maja tumedat kogu. Smelik, et sealt ei paistnud walgust! Kas elanikud magasid juba? Nagu ta mäletas, oli waremalt just ööjeti siin urkas alganud elaw tegevus.

Rähemale jõudes märkas ta, et rohi heinamaal oli niitmata, aias peenrad tegemata ja kuskilt ei kostnud ainuiski häält. Tõepoolest: maja oli juletud, aknad kaetud luukidega ja ukse ette löödud lauad. Elanikud olid siit lahkunud.

Reljateistkümnnes peatükk.

Tänapäewal on üksi töötaw kurjategija muutunud harulduseks. On olemas waid hästi organiseeritud kollektiive, kus igal liikmel on oma kindlad ülesanded. Siiski, kes osa wõtab ettewalmistawast tööst, pole tavalikult mingit otsekohest ühendust kuritööga. Mäti on ametis jalakuulajad ja teadete hankijad elegantse riidetatud usalduswäärse wälimusjega härrad, kes loowad sidemeid jeltskonnaga, wõi otsiwad naisteenijate sõprust härraste warandusliku seisuga kindlastegemiseks. Majades, kus leidub feenreid ja autojuhte, — enamasti ainult väga rikastes perekondades, — täidawad jalaluure ülesandeid noored ilusad tütarlapsed.

Kui hommikul loed ajalehest: „Bankur K-i proualt warastati pärle wiekümne tuhande dollari wäärtuses“ wõi: „Sõukasja laeturilt rööwiti kolmkümmend tuhat dollarit fularahas“, — siis wõib olla kindel, et nende retkede korraldamisest wõttis osa kümmefond inimest, ja igaiüks sooritas täpselt talle määratud töö. Rahtlemata mõni teenija wõi ka lihtsalt hea tuttaw noormees, wahel ka armas preili, aitajid päris-kurjategijatele jepitiseda plaane ja muretsejaid neile täpseid andmeid.

Sellisel koostöö põhimõttel tegutjes ka „Rahakullide“ ühing, kes, nagu ilmneb juba nimest, eelistas fularaha kõigile wäärtasjadele. Tawalikult õnnestujid „rahakullide“ operatsioonid alati, sest ainuistki ettewõtet ei alustatud pika ja põhjaliku ettevalmistuseta.

Selle „ühingu“ juhiks oli Rufus Webb, kelle harrasmehelik wälimus ja lahkest naerataw nägu ei lastnud aimatagi, milliseid kurikawalaid plaane ta haudus. Ent tänapäewal wõib ju ainult finos näha „tüübilisi“ kurjategijaid, kelle jube ilme ja õudne pilk panewad tarretama were soontes.

Ribedad kogemused olid Rufus Webbile õpetanud, et ka tema erialal juurema tegewuskapitalita oli edasijõudmine wõimata, ning et waejeid kurjategijaid ahwardas alaliselt fiskekukkumise hädaoht. Sellepärast oli ta äärmiselt kokkuhoidlik ja püüdis ka oma sõpru mõjutada, et need kergemeelselt ei pilalaks waewaga teenitud raha.

Kui ta tuli San Franciskoist Chicagosse, oli tal nelikümmend tuhat dollarit. Selle summa jagas ta kuude ossa ja paigutas kuude panku. Sellega saawutas ta wõimaluse wäiksemaid summasid edasitagasi nihutada, kord wõttes ühest pangast ja wies teise, mõnes rahaasutises järsku tõstes oma arwe

förgele, ja teises jällegi vähendades. Iga päew Ii-fus ta pantades ja jälgis nii, äratamata kahtlust, riffaid inimesi, kellest siis joodsal juhul riisus nende jularaha tagamara.

Alles hiljuti oli tal õnnestunud selline ettemõte ja suurima rahuldustundega oli ta oma jookswale arwele lihanud kakskümmend tuhat dollarit. Tema kaks lähemat kaastöölist said kokku sama palju, kuid nemad tegid ju ainult füüsilist tööd, kuna Rufus Webb asja organiseeris.

Need kaaslased ei jarnanenud põrmugi auväärsele härra Webbile. Pinky Carter, kelle wali pilk moodustas imelikult wahtolu ta mahedale häälele ja aeglasele kõnewiisile, oli wäle kui kaks ja julm kui tiiger. Rewolwer oli tal alati pihus ja enamasti ei leppinud ta sellega, et tegi oma ohwri wõitluswõimetuks, waid ta rahunes alles siis, kui too oli heitnud hinge.

Teine oli Sonny, kodanliku nimega John Prindiwale, kes harwa kõneles ja hoopis tummaks jäi, kui politseil teda küsitles. Ka temal polnud rewolwri tarwitamise wastu midagi, ent meelhamini siiski ta kasutas tinaga täidetud kummimoolikut, mis lõi kãratult, kuid mõjuwalt.

Mõlemad kurjategijad tunnustasid Rufus Webbi tarkust ja kuulasid pimesi ta sõna, leides olewat loomuliku, et ühiseft saagist tema wõttis endale alati lõwioja.

Runa neil waft hiljuti oli suurepäraselt õnnestunud rööwretk, polnud neil nüüd rahaft puudust. Sellepãraft ka Rufus Webb ei kiirustanud uusi ettemõtteid algatama. Ta tohtis ju rahulikult oodata nii kaua, kui kohtas tõesti midagi hästi tasumat.

Wana harjumuse kohaselt oli ta sel päewal tulnud Rahwuslikku panku, oli sooritanud oma wãikese

tehingu, ja oli siis seisatanud, et natute ringi maadata. Siis oli ta pilk langenud Barton Clarkile ja kohe sai heasüdamlikust Rufus Webbist ärimees. Sellist juhuft pidi tingimata kasutama!

Nii järgnes ta Barton Clarkile pangast pankra, terve aja murdes pead, kuidas asjast teatada oma kaasklastele. Oli ju võimatu minna telefonima, sest wahpeal mõis raswane suutäis, noormehe näol, kaduda filmist!

Kuid tema hingewalu lõpetas Barton Clark, kes läks reisibüroosse ja ostis endale esimese klassi sõidupileti New-Yorgini. Kuna tal oli veel rongi minekuni terve tund aega, astus ta lähedal asuwasse restorani ja tellis rikkaliku eine.

Kas oli Barton Clark liiga hajameelne, wõi tegutses Rufus Webb erakordsel osawusel, — igatahes esimene ei märganud üldse, et keegi wõõras teda jälgis.

Kui Rufus Webb meendus, et noormees, kelle põuetasku ilusti oli peidetud sadatuhat dollarit, ei kawatšenud põgeneda, ruttas ta telefoni kioski ja helistas Pinkhyle.

„Hal—lo!“ wastati talle taja.

„Mul on teie jaoks tööd,“ ütles Webb. „Kas Sonny on kodus?“

„Jaa.“

„Lipate ahwitiirusel New-Yorgi jaama. Meil tuleb teha wäike reis. Piletid muretsen ma ise. Ei, seletuste andmiseks pole praegu aega. Küll me rongis räägime.“

„See küll. Tuleme,“ nõustus Pinky.

Webb, kes ennist oli kuulnud, kui kaugele Clark kawatšes sõita, astus nüüd ise reisibüroosse ja ostis kolm piletit New-Yorki.

Raua ei tulnud tal ka enam oodata, sest warsti wäljus ta uus ohwer restoraniist ja ruttas jaama. Rufus Webb järgnes tal kannul.

Ta mõlemad kaaslased, kes alati täpselt täitsid käsku, ootasid juba perroonil. Mõne sõnaga selgitas pealisk neile nüüd oluforda.

„See noormees on päris lambapea,“ rääkis ta. „Suba kaks tundi kõnnin tal sabas ja senini pole ta märganud midagi. Ta sõidab New-Yorki — ühfinda. Urwan, et on kõige mõistlikum, kui te asja õiendate magamishagunis.“ Ja häält weel rohkem sumbutades lisas ta waewalt kuuldamal sõinal: „Üldiselt, nagu teate, ei poolda ma werist tööd, aga kui teisiti just ei saa — siis — las' käia! Poisil on nimelt taskus sadatuhat dollarit!“

„Sada tuhat!“ sõjistas Pinky waimustatult. „Noh, siis ei ole sul waja muretseda! Küll me ta tasajaks teeme!“

Sonny ei kõneleunud sõnagi, kuid ta filmad sõra-
sid ja huultel mängles saatanlik naeratus. Temale näis täiesti loomulikuna, et nii rikka mehe pidi toimetama teise maailma.

„See on lihtne asi,“ jatkas Rufus Webb iseteadwalt, „ja wististi oleks ma ka üksi sellega walmis saanud. Aga kolm meest on ikka kolm meest, alati on parem waenlasest tugewam olla. Wõib ju juhtuda, et ta hommikul, kui leiab, et raha on läinud, tõstab hirmust kisa! Wast ärkab ta koguni ebasood-
jal filmapilgul.“

„Peab juba jelle eest hoolitsema, et ta magaks kaua ja kõvasti,“ tähendas Pinky irwitades. „Tõmbame siis hädapidurit ja hüppame rongilt maha.“

„Ei, see oleks halb,“ ütles Rufus Webb ägedalt. „Wastupidi — peame ilusti jääma rongi.“

Ta heitis pilgu kellale.

„Meil on veel kümme minutit aega, tulge, läheme ootejaali kaugemasje nurka! Seal seletan teile oma kawa.“

Webb polnud endale ja oma kaaslastele mõtnud kohti Barton Clarkiga ühte wagunisje, sest ta teadis kogemustest, et asja ilmsiks tulekul, eelkõige tahtlus langeb naabritele.

Teel jaama oli Barton Clark ostanud terasjae ja wöö külge koidetud rahakoti. Niipea kui rong hakkas liikuma, astus ta pesemisruumi, lufustas ukse, wõttis siis taskust jadatuhat dollarit ja peitis need asja hangitud rahakotti, mille ta erilise rihma abil sidus endale ümber, otse ihu peale. Nüüd tundis ta end palju rahulikumana.

Kuna tal polnud huwi westelda wõõraste inimestega, ei läinud ta suitsetamiswagunisje, waid jüwenes kaaja mõetud raamatute ja ajakirjade lugemisesse. Mingi põnew seiklusjutt kõitis teda nii, et ta üllatus, kui konduktor õhtul tuli kupeesje woodit forda jeadma.

Barton Clark jõi restoranwagunis õhtust ja tuli siis jälle oma kupeesje tagasi, wõttis riidest lahti ja puges woodisje. Aga, kuna tal ennist jutt kõige huwitavamal kohal jäi pooleli, haaras ta nüüd uuesti raamatu ja hakkas lugema. Alles kella kahe paiku öösel kustutas tule, haigutas mõnuledes, firutus ja julges filmad.

Kolm „rahakulli“ olid rongile astumisejt jaadit üksteisele täiesti wõõrad isikud. Kui südaööl teised kõit lahkusid suitsetamisjalongist, jõandasid nad alles heita ajalehed kõrwale ja alustada kõnelust.

Rufus Webb, kes närwitsedes suitsetas figarit, waatas kella.

„Pool üks, mu härrad“, ütles ta tasasel häälel. „Tunni aja pärast magawad kõik raskesti. Aga arwan jiiiski, et ootame kella kaheni.“

Pinky ja Sonny vaikisid, pinewal ootujel filmit-
tedes oma juhti.

„Nüüd peame otjustama“, jatkas Rufus Webb,
„kes meist lahendab ülesande.“

„Mina!“ vastas Sonny.

„Ka minul pole midagi selle vastu“, seletas
Pinky.

„Mina ije ei pörka ka millegi eest tagasi“, ütles
Rufus Webb. „Mga parem on siiski, kui wõtame
liisku.“

Sa ta tõmbas taskust metallmündi. Sama tegid
ka teised.

Nad raputasid raha weidi aega peos ja sirutasid
siis käed välja.

„Õigil on firi!“ porises Pinky.

Mängu tuli korrata. Seeford oli Pinkyl ja
Sonnyl mõlemal „firi“ ning Rufus Webbil „kull“.

„Lai' mina lähen!“ pööras Sonny nüüd pealiku
poole. „Sa oled küll häbemata osaw mees, kuid“
„unekotti“ oskan mina siiski paremini tarvitada!“

„Unekotiks“ nimetas ta tinaga täidetud kummi-
woolikut, mille käitlemises ta oli tõeline meister.

„Kui ja teda esimehe löögiga õieti ei taba, seletas
Sonny“, siis on asi paha! Peab hästi teadma, kui-
das ja kuhu liüia.“

„Sonnyl on õigus!“ tähendas Pinky mõtlisult.

Weidi aega pidasid nad weel nõu ja otjustasid
siis Sonnyle usaldada asja korraldamise.

Nüüd läks Sonny oma kupeesse, wahetas reisu-
üliskonna piidshamaga ja tõmbas selle peale mantli.
Siis wöttis ta kohwrist kummiwooliku, pani selle
mantli wälimisesse tasku, ajas juuksed lasi. — Ru-
fus Webb oli jeda erilijelt soowitanud, — ja hiilis
siis kõrwalwagunisse.

Viieteistkümmes peatükk.

Barton Clark lebas oma kupee alumises woodis. Ülemine oli tühi.

Jonny seisatas ja surus kõrva vastu raskeid eesriideid: väiksematki krabinat polnud kuulda. Ta ohvrit pidi olema kerge uni, sest muidu kostaks sügavamalt ja valjemat hingamist.

Ettewaatlifult piilus ta eesriide jermatagant, käsi krampifult jurunud ümber tapva relva.

Kuigi wastane ei tekitanud nõrgematki müra, virgus Barton Clark ometi järsku. Iga muskel ta kehas pingutus ja kärmesti tõusis ta istukile. Siis haargas ta padja alt oma automaatpistoli.

Sälle liikusid eesriided maewalt kuuldamal sahinale. Tume kogu ilmug nähtawale: Tuhm walguskuma langes Barton Clarki ajemele, sest Jonny hoidis põlewat wahatikku wajakus käes. Ta pidi ju nägema oma ohvrit.

Kuid filmapilgul, mil ta tõstis surmarelwa, wõpatus ta, nähes endale sihitud rewolwitoru. Mees, kelle kallale ta tahtis tungida, oli ärganud unest.

Kabuhirmus pööras Jonny kannalt ringi ja jooksis minema. Clark hüppas woodist, ruttas ukse juure ja waatas koridori. Ta nägi parajasti weel põgenejat kadumas kõrwalwagunisje.

Ent kuna tal polnud himu ametiwõimudega ühendusesse astumiseks, pööras ta tagasi, tegemata katsetki waenlase jälgimiseks.

Muidugi tahtis mees rööwida mu raha, arutas ta endamisi, kui oli heitnud uuesti süngi. Kus ta küll teadis, et olen rändaw rahakapp?

Barton Clark oli weendunud, et rongis ta millegiga ei awaldanud, et kannab niipalju raha kaasas.

Järelikult, pidi teda keegi näinud olema pangas. Aga kuidas ma jälgijat ei märganud? küsis ta endalt imestades.

Kuigi ta ei kartnud, et röövel kordab kallaletungi, süüitas ta siiski tule ja haaras uuesti raamatu. Parema karta — kui kahetseda!

Samal ajal kõrvalwagunis Jonny seletas miks ta rünnak oli nurjunud.

„Õesti, see pole minu süü, et piim läks hapuks!“ kaitjes ta ennast. „Waim poleks ka suutnud waiksemalt tegutseda, kui mina! — Poiss wist oli enne juba ärkwel, sest muidu poleks ta nii kiiresti jõudnud haarata rewolwrit. On weel ime, et ta koha ei lastnud!“

Webb heitis talle wihase pilgu, kuid kehitas siis õlgu.

„Mletame, et sa pole süüdi“, ütles ta siis teeseldud ükskõiksusel. „Kurtmine ei too ju mingit kasu.“

Wedur kihutas pöörasel kiirusel edasi. Alles poolteise tunni pärast oli ettenähtud järgmine peatus.

Webb istus kortsus fulmul ja mõtiskles.

„Kasi jängi, Jonny!“ ütles ta järsku kurjalt. „Wististi teatas ta jündmusest rongijuhile ja kui sind ära tuntakse —“

„Wõimatu!“ wastas Jonny elawalt. „Läiesti võimatu! Ta nägi mind ainult ühe sekundi — ja ruum oli peaaegu pime.“

„See, mida käsen“, katkestas ta kõnewoolu Rufus Webb. „Kao siit, kähku! Sada tuhat dollarit on läinud! Müüid, kui ta teab, et teda jälgitakse, on ta muidugi kole walwas. Aga — kes teab —“

Ta ta süwenes uuesti mõtiskellu.

Kui koitis hommik, oli Barton Clark esimesi, kes astus suitsetamissalongi. Närwilikult puhus ta suitsepilwi õhku, arutledes küsimust, kuidas pääseda

tagaajajate kiiüsi. Et öine kassaletung ei jää wiimaseks, selles polnud mingit kahtlust.

Kui kutsuti einele, läbis Barton Clark aeglasel sammul wagonid, tähelepanelikult silmitsedes kaastreisijaid. Uga kõik näod tundusid talle mõõratena. Tšegi Rufus Webbi, kellega ta jattus otse vastamisi, arwas ta nägewat esimest korda.

Sõiduplaani kohaselt peatus rong Albany mõne minuti. Kuid Barton Clark ei oodanud jeni, kuni vedur seisatas, waid niipea, kui tasandus kiirus, haaras ta oma käskiwri, awas ukse ja hüppas platwormile. Järgmisel filmapilgul oli ta kadunud jaamahoonesse.

See oli tõelisel ojaw taktiline wõte, mis oleks andnud häid tulemusi, kui õnnetuks samal hetkel Rufus Webb poleks juhuslikult waadanud aknast wälja ja silmanud oma põgenewat ohwrit. Wiiwitamata sekunditki, jõostis ta Pinky kupeesse.

„Kus on Jonny?“ küsis ta kärjalt. „Otsi ta üles — me lahume siin rongist!“

Pinky kahwatas.

„Kas meid aetakse taga?“ jostitas ta ehmunult.

„Ei! Meie rikas poiju põgenes. Kui tegutseme, nüüd, et pääses õnnelikult ja unustab ettewaatuse. on ta meil warsti peos!“

Barton Clark uskus tõepoolest, et oli nüüd pääsenud jälgijate kiiüsi. Weendunud, et teda ei waritse enam mingi hädaoht, astus ta piletikasja ette ja küsis, millal läheb järgmine rong New-Yorki.

Ojutus, et ta kolme tunni pärast wõis raudteel jattata reisu. Kuid ühtlasi juhiti ta tähelepanu autobuseühendusele New-Yorgi ja Albany mahel.

Barton Clark eelistas wiimast, sest tal polnud ju wajadust sõita New-Yorki, waid Nyacki wõõraste-

majja, mis ajetjes Tarrytowni ligidal, kus peatus autobus.

Kuid sellega otjastas ta oma jaatuse.

Rufus Webb ja ta mõlemad kaaslased järgnesid talle autobuse seisukohani.

Kui masin, milles Barton Clark oli ajet võtnud, hakkas liikuma, ohkas Jonny:

„Seal nad nüüd lähewad — need sada tuhat dollarit! Kõik on otjas! Ja mina, igawene eesel, ei taibanud öösel weidi kauem oodata!“

Wihasel ilmel pööras Rufus Webb ümber.

„Kõik on korras!“ ütles ta ägedalt. „Minult jinutaoline loll ei oska võimalusi kasutada, ega üldse mõelda. Kui ju aju tšipake liiguks, siis ja teaksid, et mees, kes tingimata tahab New-Yorki sõita, ei hakkaks wanas omnibuseloksus kolistama, waid ootaks järgmist kiirrongi, mis siiski kaks tundi warem jõuab sihtkohta. Kuid, nähtawasti, me poisju ruttab hoopis mujale kui New-Yorki. Temagi südametunnistus pole wist puhas, sest wastasel korral ta oleks ju õigesti kallaletungist jutustanud politseile!“

„Jlus — aga mis kasu on meil sellest?“ tähendas Pinky nukralt. „See ei munda karwawäärtki oluforda.“

„Tobe!“ lausub Rufus Webb põlglikult. „Autobus sõidab ju piki maanteed. Järelikult wõtame auto ja kihutame talle järele!“

„Dore! Seal ongi autodeseisukoht!“ waimustus Jonny.

„Sinul on pea ainult selleks, et kaelaside ülles ei libijeks“, jülgas Rufus Webb wihaselt. „Sinu armates peaksim e sõitma takšos? Suurepärane! Kas poleks siis mõistlikum, kui kutsukime parem politsei, kaasa? Ei, kulla sõber, autojuhti me jellisel teekonnal ei waja!“

„Aga mis siis?“ küsis Pinky rumalal näol.

„Üürime auto ja juhime ise.“

„Mis ja lobised? Kus leiad ja inimese, kes ujal-
dab oma masina wõhivõõraste kätte? Meilt küjitaks
isiku- ja teisi tunnistusi. . . Ja kust neid wõtta?“

„Sularaha on kõige kindlam tunnistus,“ ütles
Rufus Webb rahulikult. „Maksan korraliku tagatise
ja siis ei küsi keegi, kes me oleme ja kust me tuleme.“

Tal oli õigus. Pool tundi hiljem jõitis linnast
välja must sõldauto, mis warsti jõudis mõõdukal ki-
rusel edasirühkiwale omnibussele järele. Kolm „raha-
kulli“, kes istusid pooleldi ettetõmmatud kardinate
taga, ei lastnud punast reisiautot nüüd enam minu-
tikski filmist.

Kuuetekümnes peatükk.

Kui Maxwell Sanderson märkas, et maja oli
tühi, kiirendas ta samme. Praegusel hetkel ei taht-
nud ta muud, kui warju wihma ja tuule eest, sest,
hoolimata karmeist käimiseist, lödises ta külmaist.

Uks oli wäljastpoolt laudadega kinni naelutatud.
Tuules lipendaw koltunud silt teatas, et maja ja
krunt olid kohtu poolt wõõrandatud.

„Ah nii!“ pomises Sanderson. „Wiimaks ometi
sulges politsei jelle jalaförtji ja mängupõrgu!“

Kuna ta oli wõimetu awama ust, hakkas Sande-
rson otsima teist sissepääsu wõimalust.

Altnad maja esiküljel olid samuti laudadega kae-
tud. Raudus kätel laudu eest kangutada — oli as-
jatu waew. Seda mõistis Sanderson kohe ja ta
jammus läbi õlgadeni ulatuwa rohu hoone taha.

Siin oli tal rohkem õnne. Paar tugewat lööki
rewolwripäraga, mille ta oli wõtnud politseinikult,
ja klaasid purunesid klirinal. Aga jiski ei pääsenud

ta veel majja, sest see poolt oli aina ette löödud latte, millede wahel oli nii kitsas, et waewalt käsi sealt mahtus läbi.

Sanderjon nägi tükk aega waewa, enne kui jõudis paar latti lahti kangutada. Tekkinud amause laudu ronis ta siis pimedasse tuppa. Minut hiljem järgnes talle sinna ka koer.

Miiskes sumbumud ruumis oli raske hingata. Sanderjon kõhatas.

„Peab tegema tule,“ ütles ta winguwale koeral.
„Siis saab sooja.“

Raredalt ja kähisewalt kõlas ta hääl.

Waremalt oli siin majjas olnud elektrivalgustus. Kuigi näis uskumatuna, et praegu siia veel anti woolu, kõbas Sanderjon ometi seinapidi, otjides lülitit. Asjata waew muidugi: kuidas ta ka ei keeranud nuppu, pimedus walitses edasi.

Ta süütas tiku ja leidis suurimaks rõõmuks seinariiuks küünlajupi.

Müüd ruttas ta kööki. Kuid seal ootas teda jälle pettumus. Wanasse majja oli nimelt tehtud keskküte, ning ijege pliit ühendatud tulise auru torudega. Kõlet ei olnudki.

„Meetud!“ pomises Sanderjon ja algas ringkäiku majjas. Kõõgi kõrwal sahwris leidis hulk kuiwi puuhalge. Kuid mis teha nendega?

Kõik alumise korra toad läbi käinud, siirdus ta teisele korrale.

„Sumal tänatud!“ hingas ta kergendatult, kui filmas seal esimeses toas wanaaegset kõrget kaminat.

Kohe ruttas ta alla, tõi sületäie puid ja warsti pragises kaminas tuli.

Wiimaks ometi wõis ta tulepaistel kuimatada omi riideid.

Majast oli kõrvaldatud kõik mööblid. Minult kaminatoas seisid wana jängilogu, millele oli wisatud kaks naruist willast waipa. Nähtawasti olid nad nii räbalad, et neid ei tasunud ära wiia.

Sanderson mähtis enda waipadesse ja heitis jängi pikali. Ta pea kohises ja liikmetes tundus tinaraskust. Kui ta julges walutawad filmad, näis tall, kui kiiguks aje üles ja alla.

„Rohe saabub Barton,“ jostistas ta endamisi ja awas hetkeks filmad. Kuid ta oli nii pööraselt wäsinud, et ei juutnud tõusta. „Barton... tuleb.“ jostistas ta weel korra ja waibus siis rahutusse, palawikulisesse unne.

Kui koitis hommik, oli tuli kaminas kustunud Gundikoer, kes lebas nagisema jängi ees, wingus kurwalt.

Maxwell Sanderson oli haige. Ta keha hõõgus palawikulust ja filme ees tantšiklejid kummalised moonutised. Kord wirgus ta, waatas ehmunult taas ringi, nägi koera põrandal — kuid siis kaotas ta uuesti teadwuse.

Kui õhtupäikese kuldised kiired paistsid sonijale otse näkku, ärkas ta uuesti.

„Barton ei tulnud,“ lausub ta taha, waewalt kuuldawal häälel. Kuid sõbra tulek oli nüüd muutunud täiesti kõrwaliseks asjaks. „... ei tulnud,“ jostistas ta teist korda ja langes jälle painajaliku poolunne.

Taas saabus öö. Siis tuli hommik. Kuid ikka weel magas Maxwell Sanderson, rahutult wäherdes jängis, hooti istukile tõustes, hambaid kiristades ja pomisedes sidumatuid sõnu. Wahel oigas ta walust. Karjus appi, nõudis siis paluwal häälel tilka wett ja uinus jälle. Nagu inimene, kes walwab oma parima sõbra haigewoodi juures, lebas koer kannatlikult maas, aegajalt taha uludes.

Alles hilijel pealelõunal muutus Sanderjoni uni rahulikumaks ja sügavamaks. Kui ta siis uuesti ärkas, oli ta mõistus selge. Ent ta oli väsinud ja nõrk. Nii pööraselt nõrk! Waewu suutis ta tõsta aheldatud käsi, waewu pühkida otsmikult higi. Kriided kleepusid ihu külge.

Ta pööras pea. Kui ta silmad kohtasid koera õrna pilku, naeratas ta.

„Truu loomake,“ sosistas ta liigutatult. „Kõik weel walwad ja siin? Dota, pojuke, kui olen jälle terve, siis tasun ausasti su waewa!“

Ent ta ei teadnudki, kui kaua koer juba söömata ja joomata oli meetnud ta süngi ees!

Kuigi ta kõigest jõust mõitles väsimuse vastu, waldas uni teda siiski. Sellepärast ei kuulnud ta ka läheneva auto müra, ega teadnud, et masin peatus just wana wõõrastemaja ukse ees.

Seitsmeteistkümmes peatükk.

Barton Clarkil seeford tõesti ei wedanud! Kõik jälle juhtus ootamatuksi, mis tema sõitu mõttetult pikendasid. Mingsi rumala mootoririkke pärast pidi ta lagedal maanteel kaks tundi kannatama, enne kui wana logijew autobus suutis jatkata reisu.

„Barem oleksin wõinud oodata rongi,“ manas ta ennast. „Wähemalt sõit oleks siis olnud palju mugavam.“

Ent parata polnud midagi. Ta lohutas end lõpuks mõttega, et rongil ei oleks ta niikuinii warem jõudnud kohale.

Larrytownis oli ta siis lahkunud autobusest ja sõitnud parwel üle jõe. Kuna seal tol minutil ei leidunud ainustki waba autot, jatkas ta teekonda jalgsi. Ta ei waadanud kordagi tagasi ja sellepärast

ei näinud ta ka toredat musta tõldautot, mis teda jälgis juba hommikust jaadik.

Nyakis filmas ta wiimaks reisijata takjot.

Clark seletas autojuhile, kuhu tahab sõita.

„Sinna ei taju minna!“ seletas aus mees, kes nähtawasti palju ei hoolinud rahast. „Tuba mine-wal aastal fulgesid kohtuwõimud jelle wõõrastemaja!“

Waemu juutis Barton Clark warjata ehmatust. Kuid ta rahunes pea, oletades, et Sanderson jeda teadis ja meelega tihja maja walis oma warju-paigaks.

„Palju tänu sõbraliku seletuse eest!“ ütles ta autojuhile. „Kuid, jellest hoolimata, tahan sõita sinna. Kui kaugel asub see maja?“

„Oh, üksna ligidal — aga teie ei pääse ju majja. Ametiwõimud lukustasid jelle kohe peale peremehe wangistamiist.“

Autojuhti humitas muidugi, mis wõõras härra nii kangesti tahtis sinna sõita. Barton Clark mõtiskles hetke. Kuigi mehe uudishimu temale ei wõinud jaada kardetawaks, oli siiski parem oma kawatjusi weidi lähemalt seletada.

„Tahan jeda kohta näha,“ ütles ta rahulikult. „Ei ole just wõimatu, et ostan terwe jelle kupatuje, kui ümbrus mulle meeldib.“

„Noh, see on teine asi!“ ütles autojuht humita-tult. „Soodetawasti jääte majaga rahule, siis saan jälle tšipake rohkem teenida. Praegu on sõitjaid kole wähe. Kas tahate seal uuesti awada wõõrastemaja?“

Clark kehitas tähendusrikkalt õlgu ja istus au-tosje, mis kohe liikus paigast. Algas sõitu ka must tõldauto, mis paarisaja sammugaugujelt oli jälginud meeste kõnelust, muidugi kuulmata sõnu.

Kui Clarki masin otse mööda maanteed edasi kihu-tas, tajandas Rufus Webb oma mootori käiku. Ta

kartis nimelt, et eelsõitja veel wiimsel filmapilgul märkab jälgijaid ja tarwitusele wõtab kaitsewahendid.

Zonny ja Pinky wahetajid pilke, kuid ei sõandanud esitada küsimusi. Nad tundsid liig hästi oma pealiku äkilist meelt.

„Warsti on asi joores,“ katkestas Rufus Webb wiimaks ise waituse. „Laseme tal veel rahulikult sõita tüki maad, enne kui astume tegewusesse. Siis annan gaasi ja me kihutame temast mööda ning kääname oma masina talle põigiti teele ette. Sina, Zonny, wõtad juhi oma hoolde, ja meie Pinkyga asume poiju kallale. Kui ta katjub haarata rewolwrit. — aga mis ma sellest seletan, ja, Pinky, tead asja jama hästi! Pole mingit mõtet temaga mängida! Sumal tänatud, ilm on juba üsna pime!“

Kui Clarki auto maanteelt pööras metjawahelisele teele, rõõmustas Rufus Webb. Seal polnud karta juhustlike teekäijaid, ja järelikut oli rünnaku õnnestumine täiesti kindel. Kuna nad aga eelsõitjaid olid jäänud üsna kaugemale maha, suurendas Webb kiirust.

Ent tee tegi järsku käänaflu ja mõneks minutiks kaotasid „rahakullid“ oma ohwri filmist. Kui nad uuesti nägid ta autot, seisid see üksiku maja ees.

„Dodate siin, palun“, oli Barton Clark öelnud autojuhile. „Tahtsin siin kohata oma osanikku, mõistate? Rahjaks hilinesin weidi ja sellepärast kardan, et ta on juba ära läinud. On ka liig pime, et siin veel midagi näha. Aga, igatahes, waatan koraks järgil! Dodate siis, palun!“

„Muidugi, härra“, oli autojuht naeratades wastanud ja Barton Clark, kes veel kähku awas kohwri ja sellest wõttis Chicagos ostetud terasjau, ruttas maja poole.

Kui ta nägi, et üks oli laudadega finni löödud, tahtis ta hiiüda. Ent siis otsustas ta parem otjida teise sisseläigu. Märgates, et rohi maja wärsakul pool oli tallatud maha, läks ta sama jalgrada mööda edasi.

Rahtlemata oli siin hiljuti alles käinud keegi, ja oli enam-wähem kindel, et käija oli Maxwell Sander-son.

Kuigi widewik üha tihenes, leidis Barton Clark siiski purustatud akna, mille kaudu Sander-son oli tunginud majja, hüppas aknalauale ja ronis pime-dasse tuppa. Siis wilistas ta waljusti ja kuulatas. Kui Maxwell on weel siin, siis wastab ta kindlasti.

Kuid kõik jäi waikeks. Polnud ka ime, sest jelle ruumi ja toa wahel, milles magas Maxwell San-der-son, oli kaks juletud ust. Ent koer siiski kuulis wilet, teritas kõrwu ja tõusis siis jalule.

Barton wilistas weel korra — aga jälle ei tul-nud wastust. Siis waldas teda kummaline hirmu-tunne. Wast polnud see Maxwell Sander-son, kes purustas akna, waid hoopis keegi mõõras, kes praegu teda pime-das waritses?

Kui Clark sai mõitu jubedustundest, süüitas ta tiku. Oli tõenäolise, et Maxwell Sander-son jättis talle siia kirja. Et ta ootamisest tüdinenuna lahkus wanast mõõrastemajast, jelles Barton Clark enam ei kahelnud. Aga mingit märki ta lootis siiski leidwat.

Kolm „rahakulli“ olid näinud Clarki wäljuwat auto-st ja sammuwat maja poole. Esimesel pilgul oli Rufus Webb hämmastatud sellisest asjadekäigust, kuid kohe taipas ta, et parimat kohta riisumise teos-tamiseks polnud kuskilt leida.

„Sõidame autole üsna lähedale“, sosistas ta oma kaaslastele. „Suhi peame enne küll uimaseks lööma,

muidu ta viimaks tõstab kisa. See on minu ülesanne, Sonny!"

"Küll ma talle näitan!" urises too kurjaennustavalt.

Must tõld libises kätatult auto taha ja peatus siis. Sonny väljus, pistis mõlemad käed tasku ja astus ükskõikseil ilmel teise masina juure.

"Tere õhtust!" ütles ta sõbralikult ja järgmisel sekundil tõmbas ta kummiwooliku taskust. Kuuldus tume müts — ja autojuht langes karjatades tüüri-rattale. Sinna jäi ta meelemärkusetult lebama.

Rufus Webb ja Pinky olid wahapeal ka lähene nud Sonnyle.

"Mulle näib", ütles Rufus Webb, "et me kulla-onul on siin kohtamine mõne kaaslasega. Järelikult, peame olema kõigeiks valmis! Saate aru, mida mõtlen?"

Ta käsilased noogutasid vaikides.

"Siit on ta hiilinud majja!" tähendas Rufus Webb, näidates tallatud rohule.

Kõik kolmefesi sammusid nüüd hääletult maja taha. Sonny avastas esimesena avatud akna ja juhtis sellele teiste tähelepanu.

"Ettevaatust!" käskis Webb sofinal. "Meie ei tea palju neid on! Kui suudame neid üllatada — siis on asi joones!"

Pinky, kel oli kõige kindlam käsi, haaras pihku pistoli ja ronis esimesena aknast sisse, taha ja osavasti nagu kass. Ta kuulatas tähelepanelikult. Kõrwaltoast kostsid Barton Clarki sammud.

Ka Sonny lipsas tупpa ning temale järgnes Rufus Webb. Kuid tema oli teistest kohmakam ja tõukas pimeduses tooli ümber. Dotamatu müra kajastus tühjas ruumis.

Barton Clark armas, et ta sõber jeal kolistab ja läheneb uksele. Kuid enne teise tuppa astumist wiilistas ta waljusti ja küsis siis pinewal huwil:

„Oled sina jeal, Max?“

Pinky mõtiskles hetke ja wiilistas siis wastujeks samal wiisil. See mõjus. Kohe kostis lähenemate sammude müdinat.

„Siin ma nüüd olen!“ ütles Barton Clark rõõmsal häälel. „Saja õnnetuse tõttu jäin hiljaks. — aga parem hilja, kui mitte kunagi. Aga, tuhat ja tuline, kus ja siis oled?“

Clark oli küll relwastatud, ent aimamata hädaohu, mis teda waritses, ei mõtnud ta tarwitusele ainustki kaitsemahendit. Pealegi walitses ruumis pilkane pimedus.

Setkel, mil ta astus üle läwe, haarasid teda wajakult ja paremalt tugewad käed nii kõwasti, et ta ei saanud oimugi liigutada.

„Kui ta siputab, siis andke talle wastu pead!“ käskis Rufus Webb. „Kui ta aga sõna kuuleb, siis jätke ta rahule!“

„Wõtjin ta taskust rewolwri“, hüüdis Sonny.

Barton Clark taipas kohe, et wastuhakklamine oli mõttetu, koguni äärmiselt kardetaw. Ent kuna ta ei teadnud, et need olid jamad mehed, kellede eest ta põgenes Albany, oli ta häämastusest päris segane.

„Meile ja ka teile on kasulikum, kui ütlete wiitamatata, kus hoiate neid ilusaid lipakaid“, ütles Rufus Webb. „Teame kindlasti, et te neid pole jõudnud veel kuskile peita. Sellepärast: kähku! Meil pole aega oodata!“

„Mis lipakatest te räägite?“ imestas Barton Clark.

„Tõmmake tal nahk maha, poisid!“ käskis Rufus Webb. „On ju selge, et ükski mees sada tuhat dol-

larit ei pane lahtiselt kuue tasku, waid peidab nad woodri wahela. Aga see noormees on küll jumalast õnnistatud tola, ja jellepärast ei imesta ma põrmugi, kui ta raha on lihtsalt pistnud pükki tasku. Tema-jugujelt lambapealt võib jeda oodata!"

Tola ja lambapea! mõtles Barton Clark. Tõepoolest mehel on õigus! Kuidas võib täiskaswanud mees, „rahafapi eriteadlase" parem käsi, nii rumalasti jisse kukkuda?

„See walgust, pealik!" ütles Pinky. „Mul poltiffe kaasas."

Rufus Webb tõmbas tikust tuld ja waatas siis wilkuwal walgusel ringi. Silmates elektrilülitit, keeras ta jeda, kuid muidugi tulemujeta. Siis langes ta pilk seinariiuile, ja, samuti kui Sanderjon, märkas ta seal pisikest küünlajuppi, mille kohe jüütas.

Nüüd hakkasid Pinky ja Jonny piinlikul hoolet sorima Barton Clarki taskuid, kuna Rufus Webb nende liigutusi jälgis pinewal huwil.

Rahesateistkümnes peatükk.

Ülal toas, kus magas Sanderjon, muutus hundi-koer ikka rahutumaks ja rahutumaks. Karwad turtis käis ta, tumedalt urisedes, jängi ja ukse wahet. Kuid ei haukunud. Wiimaks, märgates, et peremees ikka weel ei ärganud, hakkas ta küüntega kraapima närust waipa, mille all lebas Sanderjon. Nüüd awas to filmad, tõusis istukile ja märkas kohe koera käitumiseft, et oli juhtunud midagi erafordset.

„Mis sul on, wanapois?" küsis ta taja.

Koer jooksis jälle ukse juure, kus ta nuuskides ja urisedes jäi seisma.

Sanderjon kuulatas tähelepanelikult. Ust kostis häälte kõminat.

„Tasa — heida maha!“ käskis Sanderjoni koera ja see kuulas kohe sõna.

Nüüd ajas Sanderjoni end jalule ja hiilis ukse juure. Tõmmanud selle piluli, kuulatas ta pinemat humil. Tõepoolest: seal kõneles Barton Clark! Aga kes olid need teised?

Kui ta kõrv tabas ütelist „sajatuhandest dollarit“, taipas ta filmapilkjelt, mis seal all oli teoksil! Sada tuhat dollarit oli ju summa, mille Barton pidi Chicago pankadest võtma välja.

Pöörane ärritus valdas Sanderjoni. Unustanud peavalu ja roidumuse, jooksis ta jängi juure tagasi ja haaras revolwri. Kui veel midagi oli päästa, pidi ta viivitamata astuma tegewusesse!

Ettewaatlikult, wältides tasematki krabinat, hiilis ta paljajalu trepist alla. Enneks olid astmed tehtud tugewast tammepuust ja selle tõttu ei nagisenud lauad kordagi ta tajaste sammude all.

Sonny hakkas parajasti lahti nõõpima Barton Clarki westi, sest taskuteist oli ta leidnud küll mõningaid tarbeasju, aga mitte pakki, millist ta otsis.

„Muidugi pani ta raha riiete alla!“ hüüatas ta järsku wõidurõõmsalt. „Tunnen selgesti nahksei wööd!“

„Mis ja siis veel ootad!“ karjus Rufus Webb ägedalt. „Tõmba talt riided seljast!“

Saagiahnus wangistas Webbi ja Pinkyt. Üksifilmi jälgisid nad Sonny käte kõrmeid liigutusi, pööramata pilku mujale. Igatahes hiilis Maxwell Sanderjoni ka waimu hääletusel läbi pimeduse. Nagu wiirastus ilmus ta järsku warjust ja seisus nüüd küünla wilkuwa kuma paistel, kui saadi teisest ilmast.

Minult hallilt helkim pistol ta kõrgele-tõstetud aheldatud kätes oli tõeline.

„Nii libedasti see asi fiiski ei lähe, mu härrad!“ hüüdis ta. „Ääed üles, kui tohin paluda!“

Sirmunult wahtisid kolm „rahakulli“ kummalist ilmutust, mis näis järsku jaabunud olewat waimu-deriigist. Kuid mehe käsim hääl ja haljas relw ei lastnud kahelda ta kawatjuse maisuses. Ükski kolmest ei jõandanud end liigutada.

Pinky, kes Sandersoni poole seisis küljega, libistas parema käe tasku, pööras siis järsku kannalt ringi ja tulistas. Kõlas pauk ja kuul wuhises Sandersoni kõrwa tagant mööda ning tungis seinu, paisates krohwitükke põrandale laiali.

Enne weel kui waihus esimese paugu kaja, wajutas Maxwell Sanderson rewolwri päästikule. Kuigi ahelad teda takistasid sihtimisel, tabas kuul täpselt kohta, mille ta oli walinud — Pinky käsiwart. Pinky nägu moondus walust, ta taarus ja langes põrandale maha, kaeblikult oiates.

Braeguses oluforras polnud Jonny kummiwoolikul mingit wäärtust. Rufus Webbil oli aga elu fiiski kallim, kui wiiskümmend protsenti saajast tuhandest dollarist. Ta wandus küll meeleheitlikus wihas, kuid tõstis sõnakuulelikult ääed üles.

„Max!“ karjatas Barton Clark ja siis lahendus ta närwide pinge omapärasel wiisil: ta puhkes waljusti naerma.

Bilt oli tõepoolest naljakas: Maxwell Sanderson, kes alati hästi ja elegantset riidetatud peen härra, seisis nüüd keset tuba püksata ja paljajalu, wana narmendam waiw mähitud ümber kõhu!

„Wõta neilt relwad!“ käskis Maxwell Sanderson, taipamata põhjust, mis sõbras esile kutsus nii ootamatu naerulagina.

Weidi häbiestatult kuulab Barton Clark käsku.

„Mis me nendega nüüd teeme?“ küsis Sanderson.

„Lafeme nad minna, sest relwi neil enam ei ole,“ arwas Barton.

„Mitte mingil tingimisel“, wastas Sanderjon tõsijelt. „Waata ometi jeda haawatut rööwlit! Kuidas ta filmad wihaft walguwad! Meeleldi küpsetaks ta meid elusatena tulel! Ei, need kurjad waimud peawad kõik jääma siia. Mine üles, tuppä, kus haugub koer ja wõta sealt jängilt waip. Tõmbame selle ribadeks ja köidame oma armsjad sõbrad finni. Ole aga koera wastu sõbralik, sest muidu kargab ta jul kõrri finni!“

„Dota, ja saatan!“ kiristas Pinky hambaid. „Küll ma teile weel näitan! Warem wõi hiljem kohtan ma teid uuesti, ja — siis, siis ei tunne ma halastust!“

„Pea suu, lambapea!“ kätatas Rufus Webb. „Sinu ähwardused toowad meile ainult kahju.“

Kuna Maxwell Sanderjon ähwardawal ilmel wawas handiite, lippas Barton Clark teisele korräle waipa tooma. Aga tulewalgel, kiskus ta näruse riide kitjasteks ribadeks ja asus siis köitma oma waenlasi.

Rufus Webb ja Jonny waikisid, kuid nende wihasjed näod ja rusikasje tõmbunud sõrmed awaldasid selgesti, et nad haudusid werist kättemaksu. Ainult haawatud Pinky ei jõudnud pidada suud, waid kirus ja wandus nii kui metjaline.

„Enne kui ja jeod selle härra,“ ütles Sanderjon äkki ja näitas Rufus Webbile, „tõmba temalt seljast kuub — meie oleme kujult enam-wähem jarnased. Oma kuuelst, nimelt, tõmbasin käised küljest, sest neetud ahelate tõttu ei saanud teda muidu seljast... Ilma kuuetä on aga liikumine wõimatu!“

„Seakiil“, nõustus Barton Clark ja wastupuiilemata laskis Rufus Webb wõtta oma kuue. Põuetaskus leiduwa rahamapi wiiskas Barton Clark põrandale.

„Kas töid wiili kaasa?“ küsis Sanderjon.

„Ei. Kuid ostsin terasfae.“

„Sumal tänatud. Siis wabasta mind kohe neist jõledaist raudadest.“

Tugewate terasest ahelate läbisaagimine nõudis hullt tööd ja kannatust. Aga lõpuks ometi kuffusid rauad kolinal pörandale!

Mõnuledes sirutas Sanderjon wabastatud käsi, heitis siis mahalibijenud waiba üle õla ja ruttas siis teisele korrale. Kärmeesti riietus ta ja weerand tundi hiljem lahkusid sõbrad üffikust majast.

Autojuht näis piffamisi toibumat kohutawast löögist, ta liigutas end juba, kuid oli weel nii uimane, et ei mõistnud, mis temaga juhtunud.

Sanderjonil ja Clarkil polnud aega oodata seni, kuni autojuht jälle täie teadwuse oleks omandanud. Sellepärast piisid nad talle pihku ilusa summa, mis riiklikult tasus ta waewa, ja jätsid ta saatuse hooldeks. Oli ju päris kindel, et ta ärkab warsti ja põgeneb enne, kui kolm bandiiti suudawad endid wabastada köidikuißt.

Nad istusid autosse, mille „rahakullid“ Albany's olid üürinud. Barton Clark asus tüüri taha ning Maxwell Sanderjon, uuesti wallatud nõrkushoost, toetas pea polstrile.

„Dota weidi!“ hüüatas ta järsku, kui Clark pani mootori käima. „Meile tuleb weel üks kaaslane. Noh, hüppa fiske, wana sõber!“

„Kõige wägewam!“ hüüatas Barton Clark hämmastunult. „Oled ja päris pörunud? Mis teeme me selle karjakrantsiga?“

„See pole mingi karjakrants“, wastas Sanderjon rahulikult. „Waid puhaßtwerd hundikoer ja minu hea sõber.“

Magu mõistes oma mabal tahtel walitud pere-mehe jõnu, jurus koer koonu wastu tema põlwi ja niukjus taja. Sanderjon aga jutustas sõbrale oma wiimaste päewade seiklustest ja tähtsast osast, millist etendanud koer tema pääsemiseloos.

iihesateistkümmnes peatükk.

„Maantee rüütlid“ põlwenewad väga mitmesugustest jeltkonnakihtidest. Nende seas leidub — ja kahjuks kohtab selliseid just kõige sagedamini — väga ebameeldiwaid isikuid madala otsmikuga, luurawa pilgu ja härja turjaga, kes ei kohku tagasi millegi eest, waid warastawad ja riisuwad, põletawad ja tapawad, kui see neile näib kasulikuks.

Leidub aga ka hulkureid, keni lahkeid poisse, kellel wõimatu on alistuda igapäewase elu korraks. Nad ei tee kellelegi kurja, rändawad lustilikult paigast paika, kasutades wahel priisõitu kaubarongel, ja mõnikord haarates teeweerjelt puult punapõselise õuna. Kuid nad ei warasta midagi, kuna nad rahuldumad wahesega ega tunne igatjust maiste warade järgi.

Need „maantee rüütlid“ on kui rändlinnud, keda jalapärane wõim sunnib lahkuma oma kodudest laia maailma — otsima õnne, millesse nad ise ei usu.

Kuigi Maxwell Sanderjon ja Barton Clark ei kuulunud kumbagi ülalkirjeldatud tüüpi, olid nad siiski kõige kummalisem hulkuripaar, kes kunagi talanud laia ja tolmust maanteed.

Sarilik hulkur on uhke ja iseteadew, kui ta oma näruse kuue woodri wahese on peitnud kümme dollarit, kuid Barton Clarki tüdinenud ilmest ei wõinud keegi järeldada, et ta kandis wööd, millesse oli õmmeldud üsna suur summa, kuid — siiski ainult aja terwest nende warandusest.

Kui neid oleks taga kihutanud rändamiskirg, oleks neil kerge olnud reisida parimas luksuslõllas ja ööbida nooblimates mõõrastemajades, sest eriti Maxwell Sanderson armastas mugavust ja luksust. Siis oleks neil küllalt võimalust olnud ajaviiteks ka jala täia ja neelata tolmu, mis keerles pilvena looklema maantee lindi kohal.

Kuid nad polnud seislusjanused ja muretud hulkurid, kes lauldes ja wilistades käiwad oma sihita teed. Otse wastupidi — nende rännakul oli otstarb, wäga tõsine otstarb koguni, sest nad otsisid teemante, millede wäärtus oli sadatuhat dollarit.

See oli kummaline koht, kus nad arwasid leiduwat teemante ja nii mõnigi oleks jüdamest pahwatanud naerma, kui talle oleks öeldud, et need mehed ruttasid otsima kalliskive — tavaliselt raudteetammit!

Wälimuselt polnud nad paremad kui igapäewased waejed „maantee rüütlid“. Näod habemetüükais, käed pesemata, riided porised ja katkised, nii sammujid nad lonkides mööda teeweert.

Sanderson oli hea näitleja ja mängis oma osa alati juurepärastelt, wiimse warjundini wäljapeetuna.

Kuid Barton Clark nurises ja oli pahas tujus, kuigi nende hulkurielu oli kestnud waewalt mõne tunni. Teda wihasstasid märjad riided, — õnnetuseks oli neid ränk wihamawaling tabanud just keset lagedat wälja, — ja troostitu ümbrus.

Praegu kütitasid nad wäikse raudteefilla all, sest sadas ifka weel wihma.

Nende peade kohal põrises ja ragises lõputa näiw faubarong. Kõle müra ähwardas katkestada trumminaha kõrwus. Clark pidi kõigest jõust karjuma, et oma sõnu kuuldawaks teha Sandersonile, kes ainult muigas.

„See on hullem kui koera elu“, halises Barton Clark. „Ja maailmas leidub lolle, kes jellist olemist kiidavad.“

Maxwell Sanderjon naeratas lõbusalt ja vastas alles siis, kui kauges rongi mürin.

„Minule see elu meeldib“, ütles ta naerdes. „Kas ja waheldusest lugu ei pea? ... Pitapeale tüütaks jäärane luusimine küll, aga esimesel päeval on asi väga huvitav!“

„Mis huvitav!“ porises Barton Clark. „Salad on mul rakkus, ölad walutamad. Tõesti ma ei tea, mis sest lõpuks wälja tuleb!“

„Seda wõin sulle täpselt ütelda“, lausus Sanderjon weendunult. „Wäike pakke, mis sisaldab sularahas ainult wiisjada dollarit, kuid wiiskümmend kalliwäärtuslikku teemanti!“

„Ära unista saawutamatuist asjust!“ vastas Barton Clark pahuralt. „Nelja päewa eest wiiskasid ja karbi tammile. Kas ujud tõesti, et jeda senini keegi pole leidnud? Raudtee ümbruses kolab alati palju hulguiseid ja mõni neist on praegu juba teemantide õnnelik omanik!“

„Kuule, Bart, wõta mustad prillid ninalt!“ naeris Maxwell Sanderjon. „Mji pole sugugi nii hull, kui arwad.“

„Ei looda, et näen weel kunagi teemante. Kas mäletad hästi kohta, kuhu ja nad heitjid? Wõi ka-watsjed terwe ümbruse paarikümne kilomeetri ulatuses läbi tuhvida? Armas sõber, kergem on leida nõõpnõela heinaküünist, kui pisikest pakikest kraawi umbrohust.“

„Doomulikult on mul raske öelda, millisel kohal ma wäki afnast wälja wiiskasin,“ ütles nüüd Sanderjon asjalikul toonil. „Kõik talumajad näiwad wagu-nist waadatuna ühesugused, kuid ega jellepärast maksa kaotada lootust!“

Maxwell Sanderjon waiſis, mõttes weel kord üle elades filmapilgu, mil ta Peter Blodgeti pistoli ähwardusel libistas käijesse väärtusliku karbikese ja selle siis, ilma et politseiniku walwas pilk seda oleks märganud, wiskas tuulde.

Barton Clark õngitſes taskust endale sigareti, ſilmitſes hetke wastikustundel oma räpaseid käsi, ja jüütas siis juitsu, mille paber, muide, oli ka üsna märdinud.

„Kas ja oled käiesti weendunud,“ küſis ta hetk hiljem,“ et Peter Blodgett ei näinud ſinu kiiret liigutust? Wast ei tahtnud ta meelega jellele juhtida tähelepanu, waid otjustas seda ſeika hiljem kaſutada jüütõendusena ſinu wastu. Nüüd, kui oled wabaduses, loodab ta kindlasti, et tuled ſiia tagaſi ja waritſeb ſind nurga tagant.“

Sanderjon naeratas.

„Kallis jõber,“ ütles ta iſalikul toonil,“ ma pole nii rumal, kui oletad. Urwestaſin alguses kohe selle wõimaluſega ja ſellepärast ſundifingi ſind riietuma ſellesse naeruwäärjesse mundriſse. Njegi juhul, kui Peter Blodgeti mõistus ja filmad oleſid terawamad, kui nad on tegelikult, — ei pööraſs ta kunagi tähelepanu kahele waeſele hullkurile, kes kõmbiwad piki raudteetammi!“

„Sul näib olewat õigus, kallis Max,“ lauſus Barton Clark mõtlifult, „imetlen ſu kombineerimiskoſtust ja tunnistan meeſeldi ſu tarkuſt, aga — tee mis tahad, kardan, et ſee aſi häſti ei lõpe...“

„Heldene aeg!“ naeris Maxwell Sanderjon, „juba jälle ja aimad kurja! Kuid, kulla poiſu, ſinu aimduſed petawad ſind ju alati!“

Sadu laſkas ja taewas oli jälle järeawalt ſinine. Minuſtki pilwe ei ujunud päikese heledal paistel.

„Nüüd mõime jälle edasi minna“, ütles Maxwell Sanderjon. „Wast leiame järgmise signaalmasti juurest kadunud pakitse.“

„Bean fihla jada ühe vastu, et me sealt midagi ei leia!“ porises Barton Clark.

„Güwa!“ naeris Sanderjon, kelle tuju ei rikkunud sõbra halijemine. „Olgu nii! Olen weendunud, et sa kaotad fihlweo, sest tunnen selgesti, et warsti löpab me matt!“

„Selles pole kahtlust“, vastas Barton Clark jonnakalt, „sest homme mõid ja üksi edasi rännata. Minult täna õhtuni weel kannan seda naeruwäärset rüüd, edaspidisteks seiklusteks pole mul isu.“

Mõlemad ronisid järsku kallakut mööda tammile. Waewalt pool tundi olid nad kõndinud piki roopaid, kui raudtee tegi terawa käänaku. Kui nad pöörasid ümber nurga, filmasid nad kaugelt lähenewat meest.

Sanderjon ja Clark kiirendasid sammu. Nüüd nägid nad juba selgesti meest, kes nähtawasti oli samasugune hulkur kui nad isegi. Minult ta siledaks põetud nägu ja kahtlaselt walged käed moodustasid imeliku wastolu ta närustele riietele.

„Tere, seltsimehed“, terwitas mõõras. Sanderjon vastas terwitusele rõõmsal ja seltsimehelikul wiisil, kuid Barton Clark silmitses hulkurit umbuslikult. Tawalik „maantee rüütel“ ei awalda kunagi nii puhaht ja hoolitsetud muljet, jelles polnud kahtlust. Järelikult: kes oli see mees?

Kuid mõõras naeratas sõbralikult ja pilgutas paljuütlewalt oma wesiheid filmi.

„Annan teile head nõu, seltsimehed“, ütles ta kahisewal häälel. „Urge pistke oma nina sinna erilaste pesja“ ja ta wiipas käega põhjapoole. „See on üks õudne koht — üheskättimmend päewa wangistust määrawad nad seal igaihele, kes kohe endale tööd ei leia.“

„Kas kukkusid lõksu?“ küsis Sanderson, kel nüüd kohe oli selge, millest oli tingitud hulkuri haruldane puhutus ja korralikkus. „Suur tänu teletuse eest. Olime sinna külla just parajasti teel!“

„Oh, ärge te sinna minge!“ hoiatas mõõras Sandersoni. „Need pole inimesed, vaid röövlid! Lonksin vaiksest jaamas ja ootasin järgmist rongi, näed, tahtsin tsipake maad saada priiküiti, — kuid siis tuli see hernehirmutis oma kumminuiaga ja plekist kotkaga rinnal, ja käskis mind kaasa tulla. Sealne küll! Mul polnud ju midagi parata, läksin pagana ühes. Ta wiis mu majja, — isake, nii uhket ruumi polnud ma enne näinud, — seal oli woolawat wett, igas seinas seisid kraanid, ja süüa anti päris toredasti — õunapudingit ja —“

„Noh, miks te siis kurwastate?“ katkestas ta kõnewoolu Sanderson.

„Raske ma räägin,“ jatkas hulkur, sattudes jutuhoosse, „lõpuni. No jah, mõtlesin, siin on ju päris tore elu. Paras puhata paar nädalat. See pole wangimaja, vaid hotell, kus uhkesti saab aega wiita. Aga, oota, ja pois! Järgmisel hommilul läks tants lahti! Mulle pisteti pihku raske wasar ja wiidi kiwi-hunniku juure. Lõhu, poju, nii et sul küll saab! Oh, ja tuline, kümme tundi töötä palehigis! Ja hingata ei lae minutitki! Noh, oli see wäst saun! Ei, seda ma ütlen, seltsimehed, sinna ärge pistke oma nina!“

„Wõid kindel olla,“ naeris Sanderson. „Sinna me küll ei lähe. Kolm kuud kiwe lõhkuda — ei, see pole minu maitse! Millega wõin sulle tasuda? Sinuta oleksime ju otsekohe orjakauplejatele sulle jooksnud!“

Wiimaste sõnade juures oli ta taskust wõtnud sigareti karbi, millele nüüd hulkur heitis himusta waid pilke.

„Anna mulle üks suits, seltsimees,“ ütles hulkur.
„Kädal aega pole saanud ma enam ainusti mahwi.“

„Lehtud! Säh, mõta terve päff!“

Tänulik mees jätetas veel pikalt laialt, millal nad peavad raudteelt kõrmale pöörama, et vältida küla, kus süütuid hulkureid karistatakse kolmekuise sunnitööga. Ta oleks kindlasti veel kauemgi lobijenud, kui Barton Clark pahuralt poleks meelde tuletanud, et neil täna veel oli ees pikk tee.

„Toredad väljawaated, tõepoolest,“ ütles ta, kui nad jälle olid kahekesi. Ühekümmend päeva kiire lõhkuda — see puudus veel!“

„Ära tee end naeruväärseks, wana sõber,“ ütles Sanderson üleolevalt. „Niikaua, kui sul on raha taskus, ei pista sind keegi pokri — isegi mitte juhul, kui jarnaned wälimuselt rohkem kerjusele kui aujale kodanikule. Aga, loomulikult, on parem jellest külast kaugelt mööda hiilida. Politseiga pole kunagi hea lähemasse ühendusse astuda.“

Oli juba hiline pealelõuna. Punane päike jätetas oli wajunud metsa taha, ja ainult ühikud kiired kuldajid veel helkivaid roopaid. Pool tundi veel ja siis laskub pimedus.

Jälle kerkis mõlemi ränduri ette üks armukaitse signaalmaastidest.

Maxwell Sanderson märkas jeda koha, kuid Barton Clark wahtis paremale poole lagedale wäljale. Tema tähelepanu kõitis mees töölise riietes ja laia-weerelises õlgkaabus, kes liikumatult seisis puu all.

Järsku seisatas Sanderson.

„Taewane isa!“ hüüdis ta waimustuses. „Meie oleme kohal! Kõik tundub siin nii tuttavana. . . Wast petab mind mälu? . . . Aga ei. . . see on mõistmatu. Tõepoolest, see on sama koht. Näed, nüüd, Bart, kui hästi ma mäletan ümbrust!“

Ja ta ronis tammilt alla.

„Noh, kas ja ei tule kaasa?“ küsis ta üllatunult, kui sõber ei nihkunud paigast. „Ärka üles, poisu, ja tule aita otsida. Siin kõrges rohus peab jee pakk olema. Tee kähku, sest warsti on widewik!“

„Dota.“ hüüatas Clark jumbutatud häälel.

Sanderjon jäi seisma.

„Mis sul jälle on?“ küsis ta kannatamatult.

„Wõibolla ei peta sind ju mälu,“ ütles Clark taja, „kuid igatahes on parem, kui kannatad weel weidi. Waata seda meest seal puu all. Zuba hulk aega seisab ta liikumatult, nagu waritsedes kedagi. On tal käes kepp wõi pikksilm?“

Sanderjon silistas oma tüükalist lõuga ja pööras pilgu pinewal huwil üksikule mehele.

„Sa arwad muidugi, et Peter Blodgett wõi keegi ta käsilasteist luurab meid seal?“ ütles ta tõsiselt. „Kõsid mist jälle, nagu ikka, — aga siiski, kes teab?“

„Tal pole käes ei keppi ega pikksilma!“ hüüatas Barton Clark järsku ärritatult. „Waid ta hoiab püssi! Näen selgesti üles tõstetud toru.“

„Waata, aga waata,“ laulus Sanderjon üsna rahulikult. „Näe, seal lendab seletus.“

Ja ta wihjas suurele kanakullile, kes tiirles kõrgel õhus.

„Kull, mu armas Bart,“ ütles Sanderjon ükskõiksel. „Wististi on ta liig jagedasti külastanud taluniku kanalat, sellepärast ta nüüd waritseb seal.“

Sanderjonil oli õigus, sest nüpea, kui kull lastus madalamale, kõlas pauk. Wind seisis hetke liikumatult õhus ja langes siis otsejoones alla.

„See oli wast last!“ imestab Barton Clark. „Seda meest ei tahaks ma küll oma waenlaseks!“

„Noh, loodetawasti on su ärritus nüüd waibunud ja me wõime otsimist alata,“ ütles Sanderjon kummardades ja tähelepanelikult filmitsedes rohu puh-

maid. „Kuskil siin kraawi põhjas peab see teemandipakk asuma. Waewalt wõis ta kõrgemale jääda ripsuma. Aga, igatahes, peame saja meetri ulatuses kõik hoolikalt läbi tuhnima.“

„Seda me wõime,“ nõustus Barton Clark, „siis on ju jüda rahul.“

Kõrges niiskes rohus toimus otsimine väga aeglaselt. Kuna ilm pimenes, pidid nad väga tähelepanelikult silmitsema iga wäiksematki rohututti. Maxwell Sanderson juba kartis, et neil tuleb siin lahtise taewa all ööbida ja hommikul otsimist jätkata.

Äkki hüüatas Barton Clark wõidurõõmsalt. Ta jalge ees maas helkis midagi walget.

„Käes!“ karjus ta waimustuses. „Sme on juhtunud! Pakk on leitud!“

Maxwell Sanderson, kes sõbrast oli mõne meetri kaugusel, ajas end sirgu ja hingas kergendatult.

„Suurepärane,“ ütles ta. „Wie minuti pärast on juba nii pime, et ei tunne kolme sammu tagant enam oma parimat sõpragi. Noh, Sumal tänatud, täna öösel wõime jälle rahulikult magada süngis.“

Clarki sõrmed wärisesid ärewusest, kui ta karbi ümbert kõrwaldas mäardunud niiske paberi. Naha ja teemandid olid alles!

„Bagan wõtaks, kihlweo kaotasin,“ naeris Barton Clark sõbrale näidates jätendawaid aardeid. „Säh, wõta! Oleme nüüd kahtlemata kõige rikkamad „maantee rüütlid“ Ameerikas!“

Maxwell sulges karbi ja pistis selle oma paigatud kuue põuetasku, andis sõbrale tugewat matju wastu õlga, ja ronis siis nõlwakult üles.

Näiliselt oli nende seitseksikilne teekond nüüd jõudnud lõpule, kuid — tõelikult algas ta alles.

Kahetümnes peatükk.

Suhus etendab inimelus jageli otjustatavat oja ja parimad kawatfused wõimwad mõne piisikese ootamatuse tõttu nurjuda. Mõgul tähtfufeta näitwail fündmufil on mõnikord rängad tagajärjed, ja nii tihti tihifed põhjufed annawad inimese edaspidifefe elufäigule teife fuuna.

Näiteks Sandersoni ja Clarki kohtamine hulku-riga, kel lõug oli aetud puhtaks ja käed imeftamiswäärfeft walged, oli tegelikult ju ainult igapäewane juhus. Ja ometi oli fee lühife kõnelus põhjufeks, miks „rahakapi eriteadlane“ ja ta sõber pöörasid naudteele felja ja muutfid oma teefonna fihti, fattudes felllega weel hullemaisfe hädaohtudesje, kui olid need, milledeft nad alles äfja pääsefid õnnelikult.

Barton Clarki, kelle tuju teemantide leid oli tundumwalt tõftnud, wihastas weidi, et Maxwell Sanderson äfjale juhtus nii ükskõikfeft. Arid fee oli juba Sandersoni ifeloomu wigaga, feft tal polnud funagi kombeks arwaldada oma tõelife tundeid. Nii õnnes kui õnnetufes oli ta alati rahulik ja tafa-faalufas.

Ra feeford oli ta ainult falapäräfeft naeratanud ja fiis waifides edasi fammunud, nagu poleks juhtunud midagi tähtfjat.

Destis hulk aega enne kui ta ootamatult fõnas:

„Läks libedamini, kui ma oletasin. Niiid wõin fulle ju aufalt tunniftada, et kahtlefin ife terve aja selle ettewõtte õnnestumifes.“

„See oli ka ainult paljas juhus, mis lüffkas teemandid me teele,“ wastas Barton Clark. „Ma ei ufju, et maailmas leidub weel teift inimeft, kel oleks famapalju õnne kui finul!“

„Õnne?“ tähendas Sanderson üleolevalt. „Ühet- ja kümnendikku õnneist moodustab kannatus, usu jeda!“

Jälle sammusid nad vaikides edasi.

„Sõetolm lämmatab minu,“ oigas wiimaks Barton Clark. „Niided on märjad ja porised, jalad walutavad... Siin läheduses kuskil peaks ju asuma mõni wõdrastemaja, kus saaksime korraliku wanni ja mõistliku aseme?“

Maxwell Sanderson fortsutas kulmi.

„Lähemast külast ja ta karmidest seadustest hulkurite vastu hoiatati meid ju alles,“ ütles ta. „Pea õigemaks teha ringi, nagu mees soowitas, sest rumalast peast õnnetusesse joosta, pole mõtet. Muidugi ei leia me jelletõttu nii kiiresti korralikku ööbimispaika, — aga mis jellest?“

„Haljaka!“ pahandas Barton Clark. „Ennist ja ise ju ütlesid, et rahatrahwiga wõib end wangi- gistusest lahti osta?“

„Jah, jeda küll, aga siis polnud meil weel teemante. Kujutle, ole hea, mis juhtub siis, kui meilt läbiotsimisel leitakse kalliskiwid?“

„Sul on jälle õigus, Max, nagu alati,“ ütles Barton Clark. „Ükski politseinik ühendriikides ei ujuks, et oleme selle waranduse hanfinud aujal teel.“

Taas jatkasid nad vaikides teekonda.

„Saame täna weel wihma,“ lausus järsku Barton Clark ja näitas rasketele tumedatele pilwedele, mis koondusid otse nende peade kohale.

„Ei tee wiga,“ arwas Sanderson ükskõikjelt. „Homme jõuad ja küll pehmes jängis mõnuleda. Pole nii hull, kui kannatad weel selle öö. Mul pole vähimatki isu sattuda oluforda, kus ma teist forda oleksin sunnitud teemandid wiiskama kraawi.“

Juba mõne sammu pärast jõudsid nad piirikivi juure, millelt nad tuletikuvälgujel lugesid, et siit algab selle kogukonna maa-ala, kus õnnetu hullur mõisteti üheksakümneks päevaks junnitööle.

Soomides kohalikele mõimudele mitte silma paista, pidid nad tahes-tahmata pöörama kõrvalteele, mis algas piirikivi juurest.

Porisel, loikudest lainetaval ja sügavalt wanfri-roobastest muristatud teel oli kõndimine palju ebamugavam kui siledal raudteetammil. Warsti fitjenes tee koguni looklewaks jalgrajaks, mis kadus pöörajate tihnikusse.

„Muidugi, ettevaatus on hea asi,“ porises Barton Clark, „kuid ma ei mõista, miks me just seda wiletsat karjatänawat mööda peame lonkima?“

„Rahustu, kulla sõber. Paar-kolm miili weel ja siis oleme külas. Pealegi pole see tee nii hull, kui sulle näib.“

Juba warem olid kauged wäljud hetkeks walgustanud pimedat ümbrust, kuid nüüd sähwatas tuline juga otse metsa kohal ja järgmisel filmapilgul kuuldus mõimsat kõnemürinat, mis pani wärisema terve maa.

„Sa ma lootsin, et leiame enne wihma ulualuse,“ hädaldas Barton Clark. „Kuid nüüd läheb mürgele kohe lahti.“

„Sel aasta-ajal on äite siin sagedane külaline,“ wastas Sanderson filosoofilisel rahul.

„Saame mõlemad läbimärjaks! Minule ei tee see küll suuremat häda, aga sina, Max, ei tohi mingil tingimusel enam teist ööd weeta lageda taewa all. On juba niikuinii ime, et sa tunaeilse külmetuise tagajärjel ei saanud kopsupõletikku!“

„Ära minu pärast muretse — mul on raudne terwis,“ wastas Sanderson.

„Ka raud murdub, kui talle liig juured raskused peale laotatakse,“ tähendas Barton Clark murelikult. „Viimaste päevade sündmused ehitasid ju organismile kohutavaid nõudeid, ja mõttetu oleks veel asjatult riskida.“

Maywell Sanderson teadis, et sõber kõneleb tõtt. Seni, kui teemandid oli veel leidmata, hoidis teda piisti pöörane närwipinge, kuid nüüd tundis ta wäsimust ja peawalu. Kindlasti oleks jee väga hädaohtlik terwisele, kui ta jälle saaks läbi-märjaks.

Uuesti kõmas kõrwulufustaw piksemürin ja siis pääses walla maru. Nagu oleksid awanenud kõik taewaluugid, woolas wett ojadena alla, ja tugewad tuuleilid ähwardasid maha paisjata kõik, mis seisis nende teel.

Sähwiwa wälgu walgulisel awastas Barton Clark weidi maad eemal tumeda ehitise piirjooned. Nähtawasti seisis seal mõni laut wõi küün. Seledal päewawalgel oleks ta näinud, et jee oli üpris wilts ja lagununud hoone, mille peremees ammu juba jätnud saatuse hooleks. Kuid nüüd pilkases pimeduses, pealegi tormi ajal, pakkus ta siiski wäsinud ränduritele küllaldaselt warju.

„Meil on õnne, May! Tule lähku!“ hüüdis ta ja hakkas jooksuma.

Pimestatud wälgu heledast järast ja piitsutatud woolawast wihmast, tormasid nad läbi kõrge tiheda rohu küüni poole. Sisse pääseda oli kerge, sest wana, roostetanud hingedel kääksuw uks oli ainult finni liikatud.

Pimedas komistas Sanderson pehkinud õlekubule ja juutis ainult waewu hoida tasakaalu. Clark jüütas tikku, hoolikalt warjates leeki teise käega, et tuul seda ei kustutaks.

Kingi ümber seinte rippusid puuwarnade küljes pakku tolmukorruga kaetud hobuseriistad. Nampakkidelt kõlkusid alla tihedad ämblikvõrgud, kui imelikud wanikud. Ruumi kaugemast nurgast wiis redel lakka.

„See pole just hotell, millest unistasin,“ ütles Clark, kui kustus tiff. „Kuid siin on siiski palju mugavam, kui väljas tuule käes. Kuula ainult, kuidas wiim rabiseb vastu katust — see on ju päris uputus!“

Sanderson oli wäsinult lastunud ölekoole.

„Kui pool tundi weel samasuguse hooga edasi sajab, pole siin parem ühti kui õues. Aga wähe-malt torm ei pääse siia sisse,“ naeratas Sanderson. „Meeleldi süütaksin sigareti, kuid siin wedeleb liig palju kuumi õlgi. Pisemgi järe wõib tekitada tulekahju.“

„Jah, õlgedest pole siin puudust,“ tähendas Barton Clark. „Ülal lakas leidub kindlasti ka heinu. Neist wõime üsna hubase ajeme teha, sest pole lootust, et me täna weel leiame parema öökorteri.“

„Sinu kawatjus on arwatawasti teostamata,“ ütles Sanderson, „sest katus lasseb wihma läbi ja heinte asemel on seal kindlasti ainult märga jodi.“

Tuul paiskas neile lahtisest uksest wihmapiisku vastu nägu. Barton Clark taganes ruumi sisse-muusesse.

„Tgaks juhaks waatan järele,“ ütles ta, pühkides frae waele nirisenud wett.

Tikutule kumal weendus ta, et Sandersonil oli õigus. Katus oli nii kui sõelapõhi ja läbi loendamatute pisikeste ja juurte aukude moolas wett läpastaanud heintele.

„Ei, sinna küll ei maksa minna,“ ütles Barton Clark redelit mööda alla ronides.

Sanderjõn oli wahpeal alumises ruumis ringi waadanud ja märganud jahwrisse wiinat uft.

„Siin on päris tore,“ hüüdis ta sõbrale. „See ruum on ehitatud rottide-kindlalt, ja sellepärast pole siia tunginud ka niiskust. Jumal tänatud, siin võib jälle wabalt suitsetada.“

Sahwer oli umbes kahessa jalga pikk ja sama palju lai ning tal oli waid üks uks.

Sanderjõn tõmbas taskust sigaritoosi, mis moodustas terawa kontrasti tema hulguise riietusele, — muide, ainus asi, mis polnud toonis ta maskifostiümiga. Toosis oli weel kaks sigarit. Ta wõttis ühe neist sõrmede wahele ja süütas tifu.

Ent Clarki suurimaks üllatuseks ei lähendanud ta tuld sigarile, waid peatas tifu poolel teel, pinewal tähelepanul wahtides nurka.

„Noh, mis nüüd juhtub?“ imestas Barton Clark, tahtmatult jumbutades häält.

„Waata korraks sinna,“ wastas Sanderjõn.

Barton Clark suundas pilgu näidatud sihis ja wõpatas: pörandal lebasid wiis automaat-pistolit, kõik raskeid suurekaliibrilised relwad, ja kaks mahukat kasti kuulidega.

„Mis see peaks tähendama, Max“ küsis ta hämmastunult, kui kustus tiff.

Sanderjõn tõmbas teise tifu põlema, ja nüüd nägid nad rewolwristest weidi eemal kahte tuliuut rasket sepawasarat. Wiimane awastus tegi asja weel keerulisemaks.

„Imelik, väga imelik,“ pomises Sanderjõn omaette. „Säh, Bart, wõta tifud ja näita walgust. Bean jeda omapärast arjenali weidi lähemalt silmitsema. Pistolid on päris uued. Tolmu pole neil märgata. wististi ei ole nad siin wedelenud

üle paari päeva. Aga neid on juba tarvitatud. Nii — Sellest võib järeldada —“

„Mida?“ küsis Clark pinewal humil.

„— et neid vasti jälle kawatsetakse tarvitada.“

„Aga milleks? Sellest wiletjast urkast pole ju midagi warastada!“

„Oled tõesti haruldajelt terawmeelne, Bart! Kuid — mujal ümbruses võib leiduda üsna palju näppamiswäärilist. Waata korraks neid wasaraid — millised tugewad tööriistad! Arwan, et naaberlinnas täna öösel juhtub midagi, — kas mõni pangarööwimine või muud taolist —“

„Pangarööwimine — jah, see on üsna võimalik. Kuule, Max, mis see tühi wihm ikka teeb! — la-
feme jalga. Meisje see asi ei puutu ja rumal on
fattuda teiste pärast hätta!“

„Sul on täiel määral õigus, kuid praegusel juhul ei karda ma, et asi võiks muutuda karde-
tawaks, pealegi on mu uudishimu juurem kui
ettewootus. Igatahes ei lahku ma siit enne
kui awastan, mis siin toffil.“

„Sa unustad wist, et kannad taskus teemante
fajatuhande dollari wäärtuses?“ hüüatas Clark
ägedalt. „Kas tahad neid tõesti oma tühise uudis-
himu pärast panna kaalule?“

Kuustuwa tiku tuli wõlitas ta sõrmi, ta wõpatus
ja laskis jõestunud sõrmi ükkuda põrandale.

„Tühiseks uudishimaks nimetad ja seda,“ ütles
Maxwell Sanderson. „Ehkid, kulla pois. Minu
meelest pole õudsemat kui teadmatus. Seista siin
ja mitte aimata, mis sünnib nurga taga — see
on kole!“

„Selle wiletja walguse juures me seda tõesti
ei näe,“ porises Barton Clark tülpinult. „Ent
findlasti pole hea, kui jätame põlenud tikud siia

põrandale lebama. Olgu need mehed kui rumalad tahes, jellest nad märkavad kohe, et teegi on awastanud nende relwade lae."

Ja ta kummardas ning hakkas põrandalt korjama jõeks põlenuid tiffe.

Maxwell Sanderjon nõõpis oma kulunud, halvasti jobiwa, westi lahti ja wõttis kaenla alt rewolwri, mis seal rippus nahkfotois. See oli piisike moodjamat süsteemi browning. Et häda korral relwa kiiremini kätte saada, pani ta selle nüüd kuue wälimisesse tasku.

"Mul pole küll aimu, mida siin tahetakse lawastada," tähendas Maxwell Sanderjon wäga rahulikul häälel. "Kuid mu mõistus ütleb, et tänane õõ on otse ideaalne igasugusteks seaduswastasteks tehinguteks. Igatahes, olles juba kord siin, peame kannatlikult ootama asjade arengut. On enam kui kindel, et härrased, kellele kuulutwad need relwad, saabuvad autol, ja meie kuuleme aegjasti masina mürinat. Järelikult pole meil wajakust lahutada siit kuiwast nurgast enne, kui nad tulewad."

Barton Clarki see ettepanek küll ei waimustanud, kuid sõnalausumatult alistus ta. Runa torn endisel jõul edasi möllas, awas ta jahwri ukse ja kuulatas pinewalt, kas kuskilt ei kosta kahtlast kära. Rõnelust jatkata polnud soowitaw, ja nii möõdus peaaegu terve tund, ilma et nad oleksid wahetanud ainustki sõna.

Igakord, kui rong müri ses üle raudteetammi, mis asus ainult mõne miili kaugusel, paralleelselt halwa teega, millist möõda nad olid tulnud siia, ehmatusid nad.

"Kutse, Bart," hiiuatas Sanderjon järsku. "Tead, mida siinawatsetakse: kallale tungi raudteerongile!"

„Rumalus!“ pomises Clark pahuralt.

„See pole mingi rumalus, kallid pojukes! Soomulikult ei ole rünnak määratud reisijatele, vaid postivagunile. Pea igas postikotis leidub väärtkirju suuremate rahajummadega. Wast mäletad ja —“

„Tasa“, sosistas Clark hirmunult.

Maru oli hetkeks raugenud. Näis kui puhkaks tuul wiitru, et siis jälle uuel suurendatud jõul tegemusesse astuda. Sel lühikesel rahu filmapilgul kostis selgesti lähenewa mootori põrin.

„Kas kuulsid, Max? Wõi näis see mulle ainult?“

„Muidugi kuulsin: auto tuleb siiapoolle! Rahjuts peame nüüd lahkuma sellest mugavast korterist ja warju otstima lastast, sest teist peidupaika siin ei ole ju.“

Kui nad väljusid jahwrist, ei kuulnud nad tuulemihinas enam auto lähenemist, kuid nägid selle asemel kaugel paistwat helgiheitjate kuma.

Sanderson ronis esimesena redelist üles. Lastast löi talle wastu niiskete läpastanud heinte wastik hais. Ta tõmbas tikust tuld ja waatas ringi.

„Sinna nurka ronime,“ ütles ta, näidates wajakule poolele. „Dtsje räästa alla, seal näib olevat kõige kuivem.“

„Wast ei tule auto siia,“ pomises Barton Clark.

„Kui ta aga tõesti tuleb, siis olime küll suured lambapead, et jääme kohale!“

Ta oli pugunud Sandersoni selja taha wastikult lehkawashe heinapurusse. Maxwell surus pea wastu seinu pilu ja nägi helgiheitjate wärisewat walguist jõudwat kiiresti ligemale. Äkki peatus auto ja laternate tuli pöörati wäiksele hoonelale. Selle walgusejuga langes läbi katuse aukude ka Sandersoni näole, ja alateadlikult wajutas ta pea mada-lamale.

Siis kostis alt häälti. Selgihetjad kustufid ja külglaternate tuhimal kumal nägi Sanderson autoft wäljumwat mitu meest.

„Meid näib olemat neli wõi wiis meest,“ jostistas Sanderson. „Täpelt ei tea ma ütelda. Ole ettewaatlik, Bart, liiguta end wõimalikult vähem, ja Jumala pärast, ära aewasta.“

„Sul on ferge käskida,“ ütles Barton Clark tasehilju, „kuid iialgi warem pole mul olnud nii juurt aewastamise tarwidust kui praegu.“

Nüüd kuulfid nad raskeid jamme laudpõrandal, kummimantlite kahinat ja jumbutatud häälte suminat. Üks meestest wandus jõledat ilma.

„Ära piriſe,“ katkestas teda toores hääl. „Paremat ilma on raske ihaldada. See on nagu loodud meie jaoks.“

„Wiiekümne tuhande dollari pärast, ijegi kui see jagataſje wiide osja,“ arwas kolmas mees, „wõib rahulikult lasta end wette kasta. Poiſs, kes kardab wihma, ei ole wäärt —“

„Bea löuad, muidu ſajab ſulle weel wihma ſiſje!“

Raskete taldade all müdijes küüni põrand. Üks meestest jüütas elektri-taſkulaterna.

Sanderson püüdis, piiludes läbi lae prao, ſelgulele jõuda, millijeſje jeltſkonnafihiti kuulufid need mehed, kes ſeal nii kärearikkalt aſkeldafid. Kuigi ta nägi waid nende lagipäid ja õlgu, märkas ta kohe, et ſiin polnud tegemiſt peente härradega, waid üſna kahtlaſte tüüpidega, kes arawereliſele inimeſele aſafid ka päijepäemal hirmu peale.

Üks meestest, kelle toorelt ettetükkim löug köitſis eriliſelt Sandersoni tähelepanu, oli nähtawasti jõugu pealik, jeſt teiſte pilgud rippufid aupakklikult

ta huultel, nagu oodates alati fäske. Sa ta hääles tundus, fähinast hoolimata, midagi walitjejalikku.

„Noh, poisid,“ ütles ta, „nüüd mõtame kõigepealt julgustujeks tubli lonkju!“

Riitew pomin oli wastujeks.

„Sina, Steeter, anna pudel jüa!“ jatkas ta jõhkral toonil. „Tehke hinge alt soojaks! Aga jeda pidage meeles: Peter ei saa piiskagi, ta hull inimene, jääb ju purju korgi nuusutamiseftki, ja täna peame olema kained.“

Rõik naersid Petri kulul, ja temagi lõpuks ühines üldise naerulaginaga.

Runa pudel käis ühe käest teise kätte, istus pealil wanale kastile.

„Meil pole tarwis enam kaua oodata,“ ütles ta jalgu kõlgutades. „Boole tunni pärast läheb kohalik rong — ja siis on meil parajasti aega küllalt postirongi jaoks roopaid seada.“

„Kui ta ainult ei hiline ja jaamaülem enne kaubarongi läbi ei lasse,“ lausus äkki ärritatud hääl. „Seda juhtub tihti.“

„Ma pole sinu arvamist küsinud, Cummings!“ katkestas teda toorelt pealik.

Ta üleolew toon ilmutas, et Cummingi nimelisel mehel polnud jõugu nõukogus kuigi suurt hääleõigust.

„Kuigi ja meile tõid päris väärtuslikke teateid postikoti siju kohta,“ jatkas pealik, „ei tähenda see weel, et ja nüüd oled mees, kellega arwestama peab. Sinu sugune noor molu peab kannatlikult ootama jeni, kuni temalt midagi küsitakse. Said aru?“

Cummings oli tõesti hulga noorem oma kaastalastest — arvatavasti alles kahekümneaastane. Ta nägu oli kõhn ja kahwatu ning ta huuled tõmble-

ande juba täitnud — meile muretšunud kõik tarvilikud andmed — ja nüüd pead ja ainult täitma käsku.“

„Aga see on mõrtsukatöö — kohutav inimeste tapmine! Mõtelge ometi reisijatele, naistele ja lastele, kes rahulikult magavad wagunites!“

See nõrk noormees, kes tõesti oli kujutlenud, et postiwaguni võib inimestele kahju tegemata tühjata riijuda, muutus nüüd korrapealt. Kui ta ilme ja liigutused alles weerand tundi tagasi avaldasid waid kartust ja segadust, siis nüüd ta otse jätendas hullumeelsest julgusest ja kindlusest.

Pöörates pealiskule selja, hüüdis ta teistele meestele:

„Kas olete inimesed või kuradid? Kas tahate tõesti külma rahuga hukatusesse saata süüitud inimesed, naised ja lapsed? Kas teie ei kuule juba nende õudset hädakäija? Kas teil pole halastust jüdames?“

Ta wakis, juutmata edasi kõnelda.

Ka teised röövlid ei lausunud sõna. Neile näis see kohutaw kuritegu, mis Cummingsil pani were tarretama joontes, päris igapäewase asjana. Weri ja oiged ei heidutanud neid, sest teiste inimeste kannatustest nad elasid. Nende amet nõudis julmusest ja toorust, jellepärast oli neile ka wõõras halastus.

Cummings seisis üsna lähedal awatud uksele. Taibates, et sõnad siin olid asjatud, pööras ta järsku kannalt ringi ja jõöstis pimedusesse. Ta põgenemine toimus nii kiirelt ja ootamatult, et teised hämmastusest ei jõudnuo end liigutada.

Snnetuselks komistas ta just ukse ees ja kukkus kápuli kõrgesse rohtu.

„Bea ta finni, pealik!“ karjus Skeeter. „See koer mängib kardetawat mängu — ta tahab meid ära anda!“

Kuid pealisk ei wajanud jeda soomitust. Weel enne, kui Steeter lõpetas oma jutu, haaras ta rewolwri ja sihtis. Riipea kui Cummings uuesti kargas jalule, wajutas ta päästikule. Üksteise järgi kõlasid mitu pauku.

Metsiku filjatusjega langes põgeneja kõhuli maha. Ta ei liigutanud end enam. Kolm kuuli olid tunginud ta selga.

Rahetümneesimene peatükk.

Ülal laskas lebasid Maxwell Sanderjon ja Barton Clark liikumatult. Üksja jündinud mõrtsukatöö toimus nii kiirelt ja ootamatult, et kumbki neist ei suutnud waesele Cummingsile, kelle jüdametunnistus ärkas weel wiimsel filmapilgul, appi rutata. Oles olnud ka lausa meeletus jõosta alla, sest ainult ühel neist oli rewolwer, ja mehed küünis olid kõik hästi relwastatud. Pealegi olid nad elukutselised mõrtsukad, kelle filmis inimelul polnud mingit wäärtust.

Kui alt kostsid paugud ning Cummingsi jurmaeelne filjatus, oli Clark wapustatult istukile karanud. Ta suust tungiwa wihase protestikarjatuse õnneks sumbutas wihma üksluine pladin. Rööwliid parajasti ka kõnelesid ägedalt läbisegi ja sellepärast ei kuulnud nad midagi.

Sanderjon jurus hoiatawalt sõbra käsiwärt ja lähendas siis suu tema kõrwale.

„Sumala pärast!“ sosistas ta ärritatult. „Ole tase. Aidata me niikuinii enam ei saa.“

Mit kõlasid waljud hääded. Rööwliid kiitsid oma pealiku laskmisesõskust ja kindlat kätt.

„Olen jeda alati rääkinud,“ wõiduröömutšes Steeter,“ et Brodskist paremat laskurit ei leidu tertwel maal. Cummingsile, ahwinärule, jutustasin ka sellest, kuid tema, mait, omas rumaluses ei uskunud mu sõnu!“

Bealik irvitas üleolevalt. Ta pilgus helkis põrgulikku kurjust.

„See loll armas, et Edi Brocki on ferge petta! Sisje kukkus, kaabakas!“

„Niisugune memmepoeg kipub ka täismeeeste jeltji,“ mõnitas Skeeter. „Noh, nüüd ta leidis ka õige otja. Kuid meil pole waja kurmastada, on palju kasulikum igaihele, kui saak jagatakse wiie oja ajemel ainult nelja jalku.“

Üht rööwlistest waldas äkki kartus.

„Kuulge, teie,“ ütles ta ehmunult. „Mis juhtub, kui keegi wõõras kuulis pauke ja nüüd ruttab jia!“

„Wihm on ka sinu pea pehmeks teinud,“ irvitas Brock tigedalt. „Sihufese wihmawalingu ajal ei kuule pauku kolme jammu kaugusele. Wõi arwad ja, et ma fergemeelselt panen kaalule ettemõtte, mis meile wähemalt wiiskümmend tuhat dollarit puhaskasu annab?“

Säbistatult langetas teine pea.

„Aga nüüd on aeg tööle minna,“ jatkas ta asjalikult. „Seletada mul enam miskit ei ole — te ju teate, mis teha tuleb. Pidage meeles, et kõik käigu kähku — mingit wiiwitamist! Ellujäänud ei tohi ärgata! Ja ärge te tühistele asjadele aega raisake — postikott rahadega tasub awjalt me waewa!“

Siis käskis ta Skeeteri, kes nähtawasti oli ta paremaks käeks, weel furd pudeli lasta ringi käia. Kuna teised endale wiinast julgust hankisid, nuusutas Brock ise juurimal mõnutundel walget pulbrit, mille ta oli piisikeseft karbiist walanud oma peopeale. Ta oli nimelt „lumelind“, — nii kutsutakse kurjategijate seas kofainiste, — kes enne igat

otjustamat lahingut majas jeda hämitamat mürki, „et hoida pea selge“, nagu ta ise väljendas.

Läbi vihma rabina kajas äkki kauge veduri-wile. See tuli arvatavasti lähenewalt kohalikult rongilt.

„Edasi“, käskis Brod lühidalt.

Laskulatern kustus ja küünile laskus pilkane pimedus. Warsti waitis ka eemaldumate sammude müdin.

Barton Clark seisis ühe hüppega jalul ja ahmis hingeldades õhku.

„Need pole enam inimesed!“ hüüdis ta. „Waid lausa saatanad!“

„Ja koguni rumalad saatanad!“ wastas Max-well Sanderjon.“ Südsest weresaumast, mille nad kawatsetwad korraldada, ei saa nad wähematki kaju. Postiwagun asetseb tawalikult ifka otse weduri taga — ja puruneb järelilikult esimesena. Slegi juhul, kui wedurijuhil õnnestub weel wiimasel filmapilul anda wastuauru, sulguwad ukjed õhurõhumise surwel nii kõwasti, et neli meest mingil tingimisel ei suuda neid awada. Aga oletades, et nad siiski püüsiwa waewa järgi pääsewad wagunisse, kulub neil tunde, enne kui nad sealt segi paisatud saadetiste wirnast leiawad otstitawa postikoti. Kuid on enam-wähem kindel, et paari tunni pärast on kõik langedud tulerokaiks.“

Barton Clarki waimusilma ette kerksid rongi-õnnetuse jubedad pildid, rusude alla maetud laibad ja surijate piinast moonutatud näod.

„Sumala pärast, Max!“ hüüdis ta ägeduses, „meie ei tohi ometi süüituid reisijaid, naisi ja lapsi lasta hukkuda! Stiguta oma peaju, — peab ometi leiduma mingi abinõu selle kohutawa kuriteo takistamiseks!“

„Doomulikul ei lasje meie jeda fündida — see on ju päewafelge,“ laufus Maxwell Sanderson rahulikult. „Ma peaaegu ufun, et faatus ife on meid walinud oma tööriistadeks, jefst oleme praegufel filmapilgul ainjad inimesed maamunal, kelle wõimufes feifab fadandete inimeste elu pääftmine. See afi pole muidugi wäga lihtne, ent igatahes teeme kõik, mis juudame.“

„Kõige rumolam on,“ ütles nüüd Barton Clark juba weidi rahulikumal toonil, „et meil on kabe mehe peale ainult üks rewolwer. Aga ükskõik! Kui kaalul on inimeste elud, siis ei tohi kõhelda!“

„Waata, see mulle juba meeldib,“ sõnas Sanderson. „Kui wiimne häda käes — siis unustad finagi oma ettewaatlikkufe. Aga tule nüüd färmesti, meil pole minutitki kaotada. Kas ei koftnud juba jälle weduriwile?“

Clark, kes sõbra kannul jookkis küüniist wälja, komistas Cummingfi laibale ja feifatas tahtmatult. Ta tõmbas tikust tuld, ja kaitstes jeda peoga tuule eest, põlwitas maha.

„See waene hing on juba kange. Lootfin küll, et faame teda weel aidata. Ta tegi ju kõik, et takistada julma kuritegu —“

„Jäta matufekõne pidamine teifeks forraks!“ hüüdis Sanderson edasi tormates.

Kohalik rong, mis fiit möödus ainult mõni minut enne postirongi, ilmus käänaflu tagant nähtawale. Weduri wõimas latern heitis heleda walgufejoa ümbritfemale wõfaktifule ja pimestas hetteks jooksjate filmi.

Sanderson ja Clark filmasid teeweeres rööwliite autot ja ruttasid selle juure.

„Kas meie ei awaks bensiiitangi forgi ja laset-
fime ta tühjaks jooksta, Max? Siis ei pääse nad
pärast põgenema?“

Sanderjon üllatus, sest sama mõte oli wälgu-
tiirusel läbinud ka tema pea. Aga siiski lausus ta:

„Meie pole politseinikud, Bart! Kas need kaa-
bakad pääjewad põgenema wõi mitte, see ei puutu
meisse. Meie ülesandeks on ainuüksi takistada
kawatsatud rongiõnnetuse teostamist.“

„Sul on wiist õigus,“ nõustus Barton Clark,
kuid lisas hiljem kaheldes: „Aga kas siiski poleks
parem, kui need neli alatud rööwlit —“

Ent ta ei lõpetanud lauset, kuna järsku tal
tuli meelde, et oli samajugune seaduserikkuja kui ne-
madki.

Tee ja raudteetammi wahel oli umbes saja
meetri laiune tihe metsariba. Nähtawasti tundsid
bandiidid ümbrust hästi ja leidsid pimedas kohe
jalgraja, mis wiis raudteeni, kuid Sanderjonil ja
Clarkil tuli tungida otse läbi padriku. Kuiwanud
okjad rakkusid ja pragisesid nende sammude all, ja
waiksel ööl oleks nende edasiliikumist kuulnud kau-
gele. Kuid wihma jabin, tuule ulgumine ja aeg-
ajalt kostuw raske kõuemürin sumbutasid kõik tei-
sed hääled.

Märjad okjad löid neile lastudes vastu nägu,
roikad kiskusid lõhki nende riided, kuid peatamata
tormasid nad edasi.

Weel hulk maad oli neil minna, kui rong nende
kohalt mööda wuhises, ähkides ja jädemeid pildudes.
Siis kaugenes rataste ragin.

„Oleksime talitanud mõistlikumalt,“ ütles Barton
Clark, „kui oleksime läinud mööda teed. Siit kau-
du ei jõua me millalgi kohale.“

„Ära hädalda — näe seal ongi jalgrada,“ sosistas Sanderson. „Olin weendunud, et siin kuskil ikka leidub kitsas teeke. Aga nüüd taja, mu poeg, muidu kuulevad nad meie lähenemist.“

Varsti jõusid nad metsaveerele ja nägid endi ees mustenemat raudteetammi. Laterna nõrk kuma tantfiskles märgadel roobastel. Nad kuulsid wafara kõledaid lööke — nähtawasti olid rööwliid juba ametis kanguamas roopaid.

Rare hääl hüüdis:

„Mis te wahite seal? Tulge appi! Kruid on kõwasti finni!“

Sanderson tõmbas taskust rewolwri ja liikas kaitse eest.

„Loodetawasti ajab ehmatuse nad põgenema,“ sosistas ta. „Meie peame tegema nii suurt kisa, nagu oleks rood sõdureid lähenemas. Seida pikali maha, sest on üsna wõimalik, et härrad awawad ka meile tule. Mina loomulikult ei sihi otsekohes kellegi sse, kuid neilt me jellist tähelepanu ei tohi oodata.“

Clark laskus puie warju põlwili.

„Noh, nüüd võib lahing alata,“ sosistas ta.

Brod hoidis laternat kõrgel ja walgujekumas paistsid selgesti kõik neli meest, kellest kaks pikkade kangidega püüdsid lahti murda roopaid, kuna Skeeter tagus wafaraga ühendawatele neetidele.

Sandersonil oleks kerge olnud mõnd rööwlitest surmawalt haawata, sest tal oli aega rahulikult sihtimiseks. Ent tal polnud küllalt julmust inimeste tapmiseks, kes ei aimanud hädadohtu.

Kui hetkeks rauges pikkemürin, kasutas Sanderson seda lühikest waikust ja karjus terwest jõust:

„Piirake nad sisse! Rähku! Me peame nad wangistama!“

Kiirelt kõlasid neli pauku üksteise järel. Runa Sanderson laskis jooksvult, tekkis mulje, nagu oleks neli meest hõrraga tulistanud.

Dotamatu rünnak saavutas soovitud mõju: röövlid kaotasid ehmatuselt pea. Brod üksi suutis veel kainelt mõelda, ja ta esimeseks liigutuseks oli kustutada elektrilamp. Nüüd nägi waenlased ainult pimedas jookslenaid warje.

„Surnult mõi elusalt — aga me peame nad kätte saama!“ karjus Sanderson. „Edasi, poisid! Ärge laske neid põgeneda!“

„Kuulen, härra inspektor!“ vastas Clark nii waljusti kui jaksas. „Jaa — minge teie kolmekesti üle tammi — neid mõllaroogasid ei ole ju rohkem kui neli!“

Bartoni kisa weenis röövleid täiesti waenlaste ülewõimus, pealegi kui Sanderson jälle uue kuulide-magasi oli pistnud rewolvrisse ja nüüd uuesti algas tulistamist.

Brod ja ta kaaslased mõtlesid, et keegi oli neid ära annud, teatades nende kawatsest politseile. Wandudes käskis pealik mehi põgeneda, kes ka lohe kuulasid käsku. Ent esimese tabuhirmu tuhina möödudes haarasid nad pistolid ja awasid waenlastele tule, ise kiiresti taganedes.

Wälkkiirete liigutustega liikkas Sanderson rewolvrisse ifka uusi kuule, ja nagu hullumeelne edasi-tagasi joostes, paugutas ta sihtimata. Ka Barton Clark ei püüsinud hetkegi paigal, terve aja kisesdes täiest kõrist.

Järsku aga heitis ta rohule pifali, sest waenlase kuul oli paari sentimeetri kauguselt wuhisenud ta peast mööda.

„Die ettemaatlik, Max!“ hoiatas ta oma sõpra. „Oled kaabakatele heaks märklauaks.“

Ent ta hoiatus jäi kahjuks hiljaks, mida tõendas summutatud walukarje Sandersoni juust. Ohmunuit kargas Barton Clark piisti ja ruttas juure, kes taarudes langes ta käte wahale.

„Säh — wõta!“ oigas ta Clarkile pihku jurudes rewolvri.

„Helde taewas! Kas oled raskesti haawatud?“

„Ära minu pärast muretse — sain ainult wäikse kriimustuse. Pead neid weel natuke hirmutama! Ära kõhkle — lahe!“

Kuigi Barton ei uskunud, et Sandersoni haaw oli kerge, täitis ta ometi wiimitamata käsu, jatkates lastmist.

Brock oli wahapeal oma jõugu liikmed, kes ehmatuses olid laiali jooksnud, jälle kogunud ja kaskis neid nüüd ükshilult hiilida auto juure.

„Olge aga ettevaatlikud,“ manitses ta kaaslasi. „Wõib olla need pörgulised nuhkisid ehk meie masina üles ja waritsetwad nüüd seal.“

Kõik neli meest jooksid raudteetammist alla, jõostsid metsa ja hiilisid siis wargsi, üksteisest võimalikult kaugemale hoidudes, auto poole.

Maxwell Sanderson toetus seljaga vastu puud. hingeldades ja wahel tasa viates. Ta jurus käe vastu rindu.

„Saaw on tõesti kerge,“ rahustas ta nõrgal häälel Barton Clarki kui see astus ta juure. „Arwatavasti pörkas kuul rinnakorwi vastu... Mul on külm ja tunnen imelikku wärinat kehas. Aga arwatavasti möödub see kohe. Kas sa ei aitaks mind tsipake?“

Barton süütas tifu ja walgustas oma sõbra nägu. Kohe taipas ta, et Sandersoniga oli asi halb.

„Kust tabas sind kuul, Max?“ küsis ta murelikult.

„Siit — natuke allpool õlga. Aga ära karda, see pole kardetav. Nõrkushoog möödub varsti. Kas ja ei seoks midagi haava ümber, et verejooksu seisma panna?“

See oli muidugi pimedas väga raske toiming, eriti veel jelletõttu, et Barton Clarki sõrmed erutusest ja pingutusest märisesid kui haavalehed.“

Torm vaibus äkki, nagu oleks ta jõud lõppenud otja. Vihmavaling muutus tasaseks jahinaks ja tumedate pilvede vahele tekkisid heledamad laigud.

Teiselt poolt metsatukka kostis mootori mürinat. Röövlid, meendunud, et auto läheduses ei varitse- nud waenlasi, istusid masinasse ja fihutasid minema, nii kiiresti, kui lubas äärmiselt vilets tee.

„Oleks meil ometi auto!“ hüüatas Barton Clark nufkalt. „Kuidas saan ju nüüd toimetada varju alla?“

Raugelt lähenes tume mürin, siis kõlas läbitungiv vile. Käänaku tagant langes hele valgus- juga niiskelt läikivatele roobastele. Maa märises pöörasel kiirusel fihutava rongi all. Siiglaslik vedur tormas neist mööda, fiskudes end järgi pikka wagunite rida. Wedurijuht, kes masinaruumist välja vaatas, ei aimanud, et vähe oleks puudunud ja see sõit oleks jäänud ta viimiseks.

Barton Clark nägi postiwagunis ametnikke korraldamas saadetisi, mis olid määratud järgmisele jaamale. Pimedates magamishagunites aga lebasid reisirjad, rataste üksluisest raginast juigutatud sügavasse unne. Nad ei saa iialgi teada, et waewu pääsesid hirmsast katastroofist, mis oleks nõudnud nende elu.

Sanderson jälgis pilguga seni pikka wagunite feed, kuni käänaku taha kadusid punased lõpptuled.

Ta walulijelt kokku jurutud huuled awanesid õnnelikuks naeratusjeks.

„Kõik need inimesed on päästetud,“ ütles ta rahulikult. „Me ülesanne on sooritatud! Nüüid tulgu, mis tuleb! Olen ennegi tajunud teiste arweid!“

Kahetkümneteine peatükk.

Kuigi sõber teda tublisti toetas, pidi Maxwell Sanderison siiski pingutama terwest jõust, et saawatada porist teed, millel kõndimine muutus weel raskemaks.

Clark murdis asjata pead, mis nüüid ette wõtta, kuid ta ei leidnud mingit pääseteed. Maxwell Sanderison komistas ja waarus igal sammul, ta waewu püüis üldse weel jalul. Kuhu pidid nad minema? kust leidma warjupaiga?

„Max!“ ütles ta hingeldades, sest sõbra käed lajusid raskelt ta õlgadel. „Meie oleme mõlemad küll jääraased tobedad, kelle jarnaseid ei leidu terwel maal! Kui me nüüid satume politseinike küüsi, mis me siis ütleme? Minus wõimalus on — kõnelda tõtt.“

Hoolimata walutawast haawast ja pöörasest nõrkusest, oli Sanderisoni pea küllalt weel selge, et märgata filmapilkjelt jelle ettepaneku kardetawat wiga.

„Ei, mu poeg,“ ütles ta taja. „Seda meie ei tohi! Tõde tundub jageli juurima walena. Mõtke Cummingsi jurnalehale. Ametiwõimud kahtlustaksid meid tingimata tema tapmises.“

„Sul on õigus — jellele ma ei mõtelnud,“ oigas Barton Clark. „Jssand taewas — jelle õnnetu unustasin ma täiesti.“

„Kä mul tuli ta alles praegu meelde. Puhkame weidi. Las' ma mõtlen.“

Ta hääl rauges jofinaks ja raskelt laskus ta sõbra toetawale käsiwarrele.

„Midagi peab furnuga ette wõtma. Peame ta wiima metsa tihnikusse,“ ütles Barton Clark.

Sanderjoni oli wahpeal natuke toibunud ja jõudis nüüd jälle rääkida.

„Muidugi — sinna ei wõi ta jääda. Miipea ei tohi teda üldse leida, sest siis langejime koha kahtluse alla.“

„Mõistan, mis sa soowid!“ Barton Clark raputas end wastikusest.

„Geatüll, lähen sinna ja sean asjad joonde. Aga enne pean ju wiima ulualla.“

Siis mõtiskles ta wiimu.

„Snimesed küsiwad sinult tingimata, kes sind haawas. Kõige mõistlikum on wist, et jeletame neile järgmist: kohtasime maanteel hulkurit, kellega rändasime koos edasi. Ta märkas, et meil oli raha kaajas ning tahtis seda öösel warastada. Kuid meie ärkasime ning takistasime teda. Wihahoos haaras ta rewolvri ja laskis. See kõlab kaunis ustamana, on ju?“

Kuid Sanderjoni ei wastanud. Ta wõpatas järsku, taarus ja wajus siis kõssi. Suure waewaga juutis Clark teda kinni hoida. Pikkamisi ajetas ta siis minestusesse langenud sõbra murule pikali.

Meeleheitliku abituse tunne waldas Barton Clarki. Mis siis, kui Maxwell Sanderjoni on nii raskesti haawatud, et ainult kiire arstiabi wõib ta päästa? Ta läheduses polnud elamut — ainustki tuld ei paistnud kuskilt. Kuid palju maad oli linnani? Tal polnud aimugi. See oli ka lõpuks ükskõik, sest ainult paari kilomeetri kaugusele jõuaks ta

tasjida meelemärtuseta sõbra, kes kaalus vähemalt jada seitsekümmend naela.

Järsku kajas läbi öise vaikuse koera ulgumine. Barton Clark kuulatas pinewal tähelepanul: tõepoolest, koer haukus üsna ligidal. Noormehel rinnas tärkas lootuse jäde.

Aus leidub koeri, mõtles ta endamisi, seal peab ka asuma inimesi. Wast leian ma maja, kuhu wõin wiia waele Maxi!

Ja ta ruttas nii kärmesti kui lubas ta raske kändam, teed mööda edasi. Weidi aja pärast filmas ta mitte kaugel teest neljakandilist kahetordset talumaja, mille aknad olid pimedad.

Waenulikult urijedes tuli koer talle lagunenud lattaia juures vastu. Clark tõrjus koera maast haaratud malakaga tagasi ja ronis aia wahelt õuele. Koer ei julgenud teda puudutada, kuid haukus seda waljemalt.

Aken teisel korral kisti lahti, nähtawale ilmus mehe pea ja wihane hääl küüsis:

„Kes seal kuradi pihta k. listab?“

„Õnnetus on juhtunud,“ hüüdis Clark. „Üks mees jai haawata. Otsin talle abi. Wajan arsti.“

„Mina pole arst,“ kostis tige wastus. „Pealegi pole linn kaugel — sinna on wawalt kaks miili maad.“

„Siis lubage vähemalt tarwitada oma telefoni,“ ütles Clark jonnakalt, solwatud mehe tooruselt.

„Mul pole telefoni!“

„Aga kuulge ometi — mul on kaugas raskesti haawatu. Teie abita on mul wõimatu teda linna wiia.“ Ja lisas siis, äkilisele mõttejähwatusele jär-gides: „Muidugi tajun ma aujasti teie waewa.“

Müüd kostis wastuseks jegaft pominat. Nähtawasti taluperemees oli pööranud oma naise poole, küürides temalt nõu. Nagu Clark lootnud, mõjus taju

paakumine. Ent jüiski festis igawiku, enne kui mees uuesti astus akna taha.

„Ma tulen alla ja lasen teid sisse,“ ütles ta pahural häälel.

Tifumalgus jähwatas pimedas, lamp süüdati põlema. Jälle festis hulka aega, enne kui mees pani enda riidesse ja wõttis lambi. Hetkeks wajus maja jälle pimedusse ning siis wiimaks ilmus walgusekuma eesukse akna kohale.

Ettevaatlikult pilutati uks, kuid Clark, kes seda filmapilku trepil oli oodanud, liikkas ukse pärani ja komberdas oma ranga koormaga üle läwe. Enam ei juutnud ta hoida sõbra rasket teha, sest ta jõud oli raugemas. Kuna ta ruumis ei filmanud jängi, aetas ta minestanu paljale põrandale.

Paljajalu, wanas närufes öösärgis ja kortsunud laiades pükstes, millel tolknesid rebenenud traksid, seisis talunik tejet ruumi, hoides kõrgel lambi. Ta oli paks laiaõlgne mees, kelle lõug polnud wist paar nädalat enam näinud habemenuga.

Warsti liipas ta ta naine lohijewates tuhwlites trepist alla, wana kõhetu naine, kelle räpaseft pleekinud hommikuleidist õhkus kõrbenud raswa haisu. Ta fitjad, kõwasti kokkusurutud huuled awaldasid ihnust ja tigidust.

„Tulehark!“ mõtles Barton Clark.

„Miks ja lastid jäärajed hulguised sisse?“ karjus ta kõledal häälel. „Kas ja ei näe, et nad on wõsawennad, kelle koht pole ausas majas? Pealegi weel jüdaöö tunnil!“

Peremees oli nähtawasti harjunud naise sõna kuulama.

„See küll, kullake, — kui ja tahad, wiskan nad kohe wälja.“

Clark, kes parajasti kummardus Sanderjoni kohale, pinewalt kuulatades kas ta veel hingab, protestis metssikult.

„Vaadake ometi ise,“ karjus ta vihaseelt. „Kas tahate tõesti jurija heita ukse taha? Peate mu sõbrale jeni andma ulualust, kuni toon süa arsti!“

„Pole juttugi! Wiska need kaabakad wälja, Sneed. Neil jantidel pole ju sentigi raha!“

Clark taipas kohe, et selle rahaahne naise inimlikule kaastundele oli asjata loota, jellepärast ta wõttis tarwitusele teise tooni.

„Teil on õigus, armas inimene,“ ütles ta. „Wälimuse järgi otjustades oleme päris pätid. Kuid me pole tawalikud hullurid, kes hädajunnil longiwad mööda maanteed. Ei, oleme oma löbu pärast teel, õigemini sõpradega sõlmitud kihlweo tõttu. Wõin teile rikkalikult tasuda kõik tüli ja waewa. Sähke — palun!“

Ta oli haaranud taskust puntra pangatähti ja ulatas selle nüüd naisele. Ammuli kui silmitses teda siidametu paar. Naise filmis süttis himur tuli.

„Wiiekümnest dollarist piisab wist alguseks,“ jatkas Barton Clark. „Sõljem annan teile veel rohkem, sest ma tahan teile korralikult tasuda kulud, mis tekitab teile mu haige sõbra siinolek.“

Proua Sneed haaras ahnelt oma kulliküünite taolistest pruunide konksus sõrmedega raha, mille talle siirutas Barton Clark. Igat üksikut rahatähte silmitses ta tähelepanelikult. Kuna senini ta kätte olid sattunud ainult määrdinud ja kortsunud paberrahad, waatles ta umbuslikult neid tuliuusi siledaid ja läikiwaid pangatähti. Alles kui ta igat üksikut oli hoidnud wastu lambivalgust ja weendunud, et weemärgid olid õigel kohal, jäi ta rahule.

„Nad wõiwad siin peatuda, Sneed,“ ütles ta. „Wähemalt nii kaua kui tuleb arst.“

Siis pöörates Clarki poole küsis ta kiunumal häälel:

„Mis tal wiga on? Kes teda haawas?“

Baari ebajõbralik keitumine sundis Clarki ette-
waatusjetele, ja sellepärast pidas ta paremaks loobuda
igajugusest seletuse andmisest.

„Rahjuks pole mul nüüd aega jutlemiseks,“ was-
tas ta ärritatult. „Kõigepealt tuleb kutsuda arst.
Telefoni teil majas ei ole?“

„Ei — jelle riistapuu jaoks pole meil raha. Aga
lähemas talus, umbes poole miili kaugusel siit, on
telefon. Kui te lähete teed mööda edasi, näete warsti
paremat kätt jeda maja,“ wastas peremees.

„Aga majarahwast pole täna kodus,“ seletas pere-
naine. „Sellepärast ei pääse te sisse. Ega teist teed
ei ole — peate ifka otsekohe linna minema.“

Seakiill,“ ütles Barton Clark. „Aga minu jõber
ei wõi ometi niikaua siin pörandal lehada! Teil
kindlasti ometi leidub mõni tühi jäng?“

Kuigi peremees ei lausunud sõna, jatkas Clark
lihtsalt.

„Andke lamp oma naise kätte ja aidake mind!“

Majas oli ainult kaks magamistuba: ühes ajus
abielupaari woodi ja teises magas poeg. Kui mehed
hakkasid Sanderjoni trepist üles tassima, ruttas naine
kärnesti ees, et wabastada tema jaoks poja aset.
Poiss, pikakasmuga seitsmeteist-aastane jõnglane,
protestis kirudes, kuid oli lõpuks siiski sunnitud joo-
jast jängist wälja ronima.

Clark ja Sneed asetasiid nüüd minestanud San-
derjoni õlgkotile. Kui perenaine nägi, et haawatu
keha järsku raputas warin ja ta käed ning jalad
kramplikult tõmblejid, karjatas ta ja kufkus sajata-
ma, et ta majja oli inimene toodud surema.

Barton Clark, pööramata tähelepantu naise halije-
misele, kästis haawatu jätta rahule.

Siis jooksis ta kärmesti trepist alla ja tormas linna poole viiwale maanteele.

Kumal, et ta ei suutnud arsti telefoni teel kohale kutsuda! Siis oleks Sanderson palju kiiremini saanud abi ja — tema oleks wõinud waheaga, enne arsti tulekut, kasutada Cummingsi laiba kõrwaletoi-metamiseks.

Lee oli äärmiselt wilets. Pikkamisi jõudis ta edasi. Ühtelugu jäid ta kingad wintskesse porisje finni ja iga samm tähendas määratut jõupingutust. Kui ta filmas teeweres järgmist talumaja, mis wälimuselt jättis palju parema mulje kui Sneed'ide koristamatu elamu, seisatas ta.

Wast on pererahwas siin ometi kodus, mõtles ta, wäsimusest hingeldades. Ehk effis proua Sneed wõi tahtis ta teda meelega jellest majast eemale hoida. Tollest nõiast wõis kõige uskuda! Aga iisegi, kui maja oleks tühi, ei teeks jee ju kurja, kui ta kasutaks telefoni?

Ta käänas teelt kõrwale, jammus kiiresti trepini ja hakkas siis mõlema ruukiga taguma uksele. Keegi ei wastanud. Ta wajutas lingi alla, raputas — üks oli lufus.

„Ja kuigi mind jellepärast jüüdistatakse sisse-murdmises,“ pomises ta, „tungin ma siiski majja“

Ta astus lähema akna juure, jurus õla wastu ruutu ja wajutas selle sisse. Klaas klirises ja fillunes — aga nüüd oli tal wõimalik käe pista läbi teffinud awause ja eest lükata aknariiki. Ühe hüpega oli ta toas.

Ta jüütas tifu ja waatas ringi. Selles ruumis ei olnud telefoni. Ta käis kõik toad läbi, alles esikus märkas ta wanamoodset seinapaaraati, mille-seid ifka weel leidub maal.

Wäikelinna des heidetakse wara magama. Kas feijaamas ongi weel kedagi? mõtles Barton Clark, kui kõlistas pifalt ja waljult.

Aga wastus jaabus nii kiiresti, et isegi fannotamatu Clark üllatus.

„Siin on juhtunud õnnetus, armas preiii.“ ütles ta ametnikule. „Tahaksin jaada arsti. Kes on teie linnas kõige parem tohter?“

„Meil on waid üks arst!“ wastas naiejhää. „Doktor Redfield. Kas ühendan teid temaga?“

„Jah, palun.“

Paar minutit hiljem kuulis ta arsti wõtawat kuuldetoru.

„Siin doktor Redfield. Mis on lahti?“

Arsti unijest ja furjast häälest wõis järeldada, et ta on hirmus wihane õise jegamiije pärast, ja ei andesta jeda ial, kui teda tühiije põhjuje pärast tülitatakse.

„Keegi maantee hulkur haawas raskesti mu jõpra. Ta on meelemärfujeta. Kuul on nähtawasti tunginud sügawale. Wiisin ta Sneedi talusse. Millal jõuaksite sinna, härra doktor?“

„Kahelkümne minuti pärast olen kohal. Sneedi talu, ütlesite? Jah, tean, kus ta ajub!“

Clark oli rõõmus, et arst ei esitanud pikemaid küsimusi ja tal ei tarwitsenud juhtunu kohta anda seletusi.

Ta oli juba majast wäljumas, kui ta järsku taipas, et oleks hädaohtlik siin ümbrujes endale joetada maenlasi. Sellepärast tõmbas ta taskuramatust lehe ja kirjutas tikkude wilkuwal walgujel pererahwale wabanduskirja, millele lisas wiis dollarit purustatud afnaklaasi eest.

Siis ruttas ta jälle tulnud teed tagasi, möödus Sneedi talust ja lähenes pool-joostes mahajäetud fiiinile.

Kuigi see asi oli pööraselt mastif — tuli jeda ometi toimetada, sest wastasel korral wõidi ju teda ja Sanderjoni fiiidistada mõrtsukatöös. Salajas fiiiski lootis ta, et rööwlite jõuf oli Cummingsi laiba oma autos kaasa wiinud.

Kuid ta pettus. Surnukeha ajus weel samas paigas, kus ta oli lebanud tema lahkudes.

Kuna Clarkil polnud taskulaternat, hakkas ta pimedas otsima kaewu. Wiimaks awastas ta selle fiiini taga madalas wõsastikus. Kaewurakmete ümber olid põimunud wäätkaswud ja äärtele kaswanud rohi. Pea üliinimlikku jõupingutust nõudis Clarkilt sammeldanud kaane lahtikangutamine ja eest liikamine.

Lõõtsutades wäsimusest jookkis ta furnu juure tagasi, kahmas ta kaenlasse ja wiis kaewule. Sulpsatades kadus laip wette.

Sette seisid Barton Clark liikumatult paigal — kohkunud pilgul wahtides alla tumedasje fiiigawusesse. Kuid siis toibus ta jälle, õigemini sundis end wabanema painawast tardumusest, ja liikkas pooleldi mädanenud kaane endisele kohale tagasi.

Juba paistfid Sneedi maja tuled, kui Barton Clark järsku wõpatas ja ehmatusest peatus fejet teed. Talle meenus äkki, et ta oli teinud hirmia, parandamata wea.

„Teemandid“ oigas ta, surudes rusikatega meelekohti. „Kaewane ija! — teemandid unustasid ma Max'i tasku! Kui arst nad leiab enne kui jõuan kohale, on otjas kõik! Milline eesjel ma olin!“

Rahkümnekolmas peatükk.

Ragu hullumeelne jõostis Barton Clark nüüd maja poole. lootes jiiiski veel õigeks ajaks pärale jõuda.

Kuidas võis ta ometi unustada nii tähtja asja? See oli kohutav hooletus, mis wiis nad mõlemad hukatusesse. Maxwell Sanderjon, kes kõige kriitilisemal hetkel ei kaotanud külmaverd ega otjustusvõimet, poleks iialgi teinud jäärast juurt wiga!

Olgu kohalik politsei kui kohtlane tahes, naeruwäärne oleks olnud uskuda, et kahte närust hulkuri poleks kahtlustatud nende teemantide wargues wõi koguni rööwimises. „Kust te saite need kalliskivid?“ küjitate temalt tingimata. Ja mis ta wastab? Leida seletust, mis enam-wähem ujutawana näiks, oli päris wõimatu. Barton Clark oli weendunud, et isegi Maxwell Sanderjon, kes ometi erines kõigist teistest inimestest oma haruldase leidlikkusega, poleks praegusel korral juutnud püüniisest wälja rabeleda.

Pool tundi oli möödunud kõnelusest arstiga. Wähemalt kümme minutit kulub enne, kui ta jõuab Sneedi tallu — tõesti hulluks wõis minna meeleteistest!

Juba kaugelt paistis maja ees seiswa auto tuled. Arst oli saabunud. Parajasti sel hetkel, kui Barton Clark astus trepile, kuulis ta kuiskil lähedal ukse kääksumist. Wististi käis keegi tallis, sest minut hiljem kostis hobuse kapjade plaginat. Siis paistis maanteelt kiiresti eemalduwa rattaniku tume fogu.

Kes see oli? Doktor Redfield wististi alles talitas toas, järelikult tema see ei olnud. Aga

mispäraſt ſihutas taluperemees nii hiltſel öö
tunnil linna?

Waſtuſt oli ferge aimata, ent Barton Clark
oma juures ärritufes otſis peremehe ſõidule kõige
kummalisemaid ſeletuſi. Waſt pööras arſt poliſſei
poole ainult ſellepäraſt, et tahtis kiireſti ſelgitada
haawamiſe lugu. Wõi — külmajudinad wurafid
Clarki ſelga pidi alla — oli Sanderson juba ſurnud
ja käſjalg ſaadeti ſurnuwanſkrit tooma. Ebaufklif
naine ju ei tahtnud haawatutſi pidada oma majas,
weel vähem foolnut.

Barton Clarki eſimeſeks mõtteks oli: kobe tor-
mata majja. Ent ſiis ta ſundis end rahule, awas
taſahilju ukſe ja astus ſikivarbul tuppa. Sgal
juhul oli parem enne tutvuda oluforraga, kui ette-
walmiſtamatult ilmuda tegewuſwäljale.

Kaminaſimſil ſeiſew ſuitsuſt tahmunud klaaſiga
lamp walguſtas hämaralt juurt ruumi. Teiſelt
forralt kuulduſ perenaiſe kiunumat häält. Barton
Clark teritas kõrwu.

„Mina nõuan aga, et ta wiibimata wiidakſ
majaſt wälja,“ kriiſſas naine waljuſti.

„Ma juba ſeletaſin teile, proua Sneed, et haa-
watu tingimata peab kaheks-kolmeks päewaſ jääma
ſiia. Siis on ta niiwõrd paranenud, et haiglaſſe
toimetamine ei teſita enam hädaõhtu. Praegu teda
liigutada — tähendaſ mõrtsukatööd!“

„Tea, kel jäärakeſt hulguſeſt ka kahju on!“ ſiſiſes
naine wihaſelt. „Aga kuſ peab ſiis minu poeg
magama? Kaſ annate talle uue moodi?“

„Kui teie pojalt ei kõlba laſas heintel magada,
ſiis wõib ta ju paariks päewaſ kolida naabrite
juure! Põetajale, keſ warſti ſaabub, tooge tuppa
üületäis heinu, tema lepiſ wäheſega. Midagi pole
parata, proua Sneed, ärge aſjatult waielge. Sai-

get meeßt ei tohi siit enne liigutada, kui olen annud selleks käsu," lõpetas arst rahulikult, aga kindlalt.

"Lore! Ja kes maksab arve? Kas loodate, et ma võdrastele inimestele ilma rahata annan korterit ja sööki? Noormees, kes haavatu jüa tõdi, ei näita enam oma nägu! Uskuge, härra doktor, tema ei tule tagasi! On ju võimalik, et ta ise koguni haavaski jeda meest!"

"Kõik on võimalik," pomises arst. "Muide, raha pärast ärge muretsege. Äärmisel korral tajun ise kõik kulud. Aga nüüd tulge alla. Tahyan tingimata weidike suitsetada."

Clark hingas fergendatult. Asjad olid lahenenud paremini, kui ta julges loota. May elas weel, ta termenemine oli ainult ajaküsimus ja ratjanik, kes fihutas linna poole, läks ainult futsuma põetajat!"

Järelilikult pole teemante weel leitud! mõtles ta endamisi. Igatahes katjun karbifeje fiiremas korras oma tasku põetada.

Kuid enne kui ta jõudis trepißt üles lipata, kõstsid ülemistelt astmetelt juba arsti rasked sammud, ja Barton Clark jäi alla ootama.

Doktor Redfield oli laiaõlgne, oma wanufe kõhta haruldaselt tugew ja terve näiw, kuuekümmne aastane härra. Kirglike suitsetaja andumusega toppis ta käies tubakat piipu ja mõttis siis taskust tifutoofi. Trepijala juures seisatas ta, jüütas piibu ja märkas Clarki alles siis, kui juba mõnuledes laskis juußt esimesi suitsepilwi.

"Mina olen jee, kes telefoonis teile, härra doktor," ütles Barton Clark. "Ekspisin pimedas õigelt teelt. Olen teile väga tänulik, et tulite nii kiiresti."

"See oli ju mu kohus. Wõin teile rõõmustawal kombel teatada, et haige — nähtawasti teie sõber — warsti termeneb, kui mingijuguseid uusi häireid ei

teki. Tal näib olewat haruldaset tugew organism. Kas wigastas ta kopju, kuid õnneks kuul polnud tunginud sügawale ja ma sain ta kerge waewaga kätte. Kuidas see juhtus?"

Sellest küsimusest ei kõlanud kahtlust ega umbusk, waid asi näis arsti huwitawat ainult puhtinimlikust seisukohast. Ta ei teadnud, millisesse seltsskonnaklassi paigutada oma uusi tuttawaid. Et nad polnud tawalikud hulkurid, seda oli ta märganud kohe.

"Keegi hulkur haawas teda. Sieti peaksin küll üttelema, et keegi teine hulkur, aga..."

"Seda ma juba arwasin, et te pole „pejuehtjad!“ promises arst, rahulikult imedes piipu.

"Me tahtsime tundmatu „maantee riiütliga“ koos weeta öö lageda taewa all," jatkas Barton Clark, „et põhjalikult tundma õppida hulkurite elu. Arwatawasti märkas tema kohe, et me pole „pejuehtjad“, nagu te tabawalt tähendasite, ja jellepärast tekkis tal arwamine, et meil on kaasas raha. Ta ei effinud muidugi! Kui laskus pimedus, tungis ta meile kallale ja wõitluses sai mu sõber haawata."

"Midagi jelletaolijt ma oletasin," arwas doktor Redfield ja waikis. Wiivu pärast küsis ta: „Kuidas on haige nimi?"

"Anderson," wastas Barton Clark kõhklemata, sest Sanderjonil oli harjumuseks wõõras kohas end ikka esitleda selle nimega.

"Noh — lähen parem trepile suitsetama," katkestas arst ootamatult kõneluse. „Mind sõimatakse alati, et pahwin nii koledat tubakat. Naine, näiteks, ei salli kunagi, et suitsetan tema toas."

"Silmapiik weel, härra doktor! Kas tohin üles minna oma sõbra juure?"

„Ei. Teda ei tohi segada. Duna teda maewasid walud, andsin talle väga kanget rohtu. Ta magab praegu. Mingil tingimisel ei tohi teda äratada.“

Wiimase lause ütles doktor jellisel toonil, mis igajuguse waidluse tegi wõimatuks. Ta astus ühtlasi Barton Clarkile üsna ligidale ja puudutas, nähtawasti üsna juhulikult, ta kuuetasfut, milles oli Sanderjoni rewolwer.

Nii ojawasti jooritas ta jelle liigutuse, et Barton Clarkil ei tekkinud vähematti kahlust wanahärra heatahtluses.

„Palju tänu, härra doktor,“ ütles ta rahulikult. „Dma sõbrale ei tahaks ma miski hinna eest kahju teha. Olen ka pöörajelt wäsinud ja pean tšipakese puhkama.“

Ta ta lastus raskelt kõige lähemale toolile.

„Kas ei peaks kutsuma halastajaõe?“ küsis ta weel. „Ega ta wiist liig suurt taju ei nõua?“

Ta tahtis awaldada muljet, nagu teeks talle rahatuujimus muret. Ta kartis nimelt, et wastasel forral arstis tärkaks umbuif.

„Selle eest on juba hoolitsetud,“ wastas doktor Redfield. „Põetaja on juba teel — saatsin talle natuke aja eest käskjala järele.“

„Palju tänu, härra doktor! Olete tõesti väga lahke.“

Clark fulges filmad, nagu wallatud wäsimusest. Rehaliiselt oli ta tõesti pöörajelt roidunud, kuid ta mõte töötas erafordjel jelgujel. Palawikulisel innul ootas ta wõimaluif trepiif üles jooksmiseks ja kardedawa paki peitmiseks.

Ent õnnetuseks oli doktor Redfield, kes seisus nüüd wäljas trepil, ukse jätnud lahti, nii et ta wabalt nägi tuppä. Ka Barton Clark piilus teda juletud laugude alt, kuid kordagi ei tulnud tal mõtet, et arst teda walmas.

Pikkamisi menis aeg — tundidena näisid minutid. Waikides suitsetas doktor Redfield, koputas wähele piibukolu tühjalt, täitis ta uuesti ja jüitas siis jälle.

Wiimaks ometi kostis lähenewa auto müra. Mootor töötas termel jõul, sest polnud kerge wintskeg poris edasi liikuda. Nähtawasti oli see tugew masin, kuna nõrk ammu juba oleks jäänud mudasse finni.

„Sealt tuleb wiist põetaja,“ ütles Clark kuulatahes.

„Lähen talle wastu,“ ütles arst ja ruttas tee poole.

Barton Clark wiimatas weel hetke, tõusis siis, astus läwele ja waatas pimedusesse. Gemalt paistis arsti tume fogu.

Nüüd pean riskima, mõtles Barton Clark, keeras kannalt ringi ja tormas, kolm astet korraga wõttes, trepist üles. Berenaine nähtawasti oli läinud oma tuppa. Ka üks Sandersoni tuppa oli suletud.

Ettewaatlikult awas Barton Clark selle ja astus sisse. Üsna pisikeleks keeratud lambike walgustas ähmajelt koristamata ruumi. Papatükk oli seatud wastu lambikuplit nii, et Sandersoni pea oli päris pimedas. Nähtawasti täheti kaitsta ta filmi liig ereda walguise wastu.

Braegusel hetkel igatahes olid ta filmad suletud. Barton Clark wõpatas, kui nägi oma sõbra tuhkhalli nägu, ta walulijelt kokkusurutud huuli ja libedaid jooni suunurgas. Waip, mis oli tõmmatud kaelani, tõusis ja langes maewalt märgatawalt. Saige korises taja.

Barton Clark waatas ringi. Rappi ei olnud toas, kuid jängi wastas olewal seinal asetjes riidewarn, mille küljes rippus ka Sandersoni ülikond. Wärisewail sõrmil kobas Clark kõik taskud läbi — teemantide pakke oli kadunud!

„Kindlasti tegi jeda arsti!“ hingeldas Barton Clark. „Sellepärast ei lubanud ta mind üles tulla! Muidugi ei kutsunud ta jüia halastajaõde, maid politseji!“

„Mis nüüd teha?“

Ta astus avatud akna alla ja vaatas välja. Kiiresti lähenes auto, pööras teelt kõrvale ja jäi siis arsti masina taha seisma. Selgihetitjate valguses ilmus nähtavale arsti laiaõlgne tüse kogu.

„Sallo — kas jee olete teie, doktor?“ küsis torisew hää. l.

Clark eemaldus aknast, et väljasolijad teda ei märkaks. Dõwailuses kostsid selgesti all kõneldud sõnad üles. Arst jutustas komisjarile teemantide leiust.

„Uga olge ettemaatlik, komisjar, — terwel mehel on taskus revolwer!“

Wastujeks hoiatusete pomises politseiniik midagi arusaamatut, kuid küsis siis wiivu pärast waljemini:

„Sah — kas peate neid kiwe siis ehtsaiks, doktor? Siis nad oleksid ju wäärt peaaegu —“

Sälle ei kuulnud Barton Clark lause lõppu, ja muti ei saanud ta aru ka jellest, mida rääkis naisehää, kes nüüd segas end kõnelusesse. Nähtawasti oli politseiniikuga tõepoolest kaasa tulnud halastajaõde.

Sgatahes taipas nüüd Barton Clark, et ta pidi kiiremas korras põgenema! Kui ta enne politseiniiku tuppa tulemist jõuab trepist alla jooksta, siis pääseb ta kõõgiukse kaudu tagumisele õuele ja sealt otsekohe metja tihnikusse.

Ta hiilis kummardudes sängi juure ja julges end alles seal sirgu ajada, sest siit ei wõinud ta wari paista alla. Sanderjon magas.

Ent niipea kui Barton Clarki käsi puudutas ta juukseid, awas ta filmad. Mõrk naeratuse wine tõendas, et ta tundis sõbra ära.

„Msi näib olewat halvem, kui ma oletasin,“ jofistas ta waewalt kuuldawalt.

Clark kummardus tema kohale.

„Halwem, kui juudad aimata, May! Oleme kadunud. Mina, eesjel, unustasin teemandid sinu tasku ja arst leidis need.“

„See on igatahes hull, Bart,“ wastas Sanderjon. Ent etteheite wiibetki ei kostnud ta häälest. Ta oli harjunud alistuma saatusele ja ei protestinud iialgi paratamatuje wastu.

„Praegu saabus komisjar!“

Sanderjon waatas hetke tõijisel ilmel sõbra näkku ja ütles siis:

„Sa pead põgenema, Bart — kärmesti! — wõi on juba hilja?“

„See on küll alatu minuist jätta sind hätta, — aga teist pääseteed ei ole.“

„Muidugi mitte. Oles ju mõttetu meil mõlemal minna wangi. Niikaua, kui üks meist wiibib wabaduses, pole weel kõik kadunud. Aga mine nüüd, Bart!“

Bisarad läikisid Barton Clarki filmis, kui ta tungewasti jurus sõbra kätt. See oli jumalagajätt kauaks, kauaks ajaks. Wõibolla üldse wiimne kohtamine. Ta kõri kibeles — sõnagi ei suutnud ta lausuda. Aga wainne käepigistus wõib weel paremini awaldada tundeid, kui sõnad, eriti kui wahetawad seda faks truud sõpra.

Kui Clark nüüd jõudis trepi ülemisele astmele, ofutus, et ta oli wiimitanud liiga kaua: parajasti astus keegi wälisuksest tuppa.

Komisjar polnud nähtawasti mees, kes sellisel puhul oles lubanud arstil ees minna. Laskewalmisremolwer käes ofis ta pilk meest, keda ta tahtis wangi tada. Weel ei näinud ta Bartoni, kes seisis piimedas. Kuid see teadis, et tal põgenemistee oli su-

letud, kuna kuulis komisjari avaldawat üllatust, et toas ei leiduvat kedagi.

Rähku pööras Barton Clark ringi ja ruttas Sanderjoni tuppa tagasi. Paari pika sammuga oli ta akna juures.

„Mad on juba fiin, Max,“ jostistas ta. „Mul pole teist pääseteed.“

Ja ta kargas aknalauale.

„Snn kaaja!“ hüüdis Maxwell Sanderjon nõrgal häälel.

Clark wiipas weel korra käega, mõttis siis hoogu ja hüppas alla. Teise korra aken ei ajanud väga kõrgel — waewalt kahetja jalga maast, — kuid Clark kukkus kuivanud fibuwitsapöösasse. Oksad raskusid ja pragisesid. Sõwaukses kuulus jeda kaugele ja paar minutit hiljem ilmus välisuksele komisjar.

„Seiske! Wuidu ma lasen!“ karjus politseiniik, rewolwri kõrgele tõstes.

Barton Clark jooksis parajasti kejet lagedat wälja.

Waistulise liigutusega libises ta käsi tasku ja sõrmed klammerdusid rewolwri pära ümber. Kuid karmesti tõmbas ta käe jälle taskust.

Kui ma lasen, mõtles ta, halwendan ainult waeje Maxi seisukorda. Tal on muresid aga niikuinii juba palju!

Umber kahetümne meetri kaugusel tema ees kerkisid mõned juured puud. Ringutades wiimast jõunatusest, tormas ta nende poole, lootes oksste alt leida warju, sest tuul ajas pilwed laiali ja fiin-seal wendasid juba tähed taewas.

Komisjar lastis mitu pauku. Clark kuulis kuule oma pea kohal wuhisewat ja siis lastudes tungiwat puutüwedesse. Kuid juba oli ta jõudnud warju.

Seeford oli ta jälle päästetud!

Ta tormas edasi. Pääsemise võidurõõmu asendas varsti jünge meeleolu. Ta näis endale argpüüfina, wäejookfikuna, kes ainult hoolitses oma heaolu eest, sõbra jättes hätta.

Kord langes tema lõksu, kuid siis Sanderson oli wabaduses. Talle tuli meelde, millise osawa wõttega sõber oli ta siis aidanud põgeneda.

„Bean ta tingimata päästma!“ lausus ta waljusti. „Ja kuigi ma ije hukkufsin!“

Kahetümneneljas peatükk.

Runa linnakeses ei olnud wangla haigemaja, jäeti Sanderson kuueks päewaks Sneedi talu halastajaõe hoole alla, ja saadeti alles siis Sommerjeti wangimajja.

Esimesel kahetümneneljal tunnil oli haawatu seisuford olnud väga kriitiline, sest haawas tekkinud mäda põhjustas kõrge palaviku. Ent Sandersoni tugev loomus jai haiguselt varsti wõitu, ja doktor Redfield jälgis üllatuslega ta kiiret toibumist.

Romissjarile, kohusetruule ja sugugi mitte rumalale mehele, kelle nimi oli Morcross, tegi wahialune aga suurt muret. Ta pidas teda kardetawamaks ja tähtsamaks kõigist kurjategijalist, kellega ta oli kokku puutunud oma kahetsa aastat kestnud politseiteenistuse ajal. Criti kartis ta, et wangistatu põgenema pääsenud sõber ühel ilusal päewal oma sellidega fihutab autodel kohale, piirab Sneedi talu ümber ja wäewõimuga wabastab haawatu. Sellepärast jaatis ta oma julgema kordoniku sinna walwama, andes talle kaasa, peale kahe revolwri, ka püssi.

Doktor Redfield oli tungimalt soowitanud ülekuulamist alata wast siis, kui haawatu on juba wiidud linna. Morcross polnud sellise ajawiitmisega küll rahul, alistus aga fiiski porisedes. Waheajal aga kir-

jutas ta kõigile naabruskonna politseiülematele, lootuses kuulda neilt midagi lähemat jalapärast haawatatu ja ta teemantide kohta, mis kohaliku kuldsepa hindamise järgi, maksid vähemalt üheksakümme tuhat dollarit.

Morcrofs arvas, et jäärast tähtsast kalliskivide wargusest oli tingimata teatatud politseiwõimudele. Ent tema suurimaks pettumuseks ei teadnud sellest keegi midagi.

Romishar Morcrofs polnud mees, kes kergelt loobus oma kawatjustest. Sellepärast surus ta oma tubakast pruunistunud hambad risti ja wandus pühalt, et kergitab kummaliselt jaladuselt kätte!

Sanderjon, weel ikka tahwatu ja nõrk, wiidi finnisse autos Sneedi talust Sommerjeti wanglasje. Kõidetud kättega wangi walwasid kaks hambuni relwastatud politseiniku, kellest üks istus tema kõrwal, ja teine seljataga.

Sommerjeti wangla oli uus moodne ehitus, alles hiljuti püstitatud kahe aasta eest mahapõlenud wana arestimaja asemele. Päris kindlusena tundus mitmekordne hoone, mille kitsad tressitatud kongiaknad algasid wast teifelt korralt, kuna allpool haigutas file müür.

Sanderjoni tuju langes kohe, kui ta filmas jeda wõimast ehitist. Ta oli lootnud leida eest tawaliku wäikelinna wangla, millest põgenemine temataolisele mehele ei tekitanud ilalgi raskest. Ent siit oli wõimatu wälja pääseda. Wast ainult Barton Clarki abiga, kui tema aga õigest ajast saabub kohale. . .

Wiimastel päewadel Sneedi talus, kui ta mõistus jälle töötas selgelt ja kainelt, oli ta jageli, lebedes kitsas ebamugawas jängis ja filmitsedes tahmast lage, mõtisklenud oma wõimatu olukorra üle. Oli kõige hullem see, et ta ei suutnud leiutada mingit

usutawat seletust teemantide päritolu kohta, sest ametivõimud nõudsid täpseid andmeid.

Wahjalune ei saanud oma kongis viibida rohkem kui weerand tundi, kui ta juba kutsuti komisjari büroosse ülekuulamisele.

Morcross wabastas ise Sanderjoni käed ahelaist, saatis mõlemad walwurid ukse taha, ja palus teda siis istet wõtta mugawas kiigetoolis, milles ta talikult pidas oma lõunauinakut. Siis istus ta wahjaluse wastu.

„Nii!“ ütles ta naerunäol. „Nüüd ajame siis oma jutud maha!“

Maxwell Sanderjon, temale omaise kiilmawereksjusega, waatles komisjari hetke waitides.

„Olen teie käjutuses, mu härra!“ wastas ta wiisakalt ja nii ükskõiksest, et komisjar hoobilt kaotas oma rahu. Ta läks näost tulipunaseks ja lõikas endale närwilike sõrmedega tiiki närimistubakat.

„Käite olemat väga ijeteadem! Kas loodate sellega pääseda kimbatusest? Kardan väga, et peate warsti wõtma tarwitusele hoopis alandlikuma tooni!“

Sanderjon toetas pea wastu õõtsuwat toolituge, surus oma sihwaakate sõrmede otjad wastamisi ja ootas kannatlikult küsimuste rahe algust.

„Teid haawati teemantide wargusel, härra Anderson, wõi kuidas te nimi on, — jelles ei kahtle ma põrmugi!“

„Eksite, härra komisjar! Teemantidel pole lastmisega mingit ühendust.“

„Nii? Noh, siis jutustage mulle, kes teid haawas ja mispärast. Palun, hakake peale!“

„See o. asjatu. Jah — tõepoolest. Kui ma räägiksin teile tõtt, ei usuks te kindlasti ainustki sõna.“

„Imelik — tehke siiski proowi! Kust saite need teemandid?“

„Kui ma teile ütlesin, et oistin nad puhta raha eest. . .“

„Kas peate mind idioodiks?“ katkestas teda komisjar ägedalt.

„Ma ei lubaks endale kunagi teie waimliji wõimeid hakata armustama.“

Norcross hingeldas.

„Slus --- räägime mõistlikku juttu! ütlege mulle nüüd, millal, misjugujeft ärišt wõi milliselt eraiškult te oistite need kalliskimid?“

„Kui ma teile nüüd wastaksin, et leidsin jelle pafiše umbrohu jeest raudteekraawist, — mis siis?“

Kuna see oli tõesti õigus, mõjus Sandersoni pilkaw naeratus nii ehtiana, et waene komisjar tundis higi tekkimat otsmikule. Tšegi ta kaelamusklid paisusid.

„Kas armate, et kutsusin teid siia nalja tegema?“ Täratas ta wihajelt. „Soiatan teid wiimast korda: jätke rumalused ja wastake korralikult! Kõigepealt: kuidas te nimi on ja mis ametit te peate?“

„Nagu ma juba tähendasin, on jäärased küsimused täiesti otstarbetud. Teie tahate tingimata kuulda, et ma warastades teemante jain haawata, etš ole? Kuid mul pole vähematki huwi enda peale walelada. Pealegi, mis alust on teil oletamiseks, et need teemandid on warastatud?“

„Tšauiks teab, et hulkurid ei fanna harilikult lah-tijelt põuetaskus teemante sajatuhande dollari wäär-tuses! Teie kaaslane põgenes. Mispärašt? Kas see pole tüllaldane tõendus, et ta kartis politšeid?“

„Olen nõus, härra komisjar, et kõik need asja-olud mõiwad tekitada kahtlust, ent tõendused pole nad kaugelstki mitte. Nagu te teate, on mul meie põhi-seaduse alusel õigus keelduda wastamašt esitatud küsi-mustele. Kuid ma palun ühtlasi mulle jeletada, mil-

les mind süüdistatakse ja millise seaduse põhjal mind siin kinni peetakse?"

„Teemandid siin annavad mulle õiguse teie vangistamiseks!“ karjus Norcross maruvihaselt. „Minu kohus on teid nii kaua kinni pidada, kuni selle pakitse õige omanik on leitud!“

„Sellisel juhul,“ vastas Sanderson pilkaval muigega, mis komisjari viha aina suurendas, „teete oma maksimaksjatele kaaskodanikele asjatult kulusid. „Ütle teile avameelselt ja ausalt, et neid teemante ei tule nõudma ainuski elus olemus.“

„Ah nii — tähendab õige omanik on surunud? Võib olla tapsite ta ise?“

„Rahjuks ei saa ma teid takistada selliste solvamate väidete avaldamises,“ vastas Sanderson õlgu kehitates.

Norcross märkas pikkamisi, et tal oli võimata hirmutada oma wangi. See mees ei kartnud teda põrmugil. Kas see lõendas tema süütust? Või olid tal ainult haruldaselt head närwid?

Sgal juhul ei loobunud komisjar veel ülekuulamisest. Ta uskus kindlasti, et wahialune pikapeale wähib ja kogemata siiski ütleb mõne sõna, millest mõiks kinni haarata.

Päris küsimuste rahe jadas nüüd Maxwell Sandersonile, kuid ta ei wastanud ainsalegi, wõi õigeministri õrritas oma sapiste märkustega politseiniku veel suuremale wihale. Kui Norcross lõpuks weendus, et wahialuse iiskõikset irooniat oli wõimatu murda. otjustas ta ülekuulamise seeford katkestada.

Wibutades rujukalt Sandersoni nina all, karjus ta meeletus wihahoos:

„Kui teie poleks haige ja wilets, ma kolgiks teid läbi. Aga, oodake — küll ma teid veel panen rääkima!“

„Kardan, et raiskate asjata oma jõudu, härra komisjar,“ vastas Maxwell Sanderjon jahedalt, „mujal mõiksite jeda ehk paremini kasutada.“

Norcross tõusis püsti ja awas raudukse, mille tagant algaw trepp wiis ülemisele korrale, kus ajusid wangide kongsid.

„Edasi!“ kätatas ta toorelt. „Laskjutan end täna ainult jellepärast, et mul on piinlik puudutada haawatut meest. Kuid kaua ma enam ei kannata, — pidage jeda meeles! Mida kiiremini te wõtate mõistujete pähe, jeda parem!“

Sanderjoni jõud oli raugemas. Pikkamisi ajas ta enda jalule ja järgnes siis, hingeldades ja taarudes, komisjarile trepist üles.

„Siin on teil aega aru pähe wõtmiseks,“ ütles Norcross ja tõukas Sanderjoni kongi. Terasuks langes müriinal luffu. Sette kostsid weel politseiniku eemaldumad sammud ja siis walitses waihus.

„Nii. Istun siis nüüd trellide taga,“ pomises Maxwell Sanderjon endamisi. „Dieti oleksin juba ammu pidanud siia sattuma. . . Aga seekord siiski polnud ma teeninud karistust! Sactuse tujud on imeelikud. Ent olgu! Tuleb neelata ka jeda kibedat rohku ja — kannatada!“

Kuid jeda oli kergem öelda, kui teostada. Sanderjoni tuju langes. Kuigi ta warem jageli oli arwestanud wanglasje sattumise wõimalusega, ei kujutlenud ta jeda siiski nii õudjena.

Kui raske oli siin kitsas ruumis hingata! Kui külmad olid müürid. . . Ja siis see wastikult lehtaw waip seal naril! Jumal ise teab, misjugune lurjus jelle all wiimati magas. Sanderjoni waldas pöörane wastikustunne, kuigi kong oli wõrdlemisi puhas ja korralik.

Kas alaline närwide pingeline ja hädaohuga mängimise meetlus oli wäärt jeda hinda, mida ta nüüd pidi

maksma? Muidugi mitte — otjustas ta, kuigi teadis hästi, et ta wabaduses tingimata oleks jatkanud endist elu. Ei, kahju tal polnud! Tšegi meeletu mõitluse raudteeröömlitega oleks ta veel teist kordagi mõtnud ette.

Sanderson juunis oma mõtteid jälle olemisele. Teemantide kohta ei tohtinud ta mingil tingimisel anda lähemaid teateid. Nende saamiseloost pidi ta waikima.

Kuid Ameerika seadused ei lubanud inimest palja sahtluse pärast hoida kinni. Seluurimismanglas mõis pidada ainult seda, kelle vastu oli esitada süüdistusi. Ent kes tõendab, et teemandid olid warastatud?

Enne tema kätte sattumist olid need kalliskivid kuulunud kellegile Kanada margusewastuwõtjale. Kuid too oli wahepeal surnud. Muidugi olid teemandid warastatud, aga mitte ühendriikidest. Pariisi politsei ei teadnud aimatagi, et sealt rööwitud kivid olid wiidud ookeani taha. Pealegi oli margus toimunud juba paar aastat tagasi.

Ka Sanderson ise ei teadnud, et teemandid olid wõetud surnud naise kaelast, ja et nad siiani omakisele olid toonud ainult õnnetust. Kui ta oleks tundnud selle järema kee ajalugu, poleks ta seda iialgi puudutanud.

Ent praegusel filmapilgul humitas teda ainult kitsas, kõrge aken, mille ees seisid tugewad tressid. See terasjaega oleks üsna kerge olnud neid läbi saagida.

Noh, lootusetu mu seisukord just ei ole, mõtles Sanderson. Kui mind süüdistuse puudusel wahi alt ei wabastata, siis päästab mu Barton Clark.

Ta oli meendunud, et sõber teda hätta ei jäta ja kõik rattad käima paneb, et teda jälle wabadusesse

aidata. Hetkegi ei kahelnud ta Barton Clarki truuduses, uskudes, et too juba praegusel minutilgi wiibib Sommerjetiis ja ainult ootab wõimalust, et temaga astuda ühendusesse.

Uga kuidas jeda teha? Maxwell Sanderjon mõtiskles. Jah — Barton Clarki ülesanne polnud juugi lihtne. Men oli wastu õue, mida eraldas uulitjast kõrge müür. See oli juurimatš takistuseks, kuna wahtide nägemata oli jellest wõimatu üle ronida. Ja müüri tagant siia kõrgele kirja üles wijata oli wõimatu, samuti nagu pika ridwa külge kinnitatud pakkigi.

Maxwell Sanderjon wigas.

„Siit ma wiist enam küll ei pääse,“ jostistas ta nukralt, sest ta taipas, et Barton Clarkil ei jatkunud jõudu kõikide tõkete ületamiseks. Mis puutus lootusesse, et teda jüüdistuse puudusel lastakse wadaks, siis ei uskunud ta isegi, et selline õnn talle langeb osaks.

Rahetümne wiies peatükk.

Komisjar Norcrossi parimaid sõpru oli Arthur Kemp, kes ise pidas end wäga tähtsaks meheks, ja alati hädaldas, et temataoline andekas ja filmpaistew inimene peab wirelema naeruwäärse Sommerjeti linnakeses. Ta oli kohaliku nädallehe „Lipu“ wäljaandja ning omanik, kes oma häälekandja weergudel jutustas peamiselt Sommerjeti „kõrge-ma seisuse“ elust ja toimingutest, taotledes jagada kiitust igale tuntuimale tegelasele, kuid jalwates kurjalt isikuid, kes temale ei osutunud küllaldasel määral lugupidamist.

Arthur Kemp polnud mitte alati tühjadedest juttudest tunnud huwi ega tegutsenud peatoimetajana.

ladujana ja trükkijana, nagu praegu, jest „Vipu“ väike lewif ei lubanud tal palgata ainustki abilist peale jooksupoisi, kes lehed linnas kandis laiali. Waremail aegadel oli ta Philadelphias töötanud reporterina, kirjeldanud juuri tulikahjusid, politseijaoskondadest hankinud andmeid ja pikalt-laialt jutustanud tapmistest ja röövimistest. Selliste elamuste järgi tundus talle loomulikult elu Sommerjetis kitsana ja igawana. Kuid ainult sõprade ringis kõneles ta sellest, kuna muidu armastas seletada:

„Suured ajalehed on nagu sidrunipressid, sinust pigistatakse wälja wiinne mahlatilgate ja wifatakse siis armutult nurka... Pealegi meeldib mulle rahulik elu wäikelinnas rohkem kui juurlinna igawene askeldus!“

Süingel ilmel wäljus komisjar Norcroys wanglahoonest ja sammus linnakese peatänawat mööda alla. Ta oli üpris pahas tujus, jest nii jultunult polnud teda ükski wahialune kohelnud seni, kui see häbemata teemantide waras Anderson! Mõlgutades kättemaksu mõtteid, astus komisjar „Vipu“ toimetusse.

Täna trükiti lehte, nagu ilmnes kõrwalruumist kostwast müraft. Norcroys liiftas ufse pärani ja nägi nüüd oma sõpra tõsisel asjatundlikul näol askeldamas wanamoodsja trükimasina kallal. Kuna tublil politseinikul polnud vähematki aimu trükitehnikast, waatles ta imetewal pilgul Arthur Kempfi kärmeid ja osawaid liigutusi.

„Weel kakskümmend wiis tükki!“ hüüdis Kemp talle. „Siis olen walmis. Waata tänase lehe esifülge — sealt wõid ja lugeda, milline tähtis härra ja oled! Sel nädalal ei tohi ma kurta — niiugust kõmu kuuleb harwa!“

Tal oli õigus, jest tavalikult täitis ta oma „Lipu“ ainult igapäevase tühja-tühjaga.

Komisjar mõttis trükkimustast veel niiske lehe ja libistas pilgu üle kolmeweerulise artikli, milles ladusalt ja tema juuri teeneid rõhutades, jutustati salapärase maanteehulkuri wangistamisest. Arthur Kemp oli isegi Norcrossi pildi paigutanud hiiglasjuure pealkirja alla. Rahjaks oli see päevapilt wana, pärit veel neilt päewilt, kui komisjar wast algas oma awalikku tegevust, ent see polnud ju tähtis. Igauks märkas esimesel pilgul kohe jarnadust.

Wiimaks ometi waihus masina kõrwulufustaw mürin ja Kemp ronis platwormilt alla. Ta hõõrus käeseljaga ninaotja.

„Tont teab,“ porises ta naerdes, „miks mu nina just siis hakkab sügelema, kui mu käpad on mustemad kui pörjal! Kumal harjumus! — Aga mis ja arwad minu artiklist?“

„Suurepärane. Wäga ladusalt kirjutatud.“

„Mugul kawatsejin küll trükkimisega oodata jeni, kuni teada on ka ülekuulamise tulemused, kuid siis ei oleks leht homseks jaanud walmis. Sa pole rahwale niipalju uudist forraga wajagi! Eks nad tulewal nädalal loe! Aga wõta ometi istet ja jutusta nüüd, mis wahpeal juhtunud?“

Kemp laskus tugitooli ja hakkas siis laualt paberite wahelt otjima piipu. Kui ta wiimaks leidis selle, kulus veel hulf aega enne kui ta laekast kolude seast tõmbas wälja tubakatoti.

„Noh, hakka peale!“ ütles ta, mõnuledes imedes piipu, pea toetanud tooliseljale ja jalad asetanud lauaplaadile.

Komisjar Norcrossi rawutas mõtlikult pead

„Rahjuks, pole mul midagi jutustada. See Anderson, kindlasti on ta õige nimi teistjalgune, on kogenenud kurjategija — külmavereline ja karval! Ei saa temalt ainustki mõistlikku vastust. Veel rohkem — tal piirab häbematuft nalja tegemiseks!”

„Wõi nii? Aga mida ta seletab teemantide kohta?”

„See ongi kõige hullem, et ta seletustesje üldse ei lasku! Ta waikib ainult ja naeratab. Mõttele, ometi, Arthur, — ta naeratab!”

Kemp wangutas tõsisel ilmel pead.

„Koh, tema arwab wist, et wäikelinlastega wõib mängida! Aga ära teda rahule jäta, esita talle igapäew küsimusi. Wiimaks hakkab ta ikka lobi-
jema. Säärased tüüpe ma tunnen!”

„Kahetlen väga. Teisi temataolisi pole üldse olemas. Ta kuulub kõrgemasje klassi, ütlen ma sulle! Mina ei pea end ka just mitte rumalaks, aga — usu, kui kõnelen temaga, siis on mul tunne, nagu seisaksin koolijütsina õpetaja ees!”

„Just säärased ijeteadmawad kaabakad langewad kõige kergemini lõhju,” kinnitas peatoimetaja weendunult. Kord selgub ometi, kust need teemandid on pärit, iest me teame ju, et nad on warastatud!”

„Lont wõtaks — ma tean palju asju, kuid see weel ei tähenda, et wõin neid tõestada,” kurjustas Norcross ägedalt. „Näiteks, tean kindlasti, et Sam Breed warastab wana Jenkinssi raha, — aga on mul tõendusji? Andersonil on seaduslik õigus waikida, kui ta ei soowi kõnelda, — palun, ära unusta jeda!”

„Aga see noormees, kes ta tõi Sneedi tallu, — kas teda pole weel tabatud?”

„Muidugi mitte. Sa ütled, Arthur, et pean ta ikka uuesti jälle käsile wõtma. Kuid — kawa

see peab kestma? Lõpuks sai ju tema haavata, järelikult on ta ohwer, aga mitte seaduserikkujä. Kas tohin teda jellepärast kinni pidada?"

„Kuid mõtle teemantidele! Loomulik mõistus tõendab ju, et ta neid pole hankinud aujal teel!"

„Wilistan ju loomulikule mõistujele, Arthur! Kuidas võin ma tema vastu tõsta süüdistust, kui ma ei tea, kas kivid on varastatud või mitte? Olen juba loendamatuile politseiasutistele kirjutanud selle pärast, kuid ükski kurivaim pole kuulnud wargusest! Muidugi on Anderson kurjategija, — jelles ei kahtle maa põrmugi! Aga, hoolimata oma arwamisest, pean ta lastma wabadusesse. Võin wedada kihla, et paari päewa pärast ilmub siia mõni tuntud advokaat ja nõuab ameerika põhi-seaduse alusel Andersoni wabastamist! Ja ma olen kohustatud ta soowi täitma!"

„Aga milleks on meie linnas lugupeetud rahukohunik Finsh?" tähendas ajakirjanik naeratades. „Kas ta mõistab jellele Andersonile ometi hulkumise pärast kuuskümmend päewa wangistust!"

„Meest, kel kaasas on rohkem warandust, kui Sommerjeti pangas, ei saa hulkumise ja kerjamise pärast wangistada, kallid Arthur! Ei, see on võimatu! Sa ei tunne seadusi, armas sõber, kuigi oled muidu tark mees. Mul on waid üks võimalus, tõstada, et teemandid on warastatud! Aga kuidas seda teha?"

Arthur Kempil otsimise tõmbus sügawatesse kordudesse. Mõelikult imes ta ammu kustunud piipu, ja trummeldas sõrmedega tooli käsi puule.

Särsku laskis ta jalad suure kolinaga lauast kukkuda põrandale.

„Müüd on ta mul käes!" hüüdis ta wõidurõõmsalt.

Norcross, kes muide väga hindas sõbra leidlikkust, silmitſes teda pinewal huwil.

„Sa usud —?“

„Kindlasti ma ju lubada ei wõi — aga proowina peame jeda igal juhul. Teen ettepaneku kasutada suurimat wõimu, mis seisab demokraatliku rahwa teenistuses, ja nimelt: trükimusta! Wõi peenemalt wäljendades awalikku arwamist.“

„Rahjuks ei saanud ma põrmugi targemaks!“ lausus komisjar pahuralt ja pettunult.

„Mähtawasti pole ju kirjad, lugupeetud härra komisjar, sattunud õigele aadressile. Teemandid on warastatud — selles ei kahtle me kumbki, on ju? Kuid sama selge on, et ükski inimene, kellelt näpati saja tuhande dollari wäärtuses kalliskirwe, ei lepi selle kaotusega, waid otsib wõimalust neid jälle tagasi saada. Särelikult peame teate teemantide leiust läkitama isikule, kellele nad kuulusid warem. Kuidas jeda aga teostada? Wäga lihtsalt — ajakirjanduse kaudu. Peame loost kirjutama kõigile osariigi ajalehtedele. Teemandid — saladuslik wargus — gentleman-bandiit, kes mängib „maantee-rüütli“ — usu, see on wesi igale ajaleheweskile! Teen ilusti pipardatud artikli ja saadan selle ühes salapärase kurjategija pildiga igale toimetusele. Tunahomme loewad jeda siis kõik suurima huwiga. Aga, sina, mine otſi nüüd Bill Haley üles ja saada ta kohe wanglasse fotografeerima Andersoni. Kulud maksjad muidugi politſeikasſast!“

Kemp oli rääkinud nii kiiresti, et ta nüüd pidi weidi puhkama, enne kui suutis küsida:

„Noh, — kuidas sulle meeldib mu ettepanek?“

„Proowida ju wõiks,“ lausus Norcross kaunis ükskõikſelt. „Kuid suuri lootusi ma sellele ettewõttele ei pane, kuna ringfond, jeda ja õnnestad

oma artifliga, on ju siiski üsna piiratud. Kui röövimine toimus kuskil riigi kaugemas kohas, et ulatu teade siit sinna."

"Igaüks jeda muidugi ei loe," seletas Kemp asjatundlikult, „aga sellest hoolimata, tahan sulle warsti tõestada, kui suur on ajafirjanduse võim!"

Kempi wastuses kolas weidi libedust. Teda haawas jõbra ükskõiksus.

Rocrooss, märgates, et oli pahandanud ajafirjanikku, lausub nüüd lepitawalt:

„Hea küll, teeme katset. Wast saawutame edul! Lähen kohe Bill Haley juure ja wiin ta wanglasse."

„Ja mina korraldan weel paar pisikest asja ning hakkan siis wiitvamata koostama artiflit!" tähendas Arthur Kemp juba lahkemal toonil.

Pool tundi hiljem pildistas kohalik fotograaf Maxwell Sanderjoni, kelle näos ainuski lihaski ei awaldanud seesmist ärritust. Ent niipea kui Bill Haley komisjari saatel väljus kongist, peitis Sanderjon näo kätesse. Otsas! oigas ta. Nüüd pole enam lootust, et mind lastakse wabaks!

Minult Barton Clark võib weel aidata, aga — mil wiisil?

Rahetümnekuues peatükk.

Raks nädalat peale saatuslikku kohtamist „rahakapi eriteadlasega" oli Peter Blodgett weetnud täielikus inimpõlgamises. Ta ei jallinud ennast ja weel vähem teisi. Minult Sanderjoni wastu kaswas ta lugupidamine. Milline geniaalne mees! Ei, temataolistega polnud era-salapolitseinik Peter Blodgett juuteline mõistlemal! Wida rohkem ta imetles Sanderjoni osawust, jeda enam ta kirus oma kohmakust. Lõpuks ta koguni leidis, et mõttetü

on jatkata endist tegevust ja otjustas oma büroo julgeda.

Ent pikkamisi hajus ta meeleheide ja ta hakkas jällegi huvi tundma oma ülesannete vastu, süfaldudes täiel innul töösse.

Sel hallil kolmapäeva hommikul astus Peter Blodgett, kes oli wanapoiss ja elas hotellis, üpris pahuras tujus suurde jõögisaali einetama. Nagu tavalikult firus ta jälle felnerit, kes toitwat teda wanade munadega ja kohwiga, mis ei wäärivat seda õilist nimegi.

Waewalt oli ta neelanud wiimse juutäie, kui ta tundis kõhus walusaid pisteid. Mgab jälle mõtles ta walust moondunud näol, sest ta kannatas wiimasel ajal närwiliku kõhufatarri all.

Wihasena inimestele ja jumalatele, lahkus ta hotellist, ruttas Broadway'le ja laskus allmaa raudtee jaama, et sõita oma büroosse, mis asus pankade linnajaos.

Teel oli ta ostnud hommikulehe, ent iel kellaajal oli wagon nii täis kiilutud rahwast, et ta waetwu juutis hingata, kõnelemata lugemisest. Wallstreetil wäljus ta rongist, ronis ähvides trepist üles uulitsale ja sammus siis oma büroo poole.

Muidu tundis ta igaford headmeelt, kui astus oma uhkesti sijustatud bürooruumidesse, kuid täna oli ta nii tige ilmaelule, et waewalt suwatjes ametnike terwitustele wastata, ja ufse oma era kabinetti sellise hooga finni tõukas, et mahagonisein, mis seda pühamat paika eraldas teistest tubadest, weel kaua aega wabises.

Peter Blodgetil oli harjumuseks igal hommikul, enne jookswate küsimuste kallale asumist, lugeda ajalehte. Päewauudistega tutvumine kuulus ju

ta otsekohestest ülesannete hulka ja siit ta hanke-
endale sageli vajalikke andmeid.

Ka täna libises ta pill kohujetruult üle esimese
lehekülje meergude. Tärsku wõpatas ta ja ajas
end sirgu. Ta ümarikud kullifilmad ähwardasid peast
välja tungida.

„Tuhat ja tuline!“ hüüatas ta waljul häälel.
„See on ju —“

Ta käed wärisesid nii, et ta waewu suutis hoida.
lehte, mille esiküljel kõmuline pealkiri kuulutas:

**Saawatud „maantee-rüütli“ saladus. — Saja-
tuhande dollari wäärtuses teemante hulkuri-
taskest. — Wahjalune waimib ja — naeratab.**

Arthur Kempil oli olnud õigus, kui ta ütles oma
õbrale, et mitte ainult prowintsi, waid ka pea-
linna ajakirjandus ta artikli rõõmuga wõtab vastu.
Eriti ajaleht, millest Peter Blodgett praegu luges,
oli sõnumist sattunud waimustusesse. Mitte ainult
„Lipu“ toimetaja kirjelduse polnud ta käre-
pimata awaldanud ja telegraafiteel hankinud täiendawaid
andmeid, waid ka oma kirjasaatja oli ta läkitanud
kiiremas korras Sommerjeti linnakesesse.

„Anderson on kaabaka nimi? Paneme „S“ tähe-
jellele ette ja mu armas sõber Sanderson on wal-
mis,“ irwitaski Peter Blodgett kahjurõõmsalt.

„Uuemad teated neljandal leheküljel,“ seisid wi-
imase weeru lõpul.

Wahisemate sõrmedega pööras ta wastawa lehe-
külje — ja filmas Maxwell Sandersoni pilti, mille
Sommerjeti fotograaf Bill Haley oli mananud
plaadile.

„Tema see on!“ mõirgas Peter Blodgett nii wal-
justi, et seinad põrusid. „Hurraa — tema see ongi!“

„Gärra Blodgett on hulluks läinud,“ laususk kõr-

waltoaas assistent kirjutajale. „Seda ma kartsin ammugi.“

Sanderson, kes väga hästi teadis, milliseks otsarabeks ta pilti vajati, oli piüdnud üleswõtmise hetkel oma näole anda mõdrast ilmet. Kuid Peter Blodgetti ei suutnud ta petta, see tundis oma weriwaenlase kohe.

Salapolitseinik fölistas, haaras siis telegrammi blanketi ja kritseldas sellele komisjar Norcrossi aadressi.

„Anderson, wõi õigemini Sanderson,“ kirjutas ta, „on Ameerika kõige kardetatavam kalliskiwidewaras. Saabun järgmise rongiga. Walwake wahialust hoolhasti, kuna põgenemine on tema eriaia.“

Kui ta parajasti allkirjaks pani „Rush, politseiametnik“, astus ta naissekretär kabinetti.

„Andke filmapilt see telegramm telefoniteel edasi,“ kirjutas ta ärritusest punetawal näol. „Sa waadake järgi, millal läheb järgmine Griebliini rong.“

Ohmunud noor neiu kadus kärmesti toast, kuid ilmus paari minuti pärast uuesti ja teatas, et järgmine rong wäljub jaamast juba kahekümnewiie minuti pärast.

„Suurepärane!“ kirjutas Blodgett. „Ärge unustage telegrammi! Nüüd on ta mul peos! Nüüd ta enam ei pääse!“

Ragu hullumeelne jõöstis ta trepist alla ja tormas lähema autode seisukoha juure.

„Griebliini!“ möirgas ta jahmatanud autojuhile weel enne, kui oli oma tüseda keha muljunud läbi kitsa ukse. „Edasi! Täisaur! Ärge hoidke benziini!“

Wiss tundi hiljem astus härra Peter Blodgett Sommerjeti komisjari kabinetti, kus teda peale Norc-

rosji ootas ka „Dipu“ toimetaja, kes tahtis ijiklikult weenduda oma ettevõtte hiilgavas teostumises.

New-Yorgi era-salapolitseinik oli jumalikus meeleolus. Wäga südamlikult surus ta mõlemi härra käsi, pakkus neile sigareid ja pistis ka ühe oma laidade hammaste wahele.

„Teie olete finni püüdnud tõesti haruldase linnu, austatud härra komisjar!“ algas ta lahkest. „Kui ma telegrammis ütlesin, et Maxwell Sanderjon on kõige kardetavam kalliskiwide waras Ameerikas, ei liialdanud ma põrmugi. Ta on nimelt kuulnud „rahakapi eriteadlane“, kelle erafordsetest tegudest te muidugi olete kuulnud. Kõige tugevama teraskapi awab ta wiieteistkümnne minuti kestel — elektri puuriga wõi, hädakorral, ka lihtsa traaditükiga! Mul kuluks nädalaid, kui peaksin teile jutustama kõigist tema tempudest. Tal on filmapaistwalt tark pea ja raudsed närwid!“

„Seda märkasin kohe, niipea kui algasin temaga kõnelust“, wastas komisjar Morcross. „Kuid mind iillatab, et New-Yorgi politsei ei tundnud teda „Andersoni“ nime all ära! Rahtlus oleks ju otsekohe pidanud langema Sanderjonile“.

Nüüd seletas Peter Blodgett imestunud meestele et Maxwell Sanderjon oma pikal ja seiklusrikkal tegevuse ajal polnud kordagi sattunud politsei kiiuşi ja praegu esimest puhku istus treltide taga. Sellepärast oli ta nimi politsei arhiiwides hoopis tundmatu.

„Ka mina ei jälgi teda ametliku isikuna,“ lisas ta figari liikates ühest juunurgast teise, „waid era-salapolitseinikuna. Miljonär Adam Decker, kelle nimi teile muidugi on tuttaw, tegi mulle ülesandeks Sanderjoni tabada ja tema wastu süüitõendusit esitada, jst „rahakapi eriteadlane“ oli see, kes riisus temalt hulga kalliskiwie ja mittukümmend tuhat dol-

larit jularahas. Kuritegu toimus Deckeri jahil, kümne miili kaugusel rannast. Kuidas Sanderson sealt põgenes, on senini lahendamatu mõistatus!"

Ta siis jutustas Peter Blodgett, kuidas ta juure waewaga jattunud Maxwell Sandersoni jälile, awastanud rea tema kuritegusid ja hankinud niivõrd palju süüdistusmaterjali, et kõige pehmemaga kohtunik ei saaks talle mõista wähem kui wiisteist aastat sunnitööd. Edasi rääkis ta juhuslikult kohtamisest Chicago rongis ja aheldatud Sandersoni hulljulgest põgenemisest, püüdmata end asetada paremasse walgusesse, kui ta seda wääris.

"See on wast mees!"

Komisjar Norcrossi häälest kos'is tõsist imetlust.

"Jah — aga kes teda siis haawas?" küsis Arthur Kemp, kes Blodgeti jutustust oli kuulanud pinewa hulgiga, nautides seda nagu kriminaalromaani. "Kindlasti mitte ta sõber. Ent miks riietus ta räbalatesse, kui ta taskus kandis ometi nii hiiglasuurt warandust?"

"Tunni aja eest oleksin ma wastanud: pole aimugi!" seletas Blodgett. "Aga sõidul siia ma arutasin kõik weel põhjalikult läbi ja nüüd ma tean, milleks ta wajas jäärast maskeraadi!"

Ta toetas selja wastu tooli tuge, pistis põidlad westi kaenlaaukudesse, sirutas jalad wälja ja hakkas siis arendama oma teooriat, mis üldiselt tõesti watas tõele.

"Bagana päralt!" katkestas tema kõneluse järsku komisjar Norcross ja lõi rusikaga lauale, "siis ei waletanud ta, kui ütles mulle, et leidis teemandid raudteefraamist!"

"Mii? ütles ta seda? Noh, näete, kui õieti ma arwasin!" rõõmustas Peter Blodgett.

"Olete wäga terawmeelne, jelles pole kahtlust," tähendas komisjar kiitwalt, kuid lijas siis weidi aja

pärast: „Aga kuna teie ei seisja ametliku politsei teenistuses, on mul võimatu Sandersoni...“

„... mulle üleanda? Kuid jeda ma ei nõuagi. Kuigi kaua teda siin wangishoida ei saa. Kuna teemandid pole warastatud sellest osariigist, ei ole teil seaduslikku võimu Sandersoni veel kauem pida da wanglas. Kui ta wabatahtlikult tuleks New-Yorki kaasa — aga ei, jeda ei maksja lootagi, sest ta tunneb õigusteadlikke konkse paremini, kui mõni adwokaat. Särelikult ei jää üle muud kui oodata seni, kuni saabub New-Yorgi politseiwalisustelt ta wäljaandmise käst.“

Komisjar noogutas mõtlikult pead, Blodgett aga tõusis püsti.

„Siiski tahaksin ma meeleldi, kui teil pole midagi selle vastu,“ ütles ta, „weidi kõnelda Sandersoniga. Tänane päew jääb mulle meelde, kuigi ma ise sõrme ei liigutanud „rahakapi eriteadlase“ tabamiseks. Aga olen nii pöörajelt rõõmus, et ta ometi kord on kindlas kohas.“

Morcrofs wõttis seinalt wõtme ja awas ukse, mis wiis trepini.

„Muide, härra komisjar,“ tähendas Peter Blodgett kabinetist wäljudes. „Dotab teid Sandersoni wangistamise eest üsna ilus tasu.“

„Boole sellest saab igal juhul mu sõber Arthur Kemp,“ wastas Morcrofs. „Tema tuli mõttele sellest loost teatada ajalehtedele. Minu pärast oleksite wõinud praegu veel istuda New-Yorgis.“

Maxwell Sanderson seisis oma kongis afna all ja wahtis igatsewal pilgul wälja, lootuses filmata mõnd märki Barton Clarkist, kellest ta senini polnud jaanud mingit teadet. Kuuldes lähenewaid samme, astus ta kärmeästi tagasi ja istus siis nari weerele, langetades pea ja pannes käed risti.

Uks awati, Sanderjon nägi põrandal tantšiflemat lõhnakat warju, ja tõstis pea. Ta polnud sügugi väga üllatunud kui filmas enda ees seismas mees, kes teda ammu juba jälginud.

„Mind te wist küll ei oodanud, Sanderjon?“

Peter Blodgett irwitas pilkawalt.

„Wastupidi, oostasin teid juba mitu päewa,“ wastas Sanderjon jahedalt.

„Noh, seekord istute pigis! Ei saa teie mind enam kawala kaubaga sisse wedada, kulla sõber! Müüd wiiafsje teid New-Yorki kahe hambuni relwastatud politseiniku saatel!“

„Kahju — oleksin heameelega sõitnud teiega koos!“

Sanderjoni rahulikust häälest kostis kerge pilget.

„Teie pärast olen ma küll metsikult palju waewa näinud,“ rääkis Peter Blodgett awameelselt, „aga — tont teab mispärast! ma ei saa teie peale wihane olla. Sjeegi seda ei pane ma pahaks, et te käeraudadega mu kolba peaaegu sisse löite!“

„Wäga lahke teist! Kardan ainult, et teie tuju on waid sellepärast nii ülew, et ma istun siin luku ja riivi taga.“

„Jah — olete jooksnud ummikusse, mu armas! Aga lõpuks pidite ju sellega alati arwestama!“

„Ummikusse — jah, see on õige sõna — umbjoppi, kust ei pääse enam wälja! Kuid ma ei kahetse — mäng wäaris seda!“

„Lähendab, tunnistate enda kaotajaks pooleks. Tore! Siis ei tarwitse mul ka oodata New-Yorgi politsei wäljaandmise nõudmist, waid woin teid otsekohe kaasa wõtta. Wäga mõistlik teist, et loobute asjatuisest sefelduisist.“

Maxwell Sanderjon naeratas.

„Kahjuks ei saa ma teie meelitusete samal wiisil wastata, sest, omawahel öeldud, teie kõnelus teraw-

meeljujega ei hiilga! Te peaksite mind ju hästi tundma, lugupeetud härra, ja teadma, et kirjline õnnemängija, nagu mina, ei tunniستا end kaotajaks enne, kui kõik kaardid antud käest!"

Blodgett, kes märkas, et ta katse oli nurjunud, muigas pilkavalt, ütles: „Mägemišeni, Sanderšon!“ ja väljus kongist.

„Komisjar,“ ütles ta Norcrossile, kui nad jälle istusid all tema kabinetis, „olge ettevaatlik! Sanderšon on saatana kaval pois! Kindlasti haudub ta juba põgenemise kavatsusi — ja kuna ta kaaslane viibib vabaduses, siis on üsna võimalik, et nad midagi võtavad ette. Kuna ma tunni aja pärast pean, väljaandmise käju pärast, New-Yorki tagasi sõitma, palun teid jüdamest: valvake teda hooljasti!“

Norcross naeratas üleolevalt.

„Olge mureta, härra Blodgett! Kui ta teie käest ka põgenes — minu juurest ei pääse ta kusjale!.. Aga, et teid rahustada, jaadan kordniku ta usje taħa wahti pidama.“

„Tehke jeda tingimata!“ ütles Peter Blodgett, kergendatult hingates. „Jialgi ei wõi jäärastega olla küllalt ettevaatlik — ja mis kindel, jee kindel!“

Kahetkümneseitsmes peatükk.

Mõni päew warem oli Sommerjeti ilmunud rändaw kaupmees, kes ajus elama linna ainsasse wõõrastemajja, mis ei hiilunud ei puhtuse ega mõnufujega. Kuid „Elmer Tibbet Scrantonist Pennsylvanias“, nii kirjutas ta oma nime külalisteraamatusse, ei nõudnud erilisi mugawusi. Ta oli waene kirjastusäri agent, kes koputas igale usjele ja, muristades päheõpitud lauseid, soowitas osta wõi tellida pakku pildirohket teost, mille pealkirjaks oli: „Jenny kofaraamat — parim nõuandja igale perenaisele.“

Sommikust hilise pealelõunani rändas ta majast majja, tõmbas igat uksetella ja ootas rahulikult, kuni ilmus keegi avama. Siis palus ta kutsuda perenaise, teretas viisakalt ja hakkas tasajel weenwal häälel seletama „Zenny kokaraamatu“ juurest kasust majapidamisele. Rõneledes waatas ta läbi paksude sarwprillide oma ohwriks truusiudamlisult otja, ja kõigile oli selge, et ta ise uskus igat sõna, mida kõneles.

Shtuil tegi ta pikki jalutuskäike, ikka üksi ja mõtteisse süwenenult. Sommerjeti elanikud wangu-tasid päid: kas ta päewal weel küllalt ei saa wiibida wabas õhus! Oli üldse imelik mees, see raamatukaupmees! Ei tundud mingit huwi päewa-uudiste wastu, ei kuulnud keegi kordagi, et ta oleks esitanud küsimusi wangistatud hulkuri kohta, kellest nii meelsasti kõneles linnakese iga kodanik, ja ometi teist jäärast wangi, kellel warandust oli rohkem kui Sommerjeti pangal, ei leidunud terwel laial Ameerikamaal!

Särra Elmer Tibbet polnud loomulikult keegi muu, kui Barton Clark. Raamatute agendi osa oli walinud ta waid selleks, et põhjendada oma Sommerjetis wiibimist. Tema ainsaks sihiks oli aga leida võimalusi Maxwell Sandersoniga ühendusesse astumiseks, et teda kiiremas korras wangist wabastada.

Sel ööl, kui ta põgenes Sneedi talust, oli Barton Clark hiilinud läbi metsa raudteetammini ja seal oodanud mööduwa kaubarongi saabumist. Pimeduse kätte all oli tal õnnestunud hüpata tühja loomawagunisse ja saada sel moel priiküüdi kuni Philadelphiani. Seal oli ta kohe rutanud juuksuri juure, oli lastnud pügada oma lõuga ja juukseid, ostnud siis weidi korralikumad riided ja asunud sepiitsema plaani, kuidas aidata oma sõpra. Ta tea-

dis kindlasti, et Maxwell Sanderjon paigutatakse, niipea kui ta natuke toibub, Sommerjeti wanglasje. Järelikult pidi ta võimalikult kiiresti sõitma sinna.

Aga väikelinnades äratab iga wõõras kohe üldist tähelepanu, eriti weel küllaline, kes teadmata põhjusel järsku jaabub sinna. Kuna tema ettemõte wõis õnnestuda waid juhul, kui ta millegiga ei tekita elanike uudishimu, oli Barton Clark üpris rõõmus, kui luges ajalehest kuulutust, milles otjiti agente „Jenny kokaraamatu“ müütamiseks. Ta astus wasta firjastusäriga wiivitamata ühendusesse, sai hulga raamatuid ja tellimislehti ning reisis Sommerjetti.

Enne ärasõitu oli ta weel muretšenud parima piffilma, pika õhukese, kuid tugewa, traatkõie ja terasjõe, kuue wahetuslehega kõige kallimast jordist.

Temale oli juureks hõlbustuseks, et Sommerjetis kõikjal räägiti jalapärasest wahialusest ja tal sellepärast ei tarwitšenud liig uudishimulike küsimustega tõmmata endale kohalike elanike kahtlust. Tal tarwitses waid tähelepanelikult kuulatada ja alati oli ta täpselt asjaga kursis.

Nii tihti, kui wähegi võimalik, liikus Barton Clark wangla jüngete müürid: all ja wahtis igitjewal pilgul trellitatud aknaid. Ent ainult korra filmas ta oma sõbra kurba nägu. Õnnetuseks ei pööranud ta aga pilku Barton Clarkile, kes seisis liikumatusalt paigal, wõimetu andma talle märku.

Päewal, mil Arthur Kemp teostas oma hiilgawa mõtte ja Sommerjeti jalapärasest wahialusest teatas terwele ilmale, kuulis Barton Clark juhulikult kahe tähtsama linnakodaniku kõnelust, millest ta armutas jälle uut lootust.

„Warsti nad peawad ta niikuinii wabastama.“ ütles rauakaupmees kinnomanikule. „Romisjar ie

ütles mulle, et tõenduste puudusel ei saa ta Andersoni kauem enam finni pidada."

Beel samal õhtul sõitis Barton Clark Philadelphiasse ja külastas advokaati, keda tunti osava ja tubli mehena. See lubas kohe astuda vajalike samme wangi wabastamiseks.

Ent kui Clark järgmisel hommikul jõudis Sommersetti, kuulis ta juba jaamas, et Sandersoni saladus oli avastatud, ja et paari tunni pärast saabub New-Yorgist kuulus salapolitseinik teda ülekuulama.

Barton Clark taipas kohe, et tulija on Peter Blodgett. Sellepärast meetis ta terve päewa omas ioas, kartes wulitsjal kogemata wastamisi jattuda era-salapolitseinikuga, kes teda hästi tundis. Kui ta pealelõunal läbi pikksilma nägi Peter Blodgetti wanglahoonest wäljuwat ja jaama poole ruttawat, teadis ta, et otjustaw filmapilk oli tulnud.

Settegi ei kahelnud ta, et salapolitseinik sõidab New-Yorki politseiwalisusest Sandersoni wäljaandmise käsku nõutama. Kui Maxwell Sanderson wiaakse Sommersetti ära — siis on kõik otjas! Barton Clark närwitseks. Minult mõni tund oli tal weel tegutsemiseks aega. Kuid mis pidi ta ette wõtma!

"Issand taewas!" pomises ta, ahastuses kõndides tuba mööda edasi-tagasi. „Kuidas saan ma talle wiia sae? Kuidas pääsen ma üle müüri?"

Itta jälle tõstis ta pikksilma ja uuris tähelepanelikult halli müüri, milles mustenesid kitsad kon-gide aknad.

Järsku wõpatas ta. See oli ju Maxwell Sanderson, kes jurus oma kahwatu näo wastu trelle! Pikksilma tugewad läätsad tõid ta nii lähedale, et Barton Clark peaaegu jattus kiusatusesse temaga kõnelema hakata. Aga ometi Max, waenekene, ei ai-

manudfi, et sõber wiibis linnas ja asjatult otfis wõimaluſt tema wabastamifeks.

„Kui me ojad oleksid wahetatud,“ ſoſistas Barton Clark meeleheites, „kui ja seisaksid ſiin ja mina ſeal trellide taga, Max, — ſiis ja kindlaſti leiaksid abinõu minu päästmifeks. Püha taewas! — Kui me waid üheks tunniks ſaaksime wahetada oma ajud!“

Ja taewas wiſt wõttis kuulda ta palwet, ſest ja mal hetkel jähwatas tal läbi pea idee, mis tõotas kujukneda päästmiswahendiks. Tol hetkel nimelt ta eſmafordſelt märkas tugewat telefoni kaablit, mis lõikas pikkiſilma waatevälja pooleks.

Kui kaugelt jee kaabel wõis mööduda wanglaſeinast? Waewalt pool meetrit — hindas ta aſjatundlikul pilgul. Ta jälgis tugewat traati ühe poſti juureſt teiſeni. Wanglaõue kohal rippus ta wabalt ja laſkus ſelle tõttu weidi madalamale.

Barton Clarki jüda tuſſus metsikul kiirufel.

„Jah, ſeda ma teen,“ pomiseſ ta ärritatult. „Tõepooleſt — nii on kõige parem. Ainult ſtipake õnne on waja!“

Ta wõttis püſſirihma ja proowis ſelle tugewuſt ja wäſtupidamuſt.

See on muidugi ainult kaitſeabinõuks hädaforral, ütles ta endale. Suurema töö peate tegema teie mõlemad!

Ja ta waatles armuſtawalt oma käſi.

— — —

Sommerſeti linnafeſes algas öö warakult. Kella künneks olid tawalikult kõik elanikud juba kobilnud ſängi. Siis kuſtutati tuled — ja pilkane pimedus walitſes nii majades kui ka uulitſail.

Kaks aastat tagaſi oli juhtunud hirmus õnnetus: rööwliid olid tühjaſ riisunud Sommerſeti juurema pudukaupluſe. Omanik, linnanõukogu liige ja ka

muidu tähtis tegelane, oli kiireks korras muretšenud küll uue kraami, kuid ühtlasi linnawalitsujest nõudnud öömahi ametisje seadmist. Paar nädalat kestnud waidluste järgi oli lõpuks otsustatud määrata kuuskümmend dollarit kuus „linna walweametniku“ palgaks ja talle walmistatud uhke munder. Kuna teisi kohajoomijaid ei ilmunud, pandi ametisje Ken Williams, wana abitu mehike, kes senini elatus juhuslikust maalritööst. Oma tähtsaid kohustusi ei wõtnud Ken Williams kuigi tõsiselt ja terve Sommerjeti rääkis, et kellelgi teisel elanikul polewat nii head und kui öömahl. Oli teada, et Ken Williams harwa peale keikööd ilmus uulitsaile, kuna tal palju mugawam oli lebada jaama ootesaalis pingil ja — nortata.

Barton Clark istus jängiserwal oma wähenõudlikus katusekambris ja ootas. Kell üksteist kümme minutit läbis Sommerjeti öine kiirrong ja kuna wahetwahel ikka juhtus, et mõni kodanikest seda kasutas, siis wõis enam kui kindel olla, et Ken Williams oli weel ärkweel.

Terasjaag wahetuslehtedega ajetšes, piikeseie paffi seotult, laual, et parajal minutil kaduda Barton Clarki kuuehõlma alla, samuti kui teisedki kummalised esemed, mis ta oli walmis seadnud. Seal oli nimelt weel raske sepawasar ja kaks tosinat tugewaid naelu, milliseid, nende erafordjet pikkest arwesse wõttes, oleks wabalt wõinud nimetada ka wäikesteks „piikideks“.

Barton Clark astus akna alla. Taewas oli pilwes, ainuſtki tähte ei siranud, — oli jumalik pime öö.

Siis wilistas wedur. Wõneminutilise hiline misega sõitis kiirrong jaama, kust ta lühikele peatuse järgi jälle edasi kihutas.

Rešköö paitu ajus Barton Clark teele. Tasa hii-
lis ta nagisewast trepist alla, awas pikkamisi ja ette-
waatlikult wõõrastemaja ukse ja lippas wälja häma-
ralt walgustatud uulitsale. Runa ta kandis kummi-
taldadega kingi, ei tekitanud ta sammud wäiksematti
müra.

Ta pööras ümber nurga ja ruttas ükksikult seiswa
hoone poole, mis warem olnud hobustetalliks, kuid
nüüd leidis kasutamist autokuurina. Suure kahepoos-
lega ukse ees rippus hiiglaslik tabaluff, kuid kruwid,
milledega raudpulk oli finnitatud pehkinud puusje,
olid roostetanud ja logijesid.

Barton Clark oli pealelõumal põhjalikult tutwu-
nud seadeldisega ja teadis, et ukse awamine ei nõua
kuigi suurt waewa. Tuleb waid wäsaraga kruwid
wälja koputada, ja uks ongi lahti.

„Ruhu siis teie nii hilisel tunnil weel ruttate?“
Barton Clark wõpatus üllatusest, kuuldes wõõ-
rast häält oma selja taga. Ta keeras kannalt ringi
ja nägi nüüd Ken Williamsi oma toredas mundris
seiswat enda ees. Milline õnnetus! Just täna pidi
ta lonkima linnas, kuni ammu oli juba magamise
aeg.

Clark oli nii ehmunud, et ei oskanud lausuda
ainustki sõna. „Sinna walweametnik“ tõmbas täs-
kust elektrilaterna ja järgmisel sekundil langes hele
walguse juba Barton Clarki näle.

„Näe, hullu! Wõi raamatukaupleja ise! Noh,
miks teie ei wasta, kui teilt küsitakse?“

Nüüd polnud wastamiseks enam aega, sest ükski
seletus poleks rahuldanud ametnikku, kes haistis
midagi seadusewastast. Barton Clark tõstis wäjara,
mida hoidis pihus, ja lõi sellega Ken Williamsile
wastu kõhtu. Kõhkiwa häälitusjega kuffus mees sel-

jali ja latern libises tal käest. Barton Clark lastus kärmesti põlvili ja jurus ta õlad vastu maad.

Williams karjatas ja müüd ei jäänud Barton Clarkil üle muud kui wirutada mehele tugew rufi-kahoop vastu kufalt! Rohe wafis Williams ja ta keha tõmbus sirgu.

„Rõige wägewam — ega ma ometi jeda waest hinge ära ei tapnud!“ sojistas Barton Clark hirmunult.

Ent õnneks Ken Williams polnud jurnud, waid ainult sügawas minestuses, ja seega wõitluswõimetu. Barton Clark kargas püsti, jooksis autokuuri juure ja muufis ukse lahti. Siis tormas ta tagasi haaras meelemärfusetu mehe kaenlasse ja wedas ta pimedasse hoonesse. Elektrilaterna wõttis ta igaks juhuks endale.

Kuum oli täidetud igasuguse kolaga, kuid see ei hirmitanud Clarki. Tema tähelepanu wõitis waid tugewajõuline tõldauto, mis seisis wõimsa raske-weoauto kõrwal.

Rõigepealt wõttis Barton Clark tolmunud pakk-tastilt peotäie puuwilla, tõmbas siis Williamsi taskust taskurätiku, mähkis selle puuwilla ümber ja pistis nuustiku oma ohwrile suhu. Siis sidus ta kõiega ööwahi jalad ja käed finni, ning lohistas ta kuuri kaugemasse nurka.

Silmates lähetal benjiinikannu, tühjendas Barton Clark selle siju auto tanki ja lükkas siis masina lülitamata mootori, fuurist wälja uulitsale.

Müüd, ettewalmistused lõpetanud, sammus ta kiirelt wangla poole. Müüri kõrwal, mis eraldas wanglaõue wälisilmast, kerkis telefonipost, mille kõrgus oli wähemalt kolmkümmend jalga.

Barton Clark wõttis müüd taskust ennist muretjetud raudnaelad, lõi ühe wafara abil puusse, asetas sellele jala, lõi teise naela kõrgemale, ronis siis

tollele ja fordas jeda jeni, funi oli teinud endale trepi, mis ulatas põikpuudeni traatide all. Siis wallandas ta püüfirihma, heitis selle üle telefoni kaabli ja sidus siis kaenla alt finni. Nüüd teda wähemalt ei ähwarda enam allakukkumise hädasoht, kuigi käed wast ei jõua enam traadist finni hoida.

Ta pigistas huuled kõwasti kokku ja hakkas, ifta ühe käega teise ette haarates, pikkamisi kaablit mööda edasi nihkuma.

Asi oli rängem, kui ta oletanud, sest feharaskuse all lõikas traat walusalt peopesadesse.

Kuigi afnani, mille taga ta teadis asuwat oma sõbra, oli waewalt wiiskümmend jalga maad, kestis tema meelest igawiku, enne kui ta jõudis õigele kohale.

„Max!“ hüüdis ta jumbutatud häälel.

Kuna wastust ei tulnud, fordas ta hüüdu kolmneli forda weidi waljemal häälel.

Kõif jäi waitjeks.

Järsku ärkas Maxwell Sanderson ja arwas, et oli näinud und. Keegi oli hüüdnud ta nime. Imelik! Ta kuulatas. Ei — see polnud unenägu: kuskilt lähedalt kostis jälle üsna selgesti tutaw hääle. „Max!“ kajas tajane hüüid läbi ööwäikuse.

Sanderson heitis waiba põrandale, kargas püsti ja ruttas afna juure, mille ta ettemaatlikult awas.

Wäljas walitjes pilkane pimedus ja ta ei näinud kedagi. Siis kummardus ta ettepoole ja ütles nii taja, et walmur koridoris ei kuulnud:

„Bart?“

„Kähku, Max“, wastas Barton Clark sojistades, „jäh, siin on paff — selles on saag wahetuslehtedega. Ja wõta, siin on traat — jeo end sellega kaabli külge. Said aru?“

Sanderson mõtiskles wiiru.

„See ei lähe, Bart“, vastas ta siis taja, „Walmur on koridoris. Ta kuuleb kui hakkab wiilima trelle“.

„Tee ometi katset — see on wiimne päästeabinõu!“

„Ei Bart; sellega wiiksin hädaohtu ka minu. Taja!“

Walmur, kes teisel pool koridori otjas istus toolil ja tuffus, wirgus äkki. Maxwell Sanderson eemaldus kärmesti aknast ja ronis asemele tagasi. Järgmisel filmapiilgul tungis läbi ukseawause walgusejuga kongi põrandale.

„Kas jonite — mis? Wõi ei saa magada — mis? Ja, jah — see on see halb südametunnistus!“

„Wõib olla“, vastas Sanderson unisel häälel.

Walmur irwitas pilkawat, wiirwitas hetke ja läks siis kõmisewal sammul jälle endisele kohale tagasi.

Kuigi Maxwell Sanderson sõbraga meeleldi veel oleks wahetanud paar sõna, ei sõandanud ta siiski uuesti läheneda aknale, kartes äratada walmuri tähelepanu. Barton saab sellest muidugi aru ja kaob kiiresti.

Barton Clark ootas veel paar minutit, ent kui kongist ei kostnud enam ühtki teinud te ei ta ettewõtte oli nurjunud. Pisarad tungisid talle filmi ja rinnus tuikas walu. Clark parata — ta pidi kiirest korras Sommerfeld lahkuma, sest kookupõrge õõwahiga tegi talle edaspidise linna jäämise wõimatuks.

Tagasi ronimine õhus rippudes nõudis veel juuremat pingutust, kui ennist minek, sest siis tiimustas teda lootus. Wäsinult ja murtult seisatas ta posti juures.

Ei, see ei lähe! — pomises ta wihaselt, raputas waluawaid käsiwarsti. Minu kawa oli hea —

aga see neetud walmur! Misjugune õiglusetus! Ma peaaegu sooviksin, et oleksin rongi lastnud kraami jooksta.

Siis tormas ta hingeldades autofuurini. Ajetanud juba jala auto serwalauale, peatus ta äkki.

„Ei — ma ei juuda seda!“ hüüatas ta waljusti. „Mar leiaks kindlasti pääsetee, kui mina oleksin tema asemel. Kas siis tõesti ei ole enam mingit võimalust?“

Ta istus auto serwale ja jüvenes mõtiskellu.

Järsku tuli talle hulljulge, otse pöörane mõte. Talle meenus nimelt, et oli autofuuri nurgas filmanud juurt tugewa traadikaabli pundart.

„Wast on see küllalt pikk“, sosistas ta ja ruttas hoonesse. Ta astus pimedasse ruumi, süüitas elektrilaterna ja waatles siis arwustawal pilgul jämedat kaablit, mis nagu hiiglamadu oli tõmbunud keerdu. Milleks seda siin küll tarwitati?

Runa pundar oli nii raske, et üks mees seda ei jõudnud tõsta, lõikas Barton Clark õhufese, keerde koos hoidwa, traadi katki, haaras kaabli otja pihku ja wäljus fuurist. Kiiresti sammus ta edasi, lohistades rasket kaablit enda järele.

Kui ta poleks olnud nii õnnetu, nii masendatud meeleheitest, oleks ta kindlasti loobunud oma pöörase kawatjuse teostamisest. Aga nüüd ei hoolinud ta tulewikust, wallatud waid käesolewa filmapilgu ülesandest. Tirides kõigest jõust, tõugates ja wedides, tõmbas ta kohutawalt rasket traatkõit ifka lähemale wanglamüürile.

Siis kostis läbi õie wäikuse kõuefärgatus, walgud sähwisid taewas ja piksemürin aina tugevnes. Wihma woolas ojadena, kuid Barton Clark ei märganud seda hoopiski.

Wiimaks ometi jõudis ta uuesti telefoniposti juure. Löötsutades wäsimusest, kuid wiitmata minutitki, mässis ta ümber kaabliotsja kerge traatkõie mille ta hommikul Philadephiast kaasa toonud, ja sidus selle siis endale wööna ümber. Siis rebis ta taskuraamatust kaks lehte, kirjutas rutuliselt mõlemale jama teate, sidus need kiwide külge ja pistis siis tasku.

Jälle ronis ta posti otsja, jälle finnitask ta end rihmaga telefonitraadi külge, ja jälle alustas ta kardetawat õhureiju. Ta käed olid rakkus ja werised, ent ta ei hoolinud sellest. Ei tundnudki valu. Ta pidi oma sõbra päästma, — kõik muu polnud tähtis.

Taas seisis ta Sandersoni kongi kohal, mille aken õnneks oli jäänud lahti. Ta wõttis taskust ühe kiwi, mille külge ta oli sidunud kirja ja wiskas afna juunas. Kiwi sattus wastu trelli ja kukkus alla õuele. Kui hea, et tal weel teine kiwi oli waruks walmis! Seeford tabas ta paremini. Kiwi langes kolkjudes põrandale ja Sanderson, kes oli weel ärkvel, kuulis selle kukkumist.

Ta põlwitas maha ja tõstis kiwi. Tifu wõis ta jüüdata suurimal rahul, sest waltwur teadis, et ta suitsetas palju, ja sellepärast ei äratanud see mingit kahtlust. Wilkura tule walgel luges ta pliiatfiga kritfeldatud korratud ridu:

„Ei julgenud uuesti kõnelema hakata. On weel wiimne wõimalus. Saara kinni kõiest, mille sulle wiskan. Siis tiri jeni, kuni kaabel on sul käes. Mässi see nii kõwasti ümber trellide, et neid tugewa jurwe all saab müürist lahti kangutada. Siis woota. Jumala-pärast ära laje traat-ti lahti!“

Sanderson hiilis afna alla.

„Sa hullumeelne hea armas pois“, jostitas ta. „Mida ja kawatšed teha?“

„Säh — püüa!“ vastas Clark taha ja wistas talle traatkõie otša, mille ta lahti oli sõlminud oma puusjade ümbert. Gette kõikus kõis edasi tagasi, kuid siis suutis Sanderon, kes oli käed pistnud trellide wahelt wälja, otjast haarata finni. Kohe alustas Barton Clark jälle ohtlikku tagajirännakut.

Kindlale maale jõudnud, puhkas ta wiimu. Ta wärijes wäsimusest ja ärritusest. Järgmistel minutitel pidi selguma, kas õnnestub ta kawatšus wõi mitte.

Juba tormas ta jälle kuuri, jõöstis waoauto juure ja asus seda käima panema. Ent see polnud kerge ülesanne, kuna masin oli ehitusest üsna wanamoodne.

Wiimaks ometi töötas mootor ja Barton Clark istus juhi kohale. „See, et müristab“, pomises ta, sõites kuurist wälja. Mootor tegi tõesti jääraast õudset põrinat, et waiksel ööl kõik linnaelanikud oleksid ehmudes ärganud.

Barton Clark ajas waoauto otje wanglamüüri weerde, pööras siis sõiduki ringi ja peatus. Kuid mootoril laskis ta edasi käia. Siis kargas ta maha ja haaras kaabliotša, mis rippus telefonitraadilt lõdvalt alla.

Kuigi pidemat üksteisele järgnewad kõuefärgatud tunduwalt sumbutasid mootori põrinat, kuulis walwur koridoris siiski imelikku müra. Ta kargas oma toolilt üles ja jõöstis Sanderjoni kongi poole. Ent kui ta, liikanud waateklapi eest, nägi, et wahi-alune rahulikult seisjis seljaga wastu akent ja suitsetas sigaretti, rahunes ta kohe.

„Mis põrgulärmi sealt wäljast kostab?“ küsis ta.

„Kui tohin avaldada oma arvamist“, tähendas Sanderson naeratades, „siis ütleksin, et see on raskeveoauto, mis seal nii kohutavalt müristab“.

„On küll võimalik...“ valmur ei jõudnud lõpetada lauset, jest juhtus midagi täiesti ootamatut.

Raginal ja friginal paindufid kongiafna trellid äkki väljaspoole, põrandale veeres müüritükke — ja siis oli aken korraga waba: trellid olid kui pühitud eest.

Veoauto mootori viiskümmend hobusejõudu olid teinud oma töö hästi. Barton Clarki hulljulge ettevõtte esimene samm oli õnnestunud hiilgawalt.

Nüüd tuli tegutseda pöörasel kiirusel.

Sanderson kargas kõrgele afnalauale: ta mängis oma elu kõige kardetawamat mängu ja hüppas pimedusesse, teadmata, kas iaawutab wabaduse wõi — hukub! Ühe käega haaras ta telefonitraadist finni — ja rippus nii õudsjelt pika hetke tumeda sügawiku kohal.

Sämmastunud valmur tõmbas taskust revolwri, aga ta jäi hiljaks: wahialune oli juba kadunud ööpimedusesse. Raske kahelordne kongiuks seisis tema ja põgeneja wahel. Ärritusest wabisewail jõrmil otjis ta wõtmeimbust sobiwat wõtit. Kui ta selle wiimaks leidis, tabas teda uus üllatus. Sanderson oli nimelt tinalusika warre murdnud tükkideks ja need toppinud lufuauku.

Ühe käega teise ette haarates, libises Maxwell Sanderson telefoniposti poole. Runa ta ei olnud seotud traadi külge, tähendas iga ettewaatamata liigutus kindlat surma fillutatud manglaõuel. Traat lõikas talle jõrmedesse ja mitu forda näis talle, kui ähwardakjid käd tal lahti rebeneda kehast... Suure walu pärast oleks ta meeleldi karjunud...

Kuid walmuri meeleheitlik kolistamine kongiufse taga andis talle jälle uut julgust.

Kui ta ufse awab, olen ma siiski kadunud! See mõte sundis teda, piinast hoolimata, ikka edasi rühkima.

Silmapiilgul, kui ta jõudis postile ja weidi aeglasemalt hakkas piki naelredelit alla ronima, kõlas pauk. Kuul wuhises üle ta pea. Weel wiis lastu kihutas walmur talle järele, ent kuna ta oli sihtjoonest juba madalamal, walmur nimelt ei näinud pimeduse tõttu teda hoopiski, ei tabanud teda ükski neist.

Wiimaks ometi tundis ta kindlat maad oma jalge all! Ent nüüd oli ta jõud nii otjas, et ta oleks rammestusest kuffunud, kui Barton Clark poleks ta haaranud käte wahela.

„Sumal tänatud, et oled siin, Max! Kas suudad weel natuke käia? Auto seisab siinjasamas lähedal.“

„Sest pole ju enam kaju,“ hingeldas Maxwell Sanderson. „Kohesuletakse kõik uulitsad!“

„Tule, tule! Siin ongi auto. Küll me pääseme!“

Parajasti, kui auto nihkus paigast, hakkas wanglakatufel undama häiresireen, kuulutades uinutawatele kodanikele, et wang oli põgenenud.

„Si tee wiga,“ ütles Barton Clark ja liilitas kompressorit. „Wähemalt weerand tundi kestab, enne kui nad jõuawad jälgimisele ajuda. Selle ajaga oleme juba kaugel.“

Metsikul kiirujel kihutajid nad läbi tühjade uulitsate linnast välja.

„Ma ei suuda weel selgesti mõelda,“ ütles Sanderson wäsinult. „Aga kui sul kaajas on inimene, kes fordasaatnud sellise wägiteo, nagu härra

Barton Clark täna öösel, ei ole ju tarviski wae-
wata end mõtlemisega."

Sõitnud wiis miili piki maanteed, käänas ta järsku porisele kõrwalteele. Ra jellelt lahkus ta warsti ja kihutas otse üle lageda wälja edasi, ifka endisel kiirujel. Auto hüples ja tõukles nii, et Sanderson waewu suutis end finni hoida.

"Meie läheme wist otseteed pörgusse, Bart," ütles ta, tugewasti haarates istmest finni. "See on ju pöörane sõit."

"Kannata weel weidi, warsti peatame masina ja läheme jala edasi."

Sanderson hingas fergendatult, kui auto wiimaks jäi seisma. Nende ümber laiutus heinamaa.

"Läheme otse edasi, kuni jõuame kohale raudteetammil, kus faks liini ristlewad," seletas Barton Clark. "Ragu tead, peawad säärastel sõlmpunktidel kõik rongid minuti seisma."

"Lore! Müüid on mul asi selgel!"

Weerand tundi hiljem saabusid põgenikud raudteetammile. Waewalt olid nad seal istunud mõne minuti, kui kaugelt kostis lähenewa rongi mürin.

Barton Clark kuulatas.

"Kui ma ei effi, on see kaubarong," ütles ta. "Üles, Max! Meil pole aega wiivitada. Enne, kui ta jälle edasi liigub, peame istuma oma lufjuskupees!"

Lõputu pifa rongi pidurid ragisefid — ja siis seifatas ta. Otse mõlema sõbra ette sattus tühja loomawaguni awatud uks.

"Lohin ma paluda," ütles Barton Clark, käewiipega andes Sandersonile eesõiguse esimefena wagonisse ronimiseks. Siis hüppas ta ise tema kõrwale.

Wedur wilistas, pidurid andfid järgi ja rong muras edasi.

Witnu istujid mõlemad waifides, fuulatades raste üksluiset müriinat, mis neile tundus wõluwa muusikana.

„Nüüd oleme siis jälle hukkurid,“ lausus wimaks Barton Clark mõtlikult. „Sgatahes sajatuhande dollari wõrra waesemad, kui faks nädalat tagasi! Siiski olen uudishimulik, mis saab neist fuulhaisit teemantidest!“

Sanderjon tõmbas tifust tuld ja süütas siis sigareti. Hetkeks langes walgus ta näole ja Barton Clark märkas, et ta naeratas rahulolles.

„Sul on õigus, Bart, — oleme waesemad kui enne,“ ütles ta. „Aga jadatuhat dollarit iularahas on ju alles. Sellest piisab ka mõneks ajaks. Pealegi, oli meil üsna rohkesti patufesi hingel ja arwan, et taewas neist vähemalt pooled on nüüd tõmmatud maha — tasuta päästetud reisijate eest!“

„Muidugi, May,“ hüüatas Barton Clark waimustuses. „On neetud meeldiw tunne, kui oled kellegi teinud head!“

Jälle waifisid nad, süwenenud mõtiskellu.

Ent siis puhkes Barton Clark järsku naerma.

„Mis sul wiga?“ küsis Maxwell Sanderjon ülalatuvalt.

„Andesta. et segasin ju tõsiit meeleolu, aga mul tuli äkki meelde härra Peter Blodgett! Rujutie, mis näo ta teeb, kui fuuleb homme hommikul, et puur jälle on tühi! Temal, waesefesel, pole tõesti õnne!“